

CHARUDATHAN

A. M. RAJA RAO VASUDEVAN

ചാരു ഭത്തൻ

(ഒരു നാടകം)

പ്രൊ. ആർ. രാജരാജവർമ്മ

പ്രസാധകൻ

കെ. ആർ. ജി. മമ്മനാൻ,

ബി. വി. ബുക്സ് & പ്രിന്റിംഗ്
തിരുവനന്തപുരം-1.

(പകർപ്പവകാശം)

1188]

പ്രസാധകന്റെ മുദ്രയില്ലാത്ത കൃതികൾക്ക് പ്രകാശനം ചെയ്യാൻ പാടില്ല

FIRST EDITION — — —

1002 M. E.

RE-PRINT — — —

1133. „

[illegible]

കാലാതീതമായ സംസ്ഥാനകൻ അന്റെ ഭാവനയെ വീണ്ടെ
 വെക്കുന്നില്ല ഒരു ഭിഷഗ് സംസ്കൃതകാവ്യത്തെ സംബന്ധിക്കുമ്പോൾ വസ
 ന്തരസനയെ കണ്ടെത്തിയതിൽ അവന്റെ യഥാർത്ഥതയോടൊന്നു വീഴി
 ചെന്നതായിട്ട് മാത്രം. മുണ്ടവെക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതായി
 വീണ്ടെന്ന് സമാധാനകാലം വസന്തരസന അന്റെ കരകളിലെ
 ചാരുതയെന്റെ ഗുഹയിൽ കേറി വെക്കപ്പെട്ടു; അന്റെ ആഭരണ
 അർദ്ധം അവിടെ ചുരുക്കിക്കാൻ നൽകിയിട്ട്, നീലവർണ്ണമോടുകൂടി
 സാഗ്രാതായിത്തീർന്നു എന്നു മറ്റൊരു കഥയുണ്ട്. ഈ അപ്രതീക്ഷിത
 സമാധാനം അവിടെ അന്ത്യോന്ത്യോദയത്തിന് ഭൂപനമായി
 കലങ്ങിയിട്ടു.

വസതിയനുയോജ്യ പരിധാനികമായിട്ട് കുറിക്കുന്നത് പേരാ
കിട്ട് ഒരു ഉപവിധമായ യുവതിയുണ്ടായിരുന്നു. അവളെ പാക്കി
പുതുത്തിനിന്നു ഉദ്ധരിക്കുന്നതിൽ വന്ന കാരണമിട്ടിരുന്ന ശബ്ദ
കൾ എന്ന രണ്ടു സാമാന്യക ബ്രഹ്മണൻ കാഴ്ചിച്ചിരുന്നു. ആ
ബ്രഹ്മണൻ മരിക്കുന്ന മാതൃത്തിൽ നിന്നു മോചിപ്പിക്കുന്നതിനു

മരക്കാൻ വേങ്ങി തനിക്കു തസ്തികയേല്ക്കുതീർത്ത ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു പുസ്തകം പ്രയോഗിച്ചു് ചാത്തത്തന്റെ ഗുഹത്തിൽ വസനരസന സുഖിക്കാനെത്തിച്ചിരുന്ന ആരോണുടേയും മോശന്റെയും ചെങ്കുട്ടി. എന്നാൽ ആരോണുടേയും മരണിക്കുട്ടി കൊണ്ടുകൊടുത്ത ചെങ്കുട്ടി കൂടിയും തന്റെ സ്വാമിനിയുടെ വകയാണെന്നുള്ള സാഹചര്യം അറിയില്ലായിരുന്നിരിക്കാം. വാസ്തവം വസനരസന തന്റെ അടുത്തുള്ള കോട്ടയുടെ ഉദ്യോഗം സിദ്ധിക്കുകയില്ലെന്നു മറ്റൊരു വിവരം ലഭിച്ചതായാ, ഈ സമയത്തിൽ മരണിക്കുട്ടി വേണ്ടുന്നതായ് ചാത്തത്തന്റെ അടുത്തുകൊണ്ടുള്ള ചാത്തം നൽകിപ്പോയെന്നു വസനരസനയ്ക്കു തന്നെ നേരെ കൊണ്ടുകൊടുക്കാൻ താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ വസനരസന കോട്ടയുടെ സൈന്യത്തിൽ ചെങ്കുട്ടി നീക്കം ചെയ്ത് അറിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ ആരോണം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് അവയുടെ അഭിഷേകം സ്വയം ചെയ്തിട്ടുകൊടുക്കുകയുണ്ടായതു്.

ചാത്തത്തനാകട്ടെ, ആരോണം മോശന്റെ ചെങ്കുട്ടി വേണ്ടുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും അതിനു വകമുണ്ടായിരുന്നതന്റെ വ്യക്തതയുടെ വക മനോരമമായിരുന്ന ചെങ്കുട്ടിയെ വിട്ടുകൊടുക്കാനുണ്ടായതന്റെ വക വാസ്തവം വസനരസനയ്ക്കു് അയച്ചുകൊടുത്തു്. തന്റെ മറ്റൊരു അനുജനായ്ക്കു വേണ്ടുന്നതായ് ആരോണം മോശന്റെ ചെങ്കുട്ടി വേണ്ടുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും അതിനു വകമുണ്ടായിരുന്നതന്റെ വ്യക്തതയുടെ വക മനോരമമായിരുന്ന ചെങ്കുട്ടിയെ വിട്ടുകൊടുക്കാനുണ്ടായതന്റെ വക വാസ്തവം വസനരസനയ്ക്കു് അയച്ചുകൊടുത്തു്. തന്റെ മറ്റൊരു അനുജനായ്ക്കു വേണ്ടുന്നതായ് ആരോണം മോശന്റെ ചെങ്കുട്ടി വേണ്ടുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും അതിനു വകമുണ്ടായിരുന്നതന്റെ വ്യക്തതയുടെ വക മനോരമമായിരുന്ന ചെങ്കുട്ടിയെ വിട്ടുകൊടുക്കാനുണ്ടായതന്റെ വക വാസ്തവം വസനരസനയ്ക്കു് അയച്ചുകൊടുത്തു്.

തോവലിയുടെകൊണ്ടു വിട്ടുകൊണ്ടു് ചാത്തത്തന്റെ ചെങ്കുട്ടിയെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വസനരസനയ്ക്കു ചാത്തത്തന്റെ ചെങ്കുട്ടിയെ അനുജനായ്ക്കു വേണ്ടുന്നതായ് ആരോണം മോശന്റെ ചെങ്കുട്ടി വേണ്ടുന്നതായിരുന്നെങ്കിലും അതിനു വകമുണ്ടായിരുന്നതന്റെ വ്യക്തതയുടെ വക മനോരമമായിരുന്ന ചെങ്കുട്ടിയെ വിട്ടുകൊടുക്കാനുണ്ടായതന്റെ വക വാസ്തവം വസനരസനയ്ക്കു് അയച്ചുകൊടുത്തു്.

സ്പ്രിങ്നസ്കാലത്തിൽ വേണ്ടുന്ന മരക്കണ്ടാർ കൂടി ചെയ്തുകൊടുത്തു. നിവൃത്തിയായിട്ട് തിരിച്ചു വന്നപ്പോൾ തന്നെ പോയിട്ടു വീണ്ടും വണ്ടി യഥാസ്ഥാനം കൊണ്ടുവന്നു നിറത്തി. ഈ ഗതാഗതത്തിൽ അല്പകാലം ആവശ്യപ്പെടുത്തപ്പെടുകയും അതിനിടയിൽ ഒരു അപകടകരമായ തല്ലിപ്പം സംഭവിച്ചു. അതായത്—സംസ്ഥാനകനും അന്തർദ്വീപസംസ്ഥാനവണ്ടി ഏതെന്നു ആവശ്യത്തിന് പോയി നേടേണ്ട പുസ്തകങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൊണ്ടുവരുന്നതിന് വേണ്ടിയാണ് സ്ഥാപകനോടു് പറഞ്ഞിരുന്നത്. അതിന് പ്രകാരം സ്ഥാപകൻ വണ്ടികൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ വഴിയിൽ ഓരോത്തിരക്കുക മാത്രമായിരുന്നതിനാൽ ചാത്തക്കുഴലിൽ പതിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥാപകൻ നിറത്തിയ്ക്ക് അന്നുനേരത്തെല്ലാം വഴിയരികിലൂടെ നോക്കി പോകുകയായി. വേണ്ടുന്ന പരിശോധന വഴിയിൽ കൈമാൻ വന്നത് ഈ അവസരത്തിലായിരുന്നു. അവർ വെട്ടിയെടുത്തതും അതിരുന്ന വണ്ടിയിൽ ചെന്നുകേറി മുഴുവനായിട്ടു കൂടി. സ്ഥാപകൻ വന്ന വണ്ടി നേരെ അടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തു.

വർദ്ധാനകനാക്കട്ടെ, വഞ്ചി തിരിയെ കൊണ്ടുവന്നു കടന്നു നോക്കുകയെന്നല്ലേ ഉണ്ടാകൂമെന്നു ചിന്തിക്കുന്നതാണ്. വഞ്ചി പട്ടികയെഴുതുന്നതിനുള്ള പൊതുനയമെന്നത് അറിയാനിടയായതിനാൽ ആളുകൾ ഭാഗ്യവശം വഞ്ചിയിൽ കേറി, കായിക ചങ്ങലയുടെ ഒരു വിഭാഗമായിത്തീർന്നു. സെറോയിട്ട് വർദ്ധാനകൻ വസന്തസേന കേറിപ്പറ്റിയതിനെത്തുടർന്ന് വിശ്വാസത്തിൽ വെച്ച് വഞ്ചി കൊണ്ടുപോകയും ചെയ്തു. വഴിക്കു വച്ച് ആളുകൾ അന്ധമായിത്തീർന്നു പോയിപ്പോകാൻ വഞ്ചി പരിശോധിക്കാൻ വന്നപ്പോഴും പോലീസ് പ്രധാനികളിൽ ഒരാളുടെ അനുമതി കൊണ്ടു വഞ്ചി നിർദ്ധാരണമായി ഉദ്ധാരണത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു. അങ്ങനെയൊരു ചങ്ങലയെ ആളുകൾ വിട്ടുതരുകയും ചെയ്തു. ഉടൻ തന്നെ ചങ്ങലയെ വസന്തസേനയെ അന്ധമായിത്തീർത്തു.

വനാഭ്യർക്കും അധർ വണിയിൽ കോട്ടപ്പോലവിധരം അറിഞ്ഞതിൽ ഏതാവധർ സ്വന്തം ധ്വനിയെക്കേന്ദ്രമാക്കിയിരിക്കുന്നു. പൊതുവെ ഈയില്ല അല്ലെങ്കിൽ കോട്ടപ്പോലവിധരം കളിപ്പാട്ടു മുണ്ടാക്കാൻ വനാഭ്യർക്കു ആരും കൊടുത്തുവന്നിരുന്നില്ല. ഇങ്ങനെയൊരു അറിവുണ്ടായിട്ട് ആരും തിരികെ കൊടുക്കുന്നതിന് വാങ്ങാൻ വിട്ടുകൊടുത്ത് എടുത്തു കൊള്ള

[illegible][illegible]

സംസ്ഥാനകൾ ഉദ്യമത്തിൽപ്പെട്ടു വസന്തസേനയെ കഴിഞ്ഞിരുന്നെങ്കിൽ താൻ ഇപ്പോഴുള്ള അവസ്ഥ മോശമല്ലെന്നു തീർത്തു. അതുകൊണ്ട് മറ്റൊരാൾ പോയ ഉടനെ ഒരു മിഷൻ കാര്യവ്യവസ്ഥകളെന്നതിനായി ആ ഉദ്യമത്തിൽ ചെല്ലുന്നതിന്നു വസന്തസേനയെ കണ്ടു കെട്ടിപ്പിടിക്കുന്നതിന്നു ഇടയാക്കിത്തന്നു. വസന്തസേന കേരളീയ സുലക്ഷ്മി മിഷൻ കമ്മ്യൂണിറ്റിയുടെ ചെമ്പ്രത്തിൽനിന്നു സ. ഗ്രാമ താലൂക്ക് പോകാൻ ചാലിട്ടു സമയമായിട്ട് ചാലട്ടെക്കൊന്ന ഇന്ദ്രാജിതപുരത്തിൽ കൊച്ചുപാറയ്ക്കു ചെന്നുവെങ്കിൽ ചെമ്പ്രത്തിന്റെ നടുവിൽപ്പെട്ടു വീടിനടുത്തുവിളംബരം വായിക്കുവാൻ മേൽ ഇറക്കു മിഷൻ വസന്തസേനയും സിദ്ധസ്ഥയുമായി എത്തി ചാലട്ടെക്കൊൻ പ്രാണമെടുത്തു.

ഇതിനിടയിൽ ചെമ്പ്രത്താലൂക്കു ചാലട്ടെക്കൊൻ കെട്ടിപ്പിടിക്കുന്ന ആളുകൾ ശ്രീമലക്കുന്ന് സമയംതൊട്ടുണ്ടു തത്തൊക്കത്തിൽ ഇരുന്നിരുന്ന പാലക്കുന്ന് വധിച്ചു. തന്നെ സാധിനമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഇരു കൂടെയെ സിറോസനോടൊന്നിപ്പോലെയും ചെല്ലുപുറിയ ചാലിട്ടെൻ ആളുണ്ടു ശാസനം കേൾക്കു മേൽക്കൊല്ലു ചാലട്ടെക്കൊൻ സ്ത്രീകളിൽ കരാവതിനെയും അടുത്ത പ്രദേശത്തും വിളക്കൊട്ടിയും വസന്തസേനയെ കയ്യെടുത്താന്നു നൽകുകയുമാക്കിത്തന്നു. ചാലട്ടെക്കൊൻ വസന്തസേനയെ വീവരക്കൊല്ലു പൂർവ്വധികമായ അശ്വമേധയെക്കൊൻ കരാവതിയിൽ വാഴുകയും ചെയ്തു.

നാമകരണം—ചാലട്ടെൻ കൂരിട്ട ചാലട്ടെക്കൊന്നും, ഇറ്റക്കുന്ന് കൂരിട്ട ഉച്ചകടിക്കൊന്നും ചാലട്ടെക്കൊൻ, മേൽക്കൂരിട്ട ചാലട്ടെക്കൊൻ കൂരിട്ട ചാലട്ടെക്കൊൻ “ചാലട്ടെക്കൊൻ” എന്നു ചാലട്ടെക്കൊന്നും ചാലട്ടെൻ നപുംസകൻ പട്ടാള നാമകരണം ചെയ്തതിൽ ചാലട്ടെക്കൊൻ ചാലട്ടെൻ, സംസ്കൃതത്തിൽക്കൊന്നും ചാലട്ടെൻ ചാലട്ടെൻ ചാലട്ടെൻ, എന്നതിനെ അപമാനിച്ചു.

[illegible][illegible]

[illegible]

അഭിപ്രായനിർവ്വഹകൻ, 1092 ജൂൺ 18.

എ. ബി. കോമലി യ്ക്ക്

നാടകീയ പാത്രങ്ങൾ

പാത്രങ്ങൾ— ഉത്തമിനിയിലെ ഒരു സാധാരണക്കാരൻ, നാണക്കൻ.

പാദർ— (മോഹശ്വേതൻ) പാത്രങ്ങൾക്കു മകൻ.

പാശ്ചാത്യൻ— മി വിദ്യാഭ്യാസകൻ.

വേഷാളൻ— മി വേഷാളൻ.

പുരുഷൻ— മി വേഷാളൻ.

മേനിക്കൻ— മി പാദർ.

വേഷാളൻ— ഉത്തമിനിയിൽ പ്രവേശിച്ച ഒരു വേഷാളൻ
വേഷാളൻ—നാടക.

വേഷാളൻ— വേഷാളൻ (നാടക) മോഹശ്വേതൻ.

മേനിക്കൻ— മി പാദർ.

പാദർ— മി പാദർ.

കുട്ടിപ്പുരുഷൻ— മി പാദർ.

സംസാരകൻ— ഉത്തമിനിയിലെ ഒരു വേഷാളൻ (നാടക)
(നാടക) മോഹശ്വേതൻ.

വിഷൻ— സംസാരകൻ (നാടക) മോഹശ്വേതൻ.

സംസാരകൻ— മി വേഷാളൻ.

മോഹശ്വേതൻ— ഒരു ഉത്തമിനിയിലെ ഒരു വേഷാളൻ (നാടക)
മോഹശ്വേതൻ.

മോഹശ്വേതൻ— ഒരു ഉത്തമിനിയിലെ ഒരു വേഷാളൻ (നാടക)
സംസാരകൻ—മോഹശ്വേതൻ—
മോഹശ്വേതൻ.

സംസാരകൻ— മോഹശ്വേതൻ (നാടക) മോഹശ്വേതൻ—
മോഹശ്വേതൻ (നാടക) മോഹശ്വേതൻ—
മോഹശ്വേതൻ (നാടക) മോഹശ്വേതൻ.

മുഖ്യാൻ - സഭികൾ, ഏതൊരുവ്യക്തിയും മുഖമുദിക്കാത്തതോടുകൂടി
വായ കൂട്ടുന്നവരാണ്.

മുഖകരൻ }
മുഖമുദകൻ } മുതലികൾ

അധികരണികൾ - ഉത്തരജിനിയുടെ സ്വാഭാവികരണികൾ

കേന്ദ്രം - കോർട്ടിൽ കയ്യടക്കുന്നവരെ പ്രതിനിധി

ധനാധികാരി - കാർട്ടാൻ, കോർട്ടിലെ വിദ്യാഭ്യാസ മന്ത്രി.

സംസ്ഥാനം - സ്വാഭാവികരണികൾ അധികാരി.

കോർട്ടുകൾ - കോർട്ടിലെ ശിപാലി,

നിയമം } - നഗരത്തിലെ കോർട്ടുകൾ അധികാരി,

കോർട്ടുകൾ } - നഗരം കോർട്ടിൽ ഇൽക്കുന്നവർ.

കോർട്ടുകൾ }
അധികാരി } മാനവമുദകൻ, നഗരം അധികാരി നഗരം നഗരം.

കോർട്ടുകൾ അധികാരി പാലാക്കൾ:-

പാലാക്കൾ - കോർട്ടുകൾ അധികാരി ഉത്തരജിനിയുടെ മുഖ്യാൻ

കോർട്ടുകൾ - നഗരം അധികാരി - മാനവമുദകൻ - നഗരം - നഗരം
(നഗരം അധികാരി).

ശ്രീ ചാരുദത്തൻ

പ്രസ്താവന

സംസരത്തിൽ സ്വാവമാദാനാപൃതനാകത്തോടും
 ഭാരതരാജൻ, സ്വപിതും
 അന്ധനും സാധുപുരുഷന്റെ അഭിമാനവും—
 അന്ധനും അന്ധനും,
 അന്ധന്റെ ചന്ദ്രാവതാവിഭവപുരുഷനും—
 പദ്മനാഭന്റെയും
 അന്ധപുരുഷന്റെയും ഭാരതപുരുഷന്റെയും
 നിരന്തരമായുള്ള കഥ.

(നാഷണൽ അർദ്ധസാഹിത്യത്തിൽ സൂത്രധാരൻ പ്രാവീണ്യം.)

സൂത്ര.—ഇന്നു രാവിലെതന്നെ നാടുകാലിനായതിന്നു
 യോഗ്യതയെ സ്വയം ചെറുത്തുനിൽക്കുന്നതായിട്ടു ഗൃഹത്തിൽ
 നിന്നു അറിഞ്ഞിട്ടു. ഇപ്പോൾ വിശപ്പ് അസഹ്യമായി
 മിക്കുന്നു, മരണപ്പെടുന്ന ആഹാരത്തിന്നു വല്ലഭം തെളും
 ഭക്ഷണമെന്നുവെക്കും. (പുറംനോക്കിട്ട്) ഇതാ നമ്മുടെ
 ഗൃഹം; പ്രാവീണ്യംതന്നെ. (ഇതിൽ കണ്ടു നോക്കിട്ട്)
 ഇവിടെ ഇന്നത്തെപ്പോൾ കണ്ടു? ഭാരതൻ വീട്ടിൽ
 പോയിക്കൊണ്ടു; അതായത് ഇങ്ങനെയു വരികതന്നെ.

നടി.—(പ്രാവീണ്യം) അതാണ് ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ
 വളരെ നന്നായി.

സൂത്ര.—എനിക്ക് വിശപ്പുകൊണ്ട് വല്ലഭമാണോ?

നടി.—ഉവ്വ്.

സുത്ര — നീ ഭീർഘവസ്സായിരിക്ക. അന്നദാനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഏന്നും ഇതുപോലെ നീ സന്നദ്ധതയായിരിക്കണം.

നടി — ഞാൻ അങ്ങനെതന്നെ കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു.

സുത്ര. — മെഴുത്തൊക്കെയുണ്ടോ?

നടി. — ഉണ്ട്.

സുത്ര. — എന്തൊരുമാണം?

നടി. — നെയ്യ്, തയിര്, ശക്കര, ചുവന്, പരിപ്പ് എല്ലാമുണ്ട്.

സുത്ര. — ഇതെല്ലാം നമ്മുടെ ഗൃഹത്തിൽത്തന്നെ യുണ്ടോ?

നടി. — ഇല്ല, അങ്ങാടിയിൽ—

സുത്ര. — (ചോദ്യത്തോടുകൂടി) ഓയ്യ! നീ നശിച്ചുപോകും, എന്നെ നീ അന്ധമായിക്കിട്ടിനിൽക്കി കഴിയിൽ തമിഴിക്കല്ല.

നടി. — പേടിക്കേണ്ട. കർമ്മാനന്ദം ക്ഷമിക്കണം. എല്ലാം ഇപ്പോൾ തെളയാകും. എന്തിക്കിന്നൊരു വ്രതമാണ്.

സുത്ര. — എന്തു വ്രതമാണ്?

നടി. — 'ഞാൻ രൂപപതി' എന്ന് പേരുള്ള വ്രതം.

സുത്ര. — ഈ ഭൗമത്തിൽ തന്നെയാ?

നടി. — അതെ.

സുത്ര. — പേടിക്കിക്കൂട്ട, ഈ വ്രതം നിനക്കുപോലേക്കുവേണ്ടി.

നടി. — നമ്മുടെ പുരുഷമിതൻ.

സുര.—പ്രകാശിതന് ഇന്ദ്രിയത്തെ ഉപയോഗം കണ്ടു
അധികമുണ്ട്.

നദി:—സർവ്വതും എന്നൊരു ഹൈക്കോടതിയിൽ നമുക്കു തെളിച്ച് ഒരു ബ്രഹ്മചരനെ കാലുകഴിച്ച് ഉദ്യോഗ കലണ്ടറാണെന്നും.

സുത്രം.—ഇഴ അപേക്ഷ ധർമ്മസ്വതന്ത്രങ്ങളാ
നമുക്ക് അനുമാനം കിട്ടും. അതായത്, എന്നാൽ ഉപതി
യകത്തുചേർന്ന വട്ടംകൂട്ട്. അതാണ് ബ്രാഹ്മണനെക്കുറിച്ചു
കുറച്ചുകൊണ്ടു.

നടീ.—ആരക്കെമ്പരപ്പൻ, (മുപ്പത്തൊന്നാം)

സൂത്രം.—കിഷ്കിന്ദയനനെ ഏറിയെ കണ്ടുപിടി
ക്കാം? (ധനനീനംനോക്കി) ഇതും ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ
വരണം, ഇദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ കണ്ടുപിടിക്കാം, ഹേ ഹേ ബ്രാ
ഹ്മണ! അങ്ങേ ഞാൻ കാമ,കഴുകിപ്പുട്ടൻ കണ്ടുപിടിക്കണം.
സദ്യയുടെ വിശേഷ വളരെ കേൾക്കായിരിക്കും; കഷിണ
രായ്ക്കട്ടെ.

(အထက်ဖော်ပြပါအတိုင်း)

വേദം ആരംഭിച്ചു. അന്നിപ്പുകാരെക്കൂടം.
അൻ മരിച്ചവർ.

സൂത്രം.—ഓരോ 'ഇദ്ദേഹം ചങ്ങരനെയാക്കിയെടുത്തോഴിയെ' മൈത്രേയനാണ്. കർമ്മങ്ങൾ വേണ്ടതെല്ലാം ജ്ഞാൻ മുമ്പിൽത്തന്നെ ചെയ്തിരുന്നതുകൊണ്ടു നന്ദന്മാർ നാടകം ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ജ്ഞാനം ചെയ്ത ശേഷം വേണ്ടതൊക്കെ അത്യാവശ്യം ആണെന്നു നോക്കാം. (പ്രശ്നം)

Figure 1

(അനിവാര്യ വിദ്യാഭ്യാസ പ്രദാനം)

വിദ്യ.—വേറെ ആരെങ്കിലും കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?
 ഞാൻ മരിച്ചതല്ല—നാശം കഷ്ടം! കാലം കഴിഞ്ഞു.

വിദ്യ.—(അടുത്തു ചെന്നിട്ട്) അങ്ങനെയു വീരമം.

മാമ്മ —എന്ത്! സുകുമാരിനുമായ നമ്മുടെ മൈ
ത്രേയനന്ദ് തോഴൻ്റെ സ്വഭാവം, ഇതിക്കു.

വിദ്യ.—ഇങ്ങിട്ട് അങ്ങനെയു ചെയ്യുന്നവർ മുട്ടി
വെക്കും ചിട്ടിപ്പുറത്തുവെക്കുമ്പോൾ വാസനപിടിപ്പിച്ച
തെ അതാവട്ടെ അങ്ങനെയു തന്നെയായിരിക്കണം.

(ചൊരിഞ്ഞുവെച്ചു നീട്ടണം)

മാമ്മ —ഇവിടെത്തന്നെ (വാഴിട്ട്) ചിന്താമഗ്നനായിരി
ക്കുന്നു)

വിദ്യ.—എന്താണങ്ങനെയു മാനാദാമ്യം? ഭാരതിനി
ക്കുറിച്ചു സംഭവിച്ച കല്പനയെക്കുറിച്ചു ഉണ്ടായ വിചേ
രനും കൃഷ്ണപക്ഷത്തിലെ മന്ദ്രന്റെ ചന്ദ്രികാക്ഷയം
പോലെ ചലിക്കുന്നതും അറിയാനായിട്ടുണ്ടാവാ?

മാമ്മ —നശിച്ചുകൊണ്ടു സമ്പന്നിനെത്താൻ അന്നു
ശോചിക്കുന്നില്ല. സുന്ദരനാകയാത്താഴ്ത്തു ഇങ്ങനെയെന്ന
കല്പന അതിശയമായിരിക്കണം, നോക്കൂ—

കാലിപ്പിന്നെ സുന്ദരനായിത്തീർന്നി-
ട്ടുണ്ടാൻ നോക്കുന്നവർക്കു തോന്നിപ്പോകും;
വിത്തും കിട്ടിപ്പോയ സുന്ദരനായതിനാൽ
ചങ്ങിട്ടുണ്ടാകുമ്പോൾ തോന്നുന്നതായതും.

3

വിദ്യ —തോഴനേ, സമുദ്രപട്ടണത്തിൽ നിന്നു കയ
റിക്കൊണ്ടുവന്നവർക്കു കയറിയപ്പോൾ എവിടെ
പോയി.

മാമ്മ — കിടന്നുവെക്കുന്നതിനായി എന്റെ പൂർവ്വം
തെളിയിച്ചുവെക്കുന്നതായാ അവിടെത്തന്നെ. നോക്കൂ—

വിത്തും കയറിയ സുന്ദരനായതും;
കിടന്നുവെക്കും മാമ്മ! മെഴുതില്ല അത്;

ഒന്നത്തിന്റെ സൗകര്യമാകുന്നുതുതാ
സന്തപിക്കുകയും മോശവുമിട്ടില്ലെന്നിരിക്കട്ടെ,

8

(ചിന്താമഗ്നനായിരിക്കുന്നു)

വിദ്വ.—അങ്ങു ഐശ്വര്യപ്രൗഢിയെപ്പറ്റിത്തന്നെ
ചിന്തയുടെ ചിന്തയിക്കയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ചാരു.—അതൊട്ടുമില്ല. ധനമൊക്കെ നശിക്കുമ്പോൾ;
കാലക്രമത്തിലിനിയും ധനമൊക്കെത്തന്നെ;
മേലൊക്കെയെന്നീ സുരനോപകൃതിക്കു മേൽശ്വ
മില്ലെന്നവന്നു വിചിന്തപറ്റുന്നിരിക്കുന്നു അപം

അതുതന്നെയുമല്ല—

മോറ്റുപുത്തരിയണത്തവഴൻറ സമനം
തെക്കുകൊണ്ടിതാ മേന്മയുണ്ടു;

പാലം ശീലശരീരം അമൃതപാലം—
മനസ്സുതോർത്താമൃതം;

കെല്പില്ലാത്ത കഴങ്ങിയുറവതൊരു—
അഭിമുഖം; വിവരത്തന്നെയും;

എല്ലിടം പാലിത്തരിവഴൻറ തലമുടി
തന്നെ പാലൻ മായ്കിലും

9

വിദ്വ.—വിവരംകൊട്ട ഐശ്വര്യമകളി ഗോപകന്യ
കയെപ്പോലെ മുട്ടകളെപ്പോയിട്ട് വീട്ടവിട്ടോടുന്നു. ധന
വിനശമുണ്ടാക്കുന്നതൊക്കട്ടെ വന്നിത്തരംകേരളിൽ ഇന്നു
മുളംകൂട്ടത്തിന്നെന്നപോലെ മേൽക്കുമേൽ മുളകൾ വന്നു
കൊണ്ടിരിക്കും, അതുകൊണ്ടു് അങ്ങു് ഈ സന്താപം
വീട്ടുകയുണ്ടു്.

ചാരു.—അതാഴകെ, അതന്നെത്തിരു നിന്തപിക്കുന്നു
എന്നു് ആരു മെളുന്നെന്നു പറയൂ?

വിപ്രത്തിനൊരച്ചെരി കാഴ്ച വഴുതാം;
ശുദ്ധസ്വ, ഭൂമിസ്വമുഖ്യനാം ഭവൻ;
ലഭിക്കാതെത്തു ധനഹീനനാം നരം.
നകിമനമായതുനെന്തിന്നു ധനവിമം.

6

എന്നാൽ അങ്ങു തെങ്ങവീഥിയിൽ ചെന്നു മാത്രം
കുറുമുഖം ബവിനുള്ള ഗുഹമുഖമകൾക്കു തോൻ ബവി
രുകിപ്പിടത്തു.

വിദ്യ. — തോൻ പോകയില്ല.

ചാത്ത. — എന്തുകൊണ്ട്?

വിദ്യ. — ഇത്രയൊക്കെ പൂജിച്ചിട്ടും പ്രസാദിക്കാതെ
മുഖമകൾക്കു എന്തു പൂജിക്കാ?

ചാത്ത. — തോഴാര, അങ്ങനെയല്ല, അതു ഗുഹയെ
ന്റെ നാശകർമ്മങ്ങളിൽ ഭൂതങ്ങൾ.

വിദ്യ. — എന്നാൽ ദേവൻ ആരെങ്കിലും പോകട്ടെ,
എന്നിങ്ക് എപ്പോൾ വിപരീതമായിട്ടു തോന്നുന്നു. കണ്ണുനീ
യെ കണ്ടുന്ന ആകൃതിയിൽ എന്നപോലെ ഇതും വല
മായിട്ടും വലം ഇടമായിട്ടും തീർന്നിരിക്കുന്നു. അതുമാത്രമല്ല,
ഈ സന്ധ്യസമയത്തു രാജമാർഗ്ഗത്തിൽ ഇരയിലെ ലഹ
ളകൾ കലശലാണ്, അവയെ പിടിക്കാൻ പോകുന്ന
സൂപ്പത്തിന്റെ വായിൽ എവിടെ എന്നപോലെ വല്ല സം
ഭവം ഉണ്ടാകുന്നതും കയ്യിൽചെന്നുകൊള്ളാൻ കഴിയില്ല.
അങ്ങനെയാണ് കാലിക്കുന്നത്.

ചാത്ത. — മരമേത്രയും, ശരണകൾ പരയാതെ കാഴ്ച
ഭവൻ, മരണിയെഴുതെ വീച്ചിട്ടു വിളക്കുമെടുത്തു
കൊണ്ടു പോകുന്നതല്ല. തോൻ അപ്പോഴുള്ള സന്ധ്യാവ
സമയത്തെ ശോചനീയ സമാധി നടത്താം.

(ചാത്താന്റെ സമാധിയിരിക്കുന്നു. വിദ്യകൾക്കു രണ്ടി
ക്കു വീട്ടിക്കാൻ അകത്തുള്ള പോകുന്നു.

(അനന്തരം വസന്തദേശനായെ ഭാരിച്ചുകൊണ്ടു ഓടുക വീഥിയിൽ സംസ്ഥാനകന്യക വിഭാഗം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സംസ്ഥാ—നില്ല! നില്ല! വസന്തദേശനെ നില്ല!

ഭാരിച്ചിട്ടുണ്ടോ! മഞ്ഞിണയെന്തെല്ല?;
കാഴ്ച! കലമ്പതത്ര, കൊല്ലിണയില്ല നീണെ;
കുമാര മുഴുത്തുകി മനസ്സു തകർന്നിടുമു
മേന്മാകാഗ് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള മഞ്ഞിടപാടൊ

7

വിഭൻ:—വസന്തദേശനെ,

വൃഗ്ഗത ചിമറു നിന്നതൊരു സൗകര്യം,
വൃഗ്ഗത പിച്ചിപ്പുകിനടുത്തൊരു ചെമ്പോല
തൊഴിഞ്ഞുപോയ ചെറു ചെമ്പിടത്തുനിന്നു
ചാടുത നി ചാടുചാത്തകരന്റെമുമ്പെ

8

സംസ്ഥാ:—ശാലീ, ശാലീ, ചാത്തകരൻ ചാത്തകരൻ വശത്തു
കൊണ്ടുവന്നു—

ഈക്കൊരു നാണുവു നിമിത്തത്തുകൊണ്ടു
നിൽക്കുന്ന നാണുകൾ ചാത്തകരൻ ചാത്തകരന്റെ
ചാത്തകരന്റെമുമ്പെ കർമ്മകവനുള്ള നാണു
ചിന്തകൻ ചാത്തകരൻ ചാത്തകരന്റെ മുമ്പെ

9

വിഭൻ:—വസന്തദേശനെ!

എല്ലാ നീ ഗതവതിനുള്ളതാണിപ്പോലെ
തൊണ്ടൊരു നാണുകൾ നീട്ടി നന്നിട്ടുണ്ടോ?
മേന്മാകാഗ് വായുഗതയെ സമനന്തീക്കാൻ,
മേന്മാകാഗ് നിന്നതൊരുമുമ്പെ ചാത്തകരൻ നാണു. 10

വസന്ത:—(വസന്ത ദേശനായി) പല്ലവകൾ പല്ലവകൾ,
പല്ലവകൾ! പല്ലവകൾ! പല്ലവകൾ! പല്ലവകൾ!
ശാലികൾ! ശാലികൾ! ശാലികൾ! പല്ലവകൾ!
കാത്തകരൻ പല്ലവകൾ. ഇനി ചാത്തകരൻ ഇങ്ങനെ

സംസ്ഥാ.—പാടാളിക്കേ! പാടാളിക്കേ! വല്ലവകന്മാർ പാട്ടുതികയൊ ചെുകരികയൊ ശാരികയൊ അല്ലെങ്കിൽ വസന്തമാസം മുഴുവനും തന്നെ ആയായും ശരി ആയതിന്നെ കഷ്ടിക്കേ! കാണമട്ടു—

ഇഷ്ടാനന്ദനാ കേശവനോ വരമേ,
ഈ ശ്യാമഭനാഭകേശിയേതു മുഹൂർത്ത്?
കുറ്റാസനൻ ശീത സ്ത്രീതഃ യൊനാഭപാശൈ
കൃശാഞ്ച കേശജാലം ചിതീച്ചിതപ്തൻ.

വിഭൻ.—വൃന്ദാഭാസനേ! എനിക്കൊരിക്കലും യെ മില്ലെന്ന നിനക്കറിയാമല്ലോ—

അപരിചിത മനസ്സാൽ സൈമന്തജ്വാലിയാം അൻ,
അപരിചിതവൃന്ദല്ല രാത്രി കൃഷ്ണമൃഗാണാം;
അപകരമീതിമൃഗാം മകന്മാരോടു ചമന്നാൽ;
വിപണിയിലിരിക്കുന്ന കണ്ണുകൾക്കിടയിൽ കയ്യേറ്റം 12

വസന്ത.—ഫി!—ഈ വിധം ആരുതന്നെ സ്വയം മേവണ്ണിക്കുന്നവർ അകാശം ചെയ്യാൻ ഈ ക്ഷേമാ! ഇവരുടെ കൈവിട്ടു മകളല്ലെങ്കിൽ സംശയം തന്നെ.

വിഭൻ.—അതേയും, അങ്ങനെയൊക്കെയൊന്നായി കേൾക്കട്ടെ—

കല്യാണമേവനമുണ്ടാം നല്ലവരക്കേറിയത്താൽ;
കല്യാണകവികലനാലുള്ളതേ അങ്ങനെയൊക്കെയോ,
കലിക്കരിതകൃപാണാം പാണിമുറ്റത്തു സ്വാനാം,
കലാശലീനവകാശം നൽകാവാൻ നീ സുശീല! 13

വസന്ത.—ഇവനെ നോക്കുന്നവരും ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാ.—വശന്താശനെ! ശാമി ശൊല്ലിയതു ശരിയല്ലെല്ലോ! ബലവാന്മാർ നല്ലവരക്കേമാല്ലെന്നു വയ്ക്കാൻ. നോക്കട്ടെ—

മിന്നുന്നവരും. മുല്ലയുമുണ്ടു തീർത്തു,
കൊന്നിട്ടുവെ കണ്ണുനീരുമുണ്ടു, ഞാൻ,
ഇതൊന്നിങ്ങനെ നാടു ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു;
ചത്താൻ കിടപ്പുതന്നെ ചെങ്കിരയൊഴുത്തു.

14

വസന്ത. — (വിചിന്താത്) ആർക്കു കലശൽ ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു
മഹാശയനായുടെ പരിഭവങ്ങൾകൊണ്ടു ഉപജീവിക്കുന്ന
വേഷ്യയെങ്ങാട്ടും ഞാൻ.

വ. ൧൪. — അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണു് ഈ പ്രാർത്ഥനയും.

വസന്ത. — ആർക്കു, നിങ്ങളെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതാണു്
— എന്റെ ശരീരമാ, ആരെന്നാലാ?

വിഭൻ. — പൂവർച്ചയുടെ പുഷ്പപഥരീക ശരീരല്ല.

വസന്ത. — ഞാൻ എന്റെ ആത്മാവിനെ അപി
പ്രിയയല്ല.

സംസ്ഥാ. — വശാന്തപാതനി ഏതാനായ എന്തെന്നീ
കാമിക്കുന്നു.

വസന്ത. — അതി പൂർണ്ണമായതന്നെ സംശയ
കില്ല.

(സംസ്ഥാനകൻ രക്ഷകൾക്കു് മരിക്കുന്നു)

വിഭൻ. — ആകട്ടെ, ഇപ്പോഴതിൻ്റെ ഏകീഭാവം
കറവു് കലശലായ, ശീലത്തിലോ, പദവിയിലോ
പറയു

വസന്ത. — എല്ലാത്തിലും ശുദ്ധൻ തന്നെ.

സംസ്ഥാ. — ശാമി, ഈ വേഷ്യ എന്തെ ശുദ്ധൻ
എന്നു പറയരു് ആക്ഷേപിക്കുന്നു.

വിഭൻ. — (വിചിന്താ) ഈ മടയൻ ശുദ്ധഗതിക്കൊണ്ട്
എന്നെയാ ഗ്രഹിച്ചു സങ്കടപ്പെടുന്നു; പുഷ്പവൃഷ്ടൻ

മറ്റു വായുവുകൾ പരിഹസിച്ചത് അറിഞ്ഞില്ല
താമര.

അഗ്രജൻകാട്ടി വിട്ടുവാക്കുക ചൊല്ലിപ്പോ,
എങ്ങനെയാ ഓടിക്കുക, മേനിക്കളച്ചുപിന്ന?
കൊല്ലാപോയ പെട്ടെ, പൂക്കൾവെക്കുന്ന
കൊന്നിന്റെ പുതിയതായി വീചിതരേറ്റു.

15

(സമീപം) വസന്തസേന; മേൽ മറ്റൊരു
എന്റെ മുമ്പിൽപ്പെട്ടു വെട്ടാലയത്തെയും വിളയുമായി
സംസാരിക്കുന്നത്:—

വിളയെ പെട്ടെന്ന് വെട്ടാലയം മേൽപ്പോയ;
നിന്നെ കയറിക്കൂ, നിന്നെ വെട്ടാലയം,
വിട്ടതിൽ വിളയെക്കൊണ്ടും നിന്നെ കൂടെ,
പെട്ടെന്ന് വെട്ടാലയം വിളയെ വെട്ടാലയം.

16

വസന്ത:—ഈതൊരു എന്റെ നിരവധി കണ്ടിട്ടു
വെട്ടാലയം ഉപയോഗിക്കുകയാണ്

സംസാ:—ശാമി, തെരുവിൽ ഇരുളുകകുന്ന;
ഇവർ കളിക്കുകയും. അന്നു പൂർണ്ണരാത്രി കണ്ടിട്ടും
മുതൽ ഇവർക്കു സാരമൊന്നുമില്ലെന്നു കണ്ടു മരിച്ച ചായ
തെരുവു വെട്ടാലയം, അവന്റെ വീട്ടിലായി പോയത്
ഇതാണെന്നത്.

വസന്ത:—(സംസാക്കുന്നതുകൾ വീക്ഷിക്കുക) ഇതാണു
ഈതൊരുതന്റെ ഗ്രഹം! അഗ്രജനെ, വിളയെക്കണ്ട
ശക്തിയെ പ്രിയപ്പെട്ട സന്നിധിയിൽ വന്നുവെക്കുകയും;
ഇം കണ്ടു, ഉപയോഗിക്കുക.

(മേൽ പരിവർത്തിൽ കണ്ടിട്ടു)

സംസാ:—ശാമി, ശാമി, കളിച്ചു കളിക്കുകയും.

വിളയ്ക്കു:—ഏ, കളിച്ചു, നമുക്കു തികിഞ്ഞുവെന്നുമാ,

സംസാ:—എങ്ങനെ കാണുന്നില്ല.

വീടൻ: — ബാലൻ നമ്മെ ചതിച്ചു. വസന്താസനേ,
നിന്നെ ബാലൻ കണ്ടു ചിരിക്കാം—

മോഹാലസനാലിഖിതമാണൊരു മിന്നൽപോലെ
നിറയലുള്ള തിരിമരയിൽ മാഞ്ഞിടുന്നു;
പുനാകിളം മുഖമുറക്കുന്ന നിശ്ചിതത്താൽ
നിൽനിന്നു കയ്യടയാസനമാലുത്തുവാ,
17

(വസന്താസന ചാലവും ചിമ്പലവും താമിമാറുന്നു)

വീടൻ: — സാധകാരം പ്രസംഗം തന്നെ—

മഹിമയെന്തെല്ലാമുണ്ടാകയാ?
കൊല്ലുകൊണ്ടി ഇതും തെളിയിക്കുന്ന പുരുഷനോ?
മുൻപുതന്നെ ചാലനാലോ—
മിടുട്ടുഴൽ പഴിവാധി കണ്ടിരിക്കും,
18

അതുതന്നെയുമല്ല—

ശബ്ദമെഴുതിയതും തെളിയിക്കും—
അതിൽ വന്നതെയും കെട്ടുതെയും
ഇതായി മിന്നുകൊണ്ടിട്ടു ചിതും
തെളിയിക്കുക തെളിയിക്കുകയും,
19

കനംതന്നെ കാണുന്നില്ലല്ലോ—

വീടലും നന്നായും അൻ
മുറയൊരു വഴിപ്പുറമിട്ടു നോക്കിട്ടും
തിരിമരോളം തെളിയിക്കും—
മിറമിരിക്കുന്നതും കാട്ടുന്നു,
20

വസന്ത: —, വീടലും തെളിയിക്കുകയും പഴിവാതിൽ
തെളിയിക്കുകയും ഇവയെ നിഴലുകൊണ്ടു ഇരുട്ടിനു മാലം
കൂട്ടം (പഴിത്താൽ പെട്ടെന്ന് നിൽക്കുന്നു)

(പ്രിയപ്പെട്ട മേനിയും പഴിവാതിൽ ഇന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു.
വസന്താസന വസ്ത്രാലംകാരം വീടുകൊണ്ടു)

വിദ്യ — സാമർത്ഥ്യം | സാമർത്ഥ്യം |

നമുക്കു,—വിജയകരമായിരിക്കട്ടെ.

வ. பி. — கதை இன்னாபூர்வ காரணிகளைக் கதை
நாளை அறிகுது. எவரின் அங்கத்திலிருந்து விடுகை கண்டு
புதுகொண்டே போக நீ இரண்டு நாளைக்குகொண்டு வீட்டி
யிருப்பதைப் பற்றிச் சொல்லு, (பேராதி)

രണ്ട് — 1100-ഓളം താമസം (ചുരുക്കം)

പറഞ്ഞു—പ്രകൃതത്തിൽ ഏതെങ്കിലും കടമകൾ കണക്കിലെടുക്കുന്നതല്ല, ഇനി വേണ്ടിവരും. അതുകൊണ്ട് കേന്ദ്രീകരിക്കാം.

(അകത്തു കയറാൻ സജ്ജമായിത്തന്നെ ചാതുരക്കുളിൻ വീർകിൽ നിൽക്കുന്നു)

വിൻ:- (നോക്കി വിചാരിച്ച ശേഷം) ഇതാകട്ടെ അങ്ങനെയൊന്നിനെപ്പറ്റി നിന്നിറങ്ങി വരുന്നു. ഈ മേയ്ക്കനെ ഒരു കട്ടിപ്പിക്കാം. (പ്രവേശിക്കുന്നു) ഒരു നല്ല കണം വരുന്നു.

സംഗ്രഹം:—മുഖനോടു ശാമി, കയ്യിൽ മണൽ
കൊണ്ടുവന്നു. ഇതുകൊണ്ട് മുഖനോടു കൈകൾ
കൊണ്ടുവന്നു.

പിൻ — നിൽക്ക! നിൽക്ക! എവിടെപ്പോകുന്നു?

(മേന്മിക്കളെ കണ്ടാ വിടിക്കുന്ന, മേന്മിക മേന്മപ്പട്ട അറക്ക
പിന്നെ)

സംസ്ഥാനം:—ഗോവ, പരിഷ്കാരം.

വിജ്ഞാപനം — ഇപ്പോൾ കിടപ്പിലായവർക്കും പുനർജനനം

■ **ആദ്യം നിശ്ചിതം നിശ്ചയിക്കേണ്ടത്**

പുതിയ പാർലമെന്റും പുതിയവയിൽ ഉൾപ്പെട്ടു വരി-

ഇ.പി.പി.യുടെ നാളെക്കൾ കുറയുക!

21

സംസ്ഥാനം:—ശാമി; പീഠി കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്

വിൻഡ്:—ജവ്. അന്നം പീടിച്ചു പീടിച്ചു.

സംസ്ഥാ:—എഴി തെവിയിലൊക്കെയും നിന്നെ
ഞാൻ കഴുത്തുവെത്തിന്റെ ശേഷം കെട്ടും.

വിരൻ.—ഇതാ പിടിച്ചുകൊള്ള.

സംസ്ഥാ.—കരണികയെ (പിടിച്ച്)

കെൾക്കുകയും കൂന്നുകയും ശിരസ്സിനും

വെട്ടുപ്പിശാക്കും, പിടികൂടി നിന്നാ ഞാൻ,

ഈശ്വരനെക്കൂട്ടിയവിയെ ഈശ്വരനെയും

ഏകപ്രഭാതീയ യിളിച്ച പലക്കരം.

22

(വലിച്ചിഴയ്ക്കുന്നു)

കരണിക:—നീക്കം എന്താണു് എന്ന ചെത്തൻ
ചാടിക്കൊണ്ടു്.

സംസ്ഥാ:—ശാമി, കട്ടുമാറിപ്പോയി; വശത്തുശന
യെല്ലാം തെങ്ങനും.

വിരൻ.—വീടത്തു്, അവർ തന്നെയായിതു്.

അങ്ങങ്ങിപ്പിടിക്കുന്ന വശാഗി വിളയ്ക്കുകയും

സ്വരംകെട്ടുകയും ചെയ്താൽ കരകിട്ടി; വിരക്കുമാരും. 23

വിള —(വിളക്കുകൊണ്ടു പൂർവ്വവിളിച്ച്) തെരുവീഥി
യിലെ കാറ്റുകൊണ്ടു വിളക്കുകൾക്കെ സൂക്ഷിച്ച് ഒരു
വീധം തൊന്നിയിടെ എത്തി.

കർ:— സംസ്ഥാനകരനെ തൊഴിച്ചുകൊണ്ടു് മുറവിളികളിൽ
ആർക്കെങ്കിലും! ഇതാ ആരൊന്നു മുറയ്ക്കും, പലമാർക്കും
കരം കാണിക്കുന്നു.

വിള.—അങ്ങങ്ങത്തു്. (സംസ്ഥാനകരനെയും വാഴ്ചിപ്പി
ടിയിരിക്കുന്ന വിരനെയും കണ്ടിട്ടു് ശങ്കിച്ചു നിൽക്കുന്നു)

ശാന്തം വെട്ടുവെട്ടുമാം വാഴ്ചിപ്പിക്കാൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ

കൈയ്യു കാണിച്ചിട്ടു് അവളെത്തന്നെയും.

24

സംസ്ഥാനം. — ആദ്യം, മറ്റു പല പലതരത്തിൽ പലിടാ
കിട്ടുന്നവരും, വശങ്ങളിൽനിന്നും വശങ്ങളിൽനിന്നും
നിന്നും പ്രവൃത്തി നന്നായി ഇരുട്ടിൽ നിന്നും
പലിട്ടു. നോക്കൂ! നിന്നും വെളിയിൽനിന്നും.

വിദ്വാൻ — അതുകൊണ്ട്, ഇതു ശരിയല്ല.

വിദ്വാൻ. — അപ്പോൾ മഹാബലം അങ്ങനെ കിട്ടി
കിട്ടണം. (കൈകൾ ഉയർത്തുന്നു)

വിദ്വാൻ — അതുകൊണ്ട്, ഇതു ശരിയല്ല.

സംസ്ഥാനം. — ആ മറ്റു സാമ്പത്തികതയുടെ മേൽ
പലതരത്തിൽനിന്നും അങ്ങനെയുള്ള പലതരത്തിൽനിന്നും

വിദ്വാൻ. — സത്യമായിട്ട് പലതരത്തിൽനിന്നും,

സംസ്ഥാനം. — ശരി, ഇതിനെ പലിട്ട്

വിദ്വാൻ. — അതുകൊണ്ട് ഇതിനെ പലതരത്തിൽനിന്നും നോക്കൂ

അതുകൊണ്ട് ഇതിനെ പലതരത്തിൽനിന്നും

അതുകൊണ്ട് ഇതിനെ പലതരത്തിൽനിന്നും

അതുകൊണ്ട് ഇതിനെ പലതരത്തിൽനിന്നും

അതുകൊണ്ട് ഇതിനെ പലതരത്തിൽനിന്നും

25

മഹാബലം, ഇതു സംഗതി സംഗതിയെപ്പറ്റി
തന്നെ അറിയുക. (പോയി)

സംസ്ഥാനം. — നോക്കുക! പലതരത്തിൽനിന്നും
കിട്ടുന്നവരും, വശങ്ങളിൽനിന്നും വശങ്ങളിൽനിന്നും
നിന്നും പ്രവൃത്തി നന്നായി ഇരുട്ടിൽ നിന്നും
പലിട്ടു. നോക്കൂ! നിന്നും വെളിയിൽനിന്നും.

നിന്റെ വീട്ടിൽ കേറി; അവളെ നാളെ വിട്ടയച്ചു. കണം. അല്ലങ്കിൽ വലിയ ലഹളയുണ്ടാകും. വളരെ ഇരുട്ടി കൂടി പരാഞ്ഞുകണം--എന്താ തെമ്മാടി, താപ്രോവിന്റെ കൊക്കിൽക്കുറിച്ച മുത്തങ്ങൾക്കിഴങ്ങുപോലെ നിന്റെ മുണ്ടു താൻ മരമെ എന്ന് ഉദയ്യം.

വിദ്വ.--മാമ്മോ അങ്ങനെ തന്നെ. (സംസ്ഥാനക്കനെ ജീവം നശിപ്പിച്ചുപോയത്)

സംസ്ഥാ:--(ചുറ്റും നോക്കിട്ട്) ശാമിയെവിടെ ശാമി തെവിയെ അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെയും. (പോയി)

വിദ്വ.--ദേവകുടുംബം നശിച്ചത് വീവരും തോഴരോട് ചെന്നു പറയണം. കേനിക്കേ, നീ മനസ്സാപപ്പെട്ടതല്ലേ? ഈ സംഗതിയൊന്നും അകത്തുചെന്നു പറയേണം.

മേ -- അങ്ങനെ തന്നെ.

വിദ്വ.--വരൂ, പോകാം.

(എല്ലാവരും ചുറ്റിനോക്കുന്നു)

ചാരു.--(സമാധിവിട്ടിട്ട്) മേള, ദേവകുടുംബം നശിച്ചിട്ടേ!

വസന്ത:--(പിചാരം) പകിടുന്നതെന്നു വിചാരിച്ചു ചോരിക്കുകയാണ്.

ചാരു.--ഈ സന്ധ്യകാലത്തു കുറച്ചു കാര്യങ്ങൾ കേൾക്കണം. അങ്കുരവസ്ത്രം വാങ്ങിക്കൊള്ളൂ, നീക്കം.

വസന്ത:--(വാങ്ങിട്ട് സന്തോഷത്തോടെ) അങ്കുരവസ്ത്രത്തിന്റെ വാസന സന്തോഷമായിരിക്കണം.

ചാരു:--മേനിക്കേ, നാലുകെട്ടിയെഴുതുകപോയൊള്ളൂ.

വസന്ത:--(വിചാരം) അങ്ങനെയൊന്നിട്ടില്ലല്ലോ.

ചാരു:--എന്താണ് പോകാത്തത്?

വസന്ത:--ഇതിനെത്തന്നെ പറയാം?

ചാത്ത -- അപ്പോൾ ഞാൻ നോക്കുന്നുണ്ട് --

കാഴ്ചയൊന്നിവിടെ

കേരളം പൊതുവായിട്ടാവുകയോ

കാഴ്ചയൊന്നിവിടെ

കൊള്ളുന്നിടം വന്നിട്ടുള്ള വലയം, 27

വസന്ത -- ചിട്ടിക്കാരുടെ ഗ്രാമത്തിൽ കണ്ടു വന്നവ
കുറുപ്പത്തൻ അപമാനത്തിന് അങ്ങേ ഞാൻ നോക്കുക
കൊള്ള പ്രസാദിച്ചിട്ടു കാഴ്ചയൊന്നിവിടെ.

(നോക്കുന്നു)

ചാത്ത -- എന്നാൽ വേണ്ടതെ പകർപ്പത്തിന്റെ
നിയമിത കാഴ്ചയൊന്നിവിടെ അതും പ്രസാദിച്ചിട്ടു.

വിദ്വാൻ -- വന്നിട്ടുള്ളവരുടെപ്പോലെ ഇവർ അങ്ങനെയും
ഇങ്ങനെയും. ഞാൻ അങ്ങനെയും പ്രസാദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന്
നോക്കുക. അതുകൊണ്ട്, വേണ്ടതെ, പ്രസാദിക്കാൻ, പ്രസാ
ദിക്കാൻ.

ചാത്ത -- ആയുർ, ഞാൻ നോക്കുന്നു.

വസന്ത -- (വിചാരിച്ചു) ഇങ്ങനെയൊരു സംഭവം
എന്നു കാഴ്ചയൊന്നിവിടെ. ഇങ്ങനെയൊരു കേവലത്തി
വന്നു. ഇതു താമസിക്കുക സംഗീതം. എന്നാൽ ഇങ്ങനെയൊ
രുകൊണ്ട് (വേണ്ടതെ) അങ്ങനെയൊരു പേരിൽ പ്രസാ
ദിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതു അങ്ങനെയൊരു നോക്കുക
നോക്കുക. ഇതു അങ്ങനെയൊരു നിമിത്തം കാഴ്ചയൊ
ന്നിവിടെ വഴിയിൽ ഉപയോഗിക്കുക. അങ്ങനെയൊരു കേവലത്തിൽ
എന്നിടം ഗ്രാമത്തിലുള്ള മക്കളിൽ കൊള്ളാം.

ചാത്ത -- കാഴ്ചയൊന്ന പഠിക്കുക. കേവലം, വാങ്ങി
കൊള്ളുക.

വിദ്വാൻ -- എന്നിടം പ്രയാസമുണ്ട്.

ചാക്കു -- ചുർച്ച വാങ്ങാനല്ലയാ പറഞ്ഞത്.

വിട്ടു -- വയതിപ്പോലെ (വസന്തസേനയോട്) കെ ആവരു.

(വസന്തസേന ആമണം അഴിച്ചു കൊടുക്കുന്നു)

വിട്ടു -- (വാങ്ങിട്ടു) മരണിക്കുക. ഇതേ സ്വപ്നമേതെന്നു നിമൻറ കല്പിപ്പിക്കുകയുണ്ടു. അപ്പിനാലും നല്ലതിനാലും നീ വെച്ചുകൊള്ളണം. അപ്പമിയുടെ അന്നം അന്നയ്യായ തീവസം ഞാൻ വെച്ചുകൊള്ളാം.

മര -- (ചിരിച്ചിട്ട്) ശാസ്ത്രം പറിക്കുന്ന അങ്ങേയ്ക്ക് അന്നം അർപ്പനം കിട്ടുകയുണ്ടായിരിക്കാം. ഇവിടെ കൊണ്ടുവരണം.

(ആമണം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു)

ചാക്കു -- ആരവിടെ? വിട്ടുകൊണ്ടുവരട്ടെ.

വിട്ടു -- തോഴരെ, ഗാനികയ്ക്ക് എന്നോടൊക്കെ ലീപി കയ്യും സ്നേഹമെന്തിപ്പോയ്.

ചാക്കു -- അല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട, വിട്ടുകൊണ്ടുവര ആവശ്യമില്ല. (മേല്പാപ്പ നോക്കിട്ട്) മോകതയിൽ പൊതുവേ ചായ ചന്ദ്രന്റെ ഉമയൊഴായി --

തെരുവിലൊരു വിട്ടുകൊണ്ടിട്ടും അമരുന്നൻ

തെരുവെക്കു ഉമയന്നു, തമ്പി, നീക്കുന്ന ജനമുമാൻ

ഇരുനൂറ്റമ്പിൽ നിന്നും നീക്കുവന്നിട്ടു മേനൻ

നിരയിലൊരു ചാക്കിൻ ധാരാപോൽ വീണിടുന്നു. 28

വസന്തസേന, എന്നാൽ പറഞ്ഞുവരും.

(എല്ലാവരും പൊയി)

രണ്ടാം അങ്കം

വിഷ്ണു ൨൦൦.

(അനന്തരം പുരകളിൽ തൊട്ടാ സംഭാഷകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സംഭാ. — മണമണക്കുന്നതാ മണമെപ്പോളിയോ,
 ശബ്ദമെപ്പോളിയോ മണമെപ്പോളിയോ;
 കമ്പികളെപ്പോളിയോ കമ്പികളെപ്പോളിയോ;
 ഇമ്പം പാറം ഇമ്പമെപ്പോളിയോ.

1

ഇനി സഭിക്കുറം മൃതകരനും വന്നു പിടികൂടുംമുമ്പെ
 എവിടെയാണ് ഒരു മരണമു്. എന്റെ ഇരശ്ചരനായി
 അടുത്ത കളിയിലെത്തിച്ചു:—

അന്ധാവസ്ഥയിലുള്ള അന്ധൻ പന്തിനേഴനേ അൻ,
 വിഷമമുള്ള വരവെന്നകിൽ മരിക്കുവാനായി അൻ.

2

ഇതാൻ പന്ത്രണ്ടു നിറഞ്ഞുവീടാൻ
 പാറാൻ അന്നെക്കു കണ്ടെത്താൻ;
 അമ്മയെക്കു നിറഞ്ഞുവീടാൻ കല്ലെ-
 വൃക്കയെക്കു ഇന്നെക്കു കണ്ടെത്താൻ.

3

(അന്തിമമായി)

കാലിപ്പോയ ചുരുക്കിയ പിടിയെപ്പോളിയോ! പിടി
 ചേർത്തുവേണം!

സംഭാ. — (തോന്നാൻ ചുവന്നുവെട്ടി) ഇതാ ഒരു
 ജീവിതമെത്രാ കാണുന്നു. ഇവിടെക്കുറി ഇരശ്ചരനായി
 കണ്ടെത്താൻ.

(അവസരത്തിൽ കഴിവില്ലാത്ത പാത ചുറ്റുമെത്തിക്കാൻ സഹ-
 നുള്ളു് ചിറത്തിൽ അനന്തരമായിരിക്കുന്നു)

(അനന്തരം സഭികൾ മാറ്റുരാം ഒരു ഭൂതകർമ്മം പ്രവർത്തിക്കുന്നു)

മാധു. — ഭാദിപ്രായ ചൂതാടിയെ വിളിച്ചുവരുത്തേ!

ഭൂത. — (കാലദിക്കുകയും ഭാഷിക്കിട്ട്) അവൻ ഈ വഴി ഭാടിയായിരിക്കണം.

മാധു. — ചീട്ടന്നാക്കം പോലതായി കാണുന്നല്ലോ; ഈ അമ്പലത്തിൽ കയറി ഒളിച്ചു കാത്തു.

(പ്രത്യേകം ഒരു കൂട്ടം ഭാടൻ തിരഞ്ഞു തപ്പിപ്പിടിക്കുന്നു)

ഭൂത. — (സഭികൾനോട്ട് കഴയാതെ കാണിച്ചിട്ട്) ബ്രിംബദ മോകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയതാണെന്നു തോന്നുന്നു, മാർദ്ദവമുണ്ടു്

മാധു. — ഏതോ, അല്ലല്ല; ശിഖതന്നെയാണു്.

(പിടിച്ചുപയ്യുന്നു, പിന്നെയും അതാതെ കാണിച്ചിട്ട്)

അമ്പൽ ഇലത്തുപാകളെ, നമുക്കൊന്നു ചൂതാടാം.

(പ്രാശ്നിക്കുന്നു)

സംവാ. — (പ്രിഡാരം) അത്ത്! പംശിയുടെ കയ്യടകുട്ടി സമ്മിക്കുന്നില്ല. ചൂതുകുളി ഒരു മറ്റൊരു വിനോദ മറ്റു —

സംഖ്യയാഗമണനു പരാജയൻ,

ശകുന്തിപിത ദേവനാശിതൻ

വീരരാജാവാട്ടു കണ്ഡനൻ

ഭൂതകാലിമതിനോടു തുല്യനാം.

4

(ചൂതിലുള്ള ആഗ്രഹിക്കാത്ത പല ഗോഷ്ടികൾ കാണിക്കുന്നു)

ഭൂത. — ഇതുകുന്നാറു്, തോൽ ജയിച്ചു.

മാധു. — അമ്പലമുണ്ടു്, എന്റെ കൈയെക്കൂടെ വെറുക്കേണ്ടേ.

സംവാ. — (ഭാദിപ്രായത്തിട്ട്) ഇനി ഏതെങ്കിലും കളി.

ഭൂത. — നിന്നെപ്പിടികിട്ടി.

മാധു -- ഇനി നിന്നെ വിട്ടുപോയ്ക്കു മോ? പത്തു വരാൻ, അതാറയ്ക്ക് ഉടനെ കൊടുക്കണം.

സംവാ. -- ഇന്നതന്നെ കൊടുക്കാം.

മാധു -- ഇപ്പോൾ കൊടുക്കണം.

സംവാ. -- എനിക്കു തലകറങ്ങുന്നു. (അങ്ങു നീക്കി) (മാധുനും ചുരുക്കമേ സംവാഹകനെ അടിക്കുകയും അങ്ങു ചെന്നു.)

മാധു. -- ഒന്നിരപ്പോൾ പ്രകാരം നിന്നെ അറൻ അറയ്ക്കോയിപ്പിടിക്കണം. കടം വീട്ടാതെ ഇവിടുന്ന് നീ നീക്കേണ്ടത്.

സംവാ. -- (അതേനേരം വിചാരിക്കാതെ) നന്മയേറേ പാലിപ്പിച്ചു. എന്തു ചെയ്യും, അങ്ങനെയൊന്നെ കൊടുക്കാ?

മാധു. -- അതും തരാം ഉറപ്പാക്കണം.

സംവാ. -- (ചുരുക്കമേ പൊതിട്ട് സ്വകാര്യമായി) പാതി അറൻ തരാം, പാതി അങ്ങുപേക്കിരിക്കണം.

മാധു. -- എന്താണു വിശേഷം? അങ്ങനെയൊക്കട്ടെ.

സംവാ. -- (വെളിയാക്കിട്ട് മാധുനോടു്) അങ്ങു പാതി ഉപേക്ഷിച്ചുല്ലോ?

മാധു. -- ഉവ്വ.

സംവാ. -- (ചുരുക്കമേ) പാതി അങ്ങു ഉപേക്ഷിച്ചില്ലേ?

മാധു. -- ഉവ്വ.

സംവാ. -- എന്താൽ അതിനി പേരുകുന്നു.

മാധു. -- (അങ്ങു ചവിട്ടിപ്പിടിച്ചിട്ട്) എന്താ തെമ്മാടി, നീ അങ്ങു ചെന്നുകൊട്ടിക്കാൻ നോക്കുകയാണോ? മുഴുവനും തരാതെ നിന്നെ വിട്ടുകൊടുത്തു.

സംവാ. — ഞാനെവിടുന്തെങ്ങി?

മാധു. — നിന്റെ അച്ഛനും അമ്മയും വിറയ്ക്കുന്നു.

സംവാ. — എനിക്കു രണ്ടുതില്ലല്ലോ.

മാധു. — എന്നാൽ അത് വന്ന വിറയ്ക്കുന്നു.

സംവാ. — എന്നാൽ എന്തെ പെരുവഴിയിൽ കൊണ്ടുപോയി?

(എല്ലാവരും മുററിനടക്കുന്നു)

മാധു. — മമ്മേന്മാളേ! പതു വരാമെന്ന് ഇവനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരിൻ.

(അനന്തരം കർമ്മൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

കർമ്മ. — എന്താണിവിടെ? എന്തൊക്കെ പതു വരാമെന്ന് വിളിക്കുന്നത്? അച്ഛൻ അമ്മയെ സഭിക്ൻ മാധു നല്ല നിഷ്ഠയുള്ള പാലപ്പട്ട പതുവരാമെന്ന് സംവാദം കേൾക്കുന്നു. ഇവനെ ഉപദ്രവിക്കുകയായിരിക്കുന്നു. (അമ്മയെ കണ്ടിട്ട്) അമ്മ സഭിക്, സഭാ.

(രണ്ടാലരും അച്ഛനും സഭാ പെട്ടെന്നു)

കർമ്മ. — എന്താണി ലഭമ?

(മാധുൻ നമ്മെ പെട്ടെന്ന് കണ്ടു മുട്ടിക്കൊണ്ടു)

കർമ്മ. — എന്താണി പതു വരാമെന്ന് അറിയുന്നില്ല. എന്തിനെ അറിയുന്നില്ല? വിളിക്കുന്ന ശബ്ദം.

മാധു. — അത് മാധുവിന്റെ മുമ്പിൽ അമ്മയെ ഇവനെ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു, അല്ലെങ്കിൽ ചങ്ങം കൊടുക്ക.

കർമ്മ. — (ചിരിക്കും) അമ്മയെ അമ്മയെ വര കൊടുക്കുന്നത്? അത് ഉത്തരവ് പോലും മൂതിൻ

പണ്ടായു ഖവച്ചു കഴിഞ്ഞു. പിന്നെ ഏതുവിധം കൊടുക്കുന്നു? (സംഭാഷണം) അങ്ങനെയല്ല സഭികന്റെ ഉദ്യോഗം. അധികാരികൾക്കു ഭാഷിപ്പും വേണ്ടതായ് പത്തു വശാൻ ഒരു വലിയ തുകയല്ല.

മാധു. -- എന്തിന്നു വലിയ തുക തന്നെയാണ് അങ്ങനെയ്താണല്ലോ.

മർദ്ദ. -- (വീചാരം) മൃതകളിക്കു കീഴ്ന്നിന്നു മകൾ പിരിച്ചു. ഇതാൻ രാജാക്കന്മാരും മാത്രമല്ല, അവനവന്റെ പണപ്പെട്ടിയും നിറച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഏന്തിട്ടും ഒരു വീട്ടു വീഴ്ച ചെയ്യുന്നില്ലാ. ഈ ഭൂമിയിൽ ഒരു വസ്തിക്കുണ്ടു. (സംഭാഷണം) കടംകൊടുത്തു. കടംകൊടുത്തു. ഇവനെ കടംകൊടുത്തു കളിപ്പിക്കുകയോ?

മാധു. -- അങ്ങനെയ്ത ഉപദേശമൊക്കെ മതി. (സംഭാഷണം) പണ്ടതില്ലാൻ മെമ്പർമാർ.

(എന്നു പറഞ്ഞു സംഭാഷണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു; അവൻ മീറ്റുന്നു, മറ്റൊരു മൂലക്കുണ്ടു)

മർദ്ദ. -- എന്റെ സമക്ഷം ഈ ലക്ഷ്യം പാടില്ല.

(മറ്റൊരു കടക്കുന്നു; അവൻ തിരിഞ്ഞു മറ്റൊരു പ്രാദേശിക്കുന്നു; മറ്റൊരു അങ്ങനെയ്ത പ്രാദേശിക്കുന്നു.)

മാധു. -- എന്റെ ഓപ്പോ, നിനക്കു ഇങ്ങനെയ്തൊരു മതിയെൻറ ഫലം കിട്ടും.

മർദ്ദ. -- എന്റെ മൂർഖ, നീ എന്നെ വലിയൊരു അല്ലയോ അടിച്ചു. പെരുവഴിയിൽ വെച്ചു. അതുകൊണ്ടു ഈ വിധം അടിക്കാമോ എന്നുള്ളതു നാളെ ഞാൻ കോടതിയിൽ വെച്ചു കാണിച്ചു തരാം.

മാധു. -- ഓരോ, ഞാൻ കണ്ടുകൊള്ളാം.

മർദ്ദ. -- എന്നെ കാണാം.

മാറ്റം.—ഇങ്ങനെ - -

(എന്ന പാത്രം മാറ്റാൻ വിരൽകൊണ്ടു കണ്ണുചിട്ടുന്നിടം
നീക്കുന്ന ദിശകൾ മേലു കൈ കണ്ണുപാരി എറിയെത്തിട്ടു സംവാഹ
കണാട്ടു ആംഗ്യം കാണിക്കുന്നു. അവൻ ഓടിക്കളയുന്നു. ദൂതകൾ
മെരുങ്ങി ഇളയ്ക്കിക്കുന്നു)

ഒർട്ട.—(വിചാരം) പ്രധാനസഭീകന്മാർ അധികാരി
യുമായ മാറ്റമെന്ന ഞാൻ വീശാധിയാക്കി ഇനി ഹൃത
ഉള്ളയിനിയിൽ സൈന്യസംഖ്യയും ചെയ്യുന്നതു ശരി
യല്ല. മറുകെങ്കിൽ മേൽനോട്ടം. പ്രിയബന്ധുവായ
ശവിഷകൻ എന്തൊരു പരകയും ഉണ്ടായി--“ഗോപ
വംശത്തിൽ ജനിച്ചു ആയുധം മാറ്റം കിട്ടും എന്നു
സിന്ധവാൻ മകളെന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു, അതിനാൽ
അതേവിധത്തെ മാറ്റംപരിവർത്തനം നടക്കും”--എന്നു്
അവരുടെ സംഭവത്തിൽ ചെയ്ത കാര്യം.

(മാറ്റമെന്ന കൈക്കലായിട്ടുകൊണ്ടു ദൂതകൾക്കും പോയി)

അന്തരംഗം.

(അന്തരം വിസമ്മതനായും മനോഹര എന്ന ചരിത്രാധികയും
പ്രത്യേകിക്കുന്നു)

വസ — പിന്നെന്തു്?

മദ.—അല്ല, കൊച്ചമ്മ അറിയുന്നതും ബോധി
പ്രിയപ്പെട്ടല്ല.

വസന്ത — ഞാൻ വല്ലതും പറഞ്ഞോ?

മദ.—സ്നേഹംകൊണ്ടു് ചോദിക്കുകയാണു്, അധിക
പ്രസംഗമല്ല. കൊച്ചമ്മയെപ്പറ്റി മനോഹര്യം

വസന്ത.—നിനക്കെന്താണു തോന്നുന്നത്?

മദ.—ചെട്ടാവുതനി വിരസമാകയാൽ കൊച്ചു
മ്മയ്ക്കു ആത്മദുഃഖം നേരെ അനുരാഗം തോന്നിട്ടുണ്ട്
എന്നാണ്.

വസന്ത.—നിനക്കു തോന്നിയതു ശരിയെന്നു നീ
നിശ്ചയിച്ചാണ്.

മദ.—കൊച്ചമ്മ — ആദ്യമേന്തെന്തായില്ലെങ്കിലും
നീ ചുറ്റുംനിന്നു നിൽക്കുമ്പോൾ ഇപ്പോൾ പ്രകാശമുണ്ടു
മനമകുമാരിയുടെ ആലോചന തന്നെയെന്നു തിരിച്ചറിയാൻ
വരികു കൂടാമെന്നു.

വസന്ത.—എന്തിനാണ് അങ്ങനെയെന്നു നല്ല നേര
മോക്കാം, അല്ലേ?

മദ.—ആദ്യം, കൊച്ചമ്മ എന്തു കാണുകയാണു്
അത്രയും?

വസന്ത.—എനിക്ക് മരിക്കാനാണെന്നു്, സേവി
ക്കാനല്ല.

മദ.—പ്രിയപ്പെട്ടവെച്ചിരിക്കുന്ന വല്ല ബ്രാഹ്മ
ണ വൃദ്ധനായവനെക്കുറിച്ചാ?

വസന്ത.—ബ്രാഹ്മണൻ പൂജനീയമല്ലേ?

മദ.—എന്നാൽ വരരുതെന്നു് ഒരു വ്യാപാരി ആയി
രിക്കണം.

വസന്ത.—അതേ അങ്ങനെയൊന്നായിട്ടു മനോ
രാജ്യപ്പെടാനാൽ കഴിയുമോ?

മദ.—ചിന്തെ ആരെയാണെന്നാ? അങ്ങനെയൊരു
മാനസംഭാവം തിരിച്ചറിയുന്നതു്? അങ്ങനെയൊരു
തിരിച്ചറിയലാ?

വസന്ത.—അന്നു പുറം കാണാൻ പോയപ്പോൾ നീ കൂടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലേ?

മ. — ഉവ്വ്, ഉണ്ടായിരുന്നു.

വസ.—പിന്നെന്താണ് ഒന്നമറിയാത്തതുപോലെ സംസാരിക്കുന്നത്.

മ. — പറയണം, പറയണം—കൊല്ലത്തു പറയണം.

വസ.—എന്നാൽ കേൾക്കേ—സാൽവാദോവുണ്ടായിട്ടു ചത്തതെന്ന് എന്തൊരുമുണ്ടു്.

മ. — അന്നു സന്ധ്യയ്ക്കുനോക്കു ചെറുപ്പയിൽ കൊല്ലത്തെയെ മക്കളില്ല ആളോ?

വസ.—അതേ, അദ്ദേഹമെന്തെന്നു.

മ. — ഹോ കുപ്പം! അദ്ദേഹം മരിച്ചുനാണല്ലോ!

വസ.—അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേരിൽ അന്തമാഗ്, മരിച്ചതിൽ ആസക്തി വന്നാൽ വേഗം എന്തെങ്കിലും അപവാദം ചോദിക്കട്ടെ.

മ. — കൊല്ലത്തേ, പു പൊഴിഞ്ഞാലും തെന്താവിൽ മധുരങ്ങൾ സംഭരിക്കാറുണ്ടത്രേ.

വസ.—അതിനാൽ തന്നെയല്ലയോ അതുകൾ മധുരങ്ങളാകുമു്?

മ. — വിഭവക്കുറവുകൊണ്ടു് വേഗം വാങ്ങാൻ താമസിക്കാൻ മടിച്ചു് വരാതെയിരുന്നെങ്കിലോ?

വസ.—എനിക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചേരിൽ അന്തമാഗ് എന്നല്ലയോ പറഞ്ഞതു്?

മ. — അത്ര ചെറുമാനമാണെങ്കിൽ അടിസ്ഥാനമില്ലാത്ത അങ്ങോട്ടു ചെല്ലരുത്!

വസ. — അതും മാവമില്ലെന്നില്ല, എന്നാൽ ഉടനെ പാലില്ല. അദ്ദേഹം പ്രത്യേകമായ അനുഭവത്തിന് മുമ്പെപ്പോഴും ചിന്തിച്ചു കാണാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതാണ് അനുഭവിക്കുന്നത്.

മദ. — അദ്ദേഹം! ഇതു കരുതിയിട്ടാണ് കൊച്ചമ്മ ആരംഭിക്കുന്നത് അവിടെ എഴുതിയിട്ടു പോകുന്നത്.

വസ. — അതെ അങ്ങനെയല്ല,

(അനന്തരം സംഭാഷണങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നു മറ്റൊരാളിനോട്)

സംവാ. — ആദ്യം, ശ്രദ്ധിക്കൂ! ശ്രദ്ധിക്കൂ!

വസ. — എന്നാണ് അദ്ദേഹം സംഭാഷണം

മദ. — ഹാ! ഇതാണ് അദ്ദേഹം

വസ. — മനോഹരം, ശ്രദ്ധിക്കൂ! ശ്രദ്ധിക്കൂ! മോശം മോശം മോശം

മദ. — വല്ല മുട്ടുമുട്ടുമായിത്തന്നെയാണ്

വസ. — ഇങ്ങനെയൊന്നിൽ കൈമാറണമെന്ന്

സംവാ. — ആദ്യം! മറ്റൊരാളെ! ആദ്യം! മറ്റൊരാളെ! അദ്ദേഹം വിട്ടുപോയതാണ്, മുട്ടുകുട്ടി, മീനത്തോളം മീനത്തോളം അകത്തായിരിക്കണം

വസ. — ഇതിനോട്, അത് മറ്റൊരാളെ, മറ്റൊരാളെ ഗണിക്കേണ്ടതല്ല.

സംവാ. — മനോഹരമായതാണ്.

(വസന്തനാഥൻ മനോഹരമായി കണ്ണുകൾ അടയ്ക്കുന്നു)

മദ. — കൊച്ചമ്മ ആദ്യം മോശം മോശം: — അങ്ങനെയ്ക്ക് എന്താണ് മോശം

സംവാ. — കൈമാറ്റം മാത്രമല്ല.

വസ.—അത്രയുണ്ടോ? എന്നാൽ ആയുസ് ഇതിൽ ഉണ്ടാ.

(സംവാദകൻ മടനീകകൊണ്ടുവന്ന പീഠത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു)
(വസന്തസേന പിന്നെയും മടനീകയോടു കണ്ണു കാണിക്കുന്നു)

മദ — ആ ധൃ!—കൊച്ചമ്മ അങ്ങനെ ചെറുവഴിയിൽ പെട്ടെങ്കിലും നല്ലതാണെന്നതിനാലാകുന്നു. ആരെ, എത്ര കൊടുക്കണം?

സംവാ.—ആദ്യം മനസ്സിലാക്കുക. പാലം പീഠമാണ് എന്റെ ജന്മമി, കുട്ടിയെപ്പോലെ ഒരു പീഠം, കയ്യടക്കുകയാണ് അതിൽ പിടിച്ചിട്ട് യാതൊരു സംവാദകവുമില്ലാത്തതും കയ്യടക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

വസ.—സംവാദകനാണോ അത്? പരമേശ്വരിയുടെ കയ്യടക്കിയതല്ലോ അങ്ങനെയല്ല.

സംവാ.—കയ്യടക്കുന്നതല്ലെങ്കിൽ, ഇപ്പോൾ കയ്യടക്കിയതിൽ തീർന്നു.

വസ.—അങ്ങനെയോ? വെറും സൂപ്പിറിക്കും, പലതും കേൾക്കുക.

സംവാ.—ഉത്തമിനിയിലെ വിവേകമുള്ളതാണ് ഇവിടെ വന്നതിൽ ഒരു സാക്ഷാത്കാരപത്രങ്ങൾ ഗ്രഹത്തിൽ എന്തിനേ പ്രയത്നം കിട്ടി.

വസ.—അങ്ങനെയോ? എന്താണിതിനുള്ള നാണം?

സംവാ.—അദ്വൈതത്തിന്റെ ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും കണ്ടുപോലെ നന്നും; കേൾക്കുക അങ്ങനെയോ? ഇല്ല അങ്ങനെയോ കേൾക്കും; എങ്കിലും സന്തോഷിക്കും; എന്തും കൊടുക്കും; കൊടുക്കുകയും പലതും പിക്കയോ മറ്റും പറയുകയും ഇല്ല; ചെറുതായാലും, ഉപകാരമുള്ളതും; ചെറുതായാലും അപകാരം ഉറക്കും. ആദ്യം

ഏതിങ്ങനെറപ്പായുന്ത, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം ഈ മഴുവന്നും പറഞ്ഞാലും അറവുവാൻ കഷ്ടം; മകളിനും മറ്റുതനിട്ട് അദ്ദേഹം പരോപകാരത്തിന്നുവേണ്ടി ശക്ത ധാരണയെ ചെയ്യുന്നു.

വസ.—(ചാനിക്കയടു സ്വകാന്താർത്ഥം) മേനിക്കു, ഇപ്പറഞ്ഞതെല്ലാം ആർച്ച ചാത്തുരത്നന്റെ ഇഷ്ടപ്രകാരം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. ഇതാകുമായിരിക്കാം.

മദ. (സ്വകാന്താർത്ഥം) എന്നിങ്ങനെ കേൾക്കുവാൻ കഴിയുകമുണ്ടു്. ഈ വക ഇഷ്ടങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ഉത്തരയിനിയെ അകലിക്കുന്ന പുരുഷൻ ആരായിരിക്കുമെന്നു്?

സംവാ.—ഞാൻ പിന്നീടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൽ ഇഷ്ടങ്ങളിൽ മുമ്പാകെ വീഴാ കഴിയുംകൂടി മേനന് അദ്ദേഹത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിട്ടു.

വസ.—അദ്ദേഹം ഒരു കരിവന്നാണു്?

സംവാ.—അതു പറയാതെ തന്നെ ആയു എങ്ങനെ ഉൾക്കൊള്ളൂ?

വസ.—വിദ്വേഷം ഇഷ്ടവും ഒരിക്കലും യോജിക്കുകയില്ല; അതുകൊണ്ടു് ആകട്ടെ ശേഖരം പറയൂ.

മദ.—അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരെന്താണു്?

സംവാ.—ആർച്ച ചാത്തുരത്നൻ എന്നു്.

വസ.—ആളെ, പിന്നെ?

സംവാ.—കരിവന്നും വർദ്ധിച്ചുനാടുകൂടി പചീങ്ങിക്കളി പകിച്ചുവെച്ച കൂട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം എങ്ങനെയു വേറെ ആരെങ്കിലും സേവിക്കുകയോ പറഞ്ഞു വീട്ടു ഞാനുകേട്ട ഇങ്ങനെ ഒരു സ്വാമിയെ ഇനിയും കിട്ടുകില്ലെന്നു കരുതി ആ യോഗാഭാവമു് മറ്റൊരാളെ ലക്ഷ്യശാസ്ത്രം പൂർണ്ണമായിട്ടുണ്ടെന്നു് സാധാരണയായാണു്

താങ്കി പുതിപ്പിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. വൈരാഗ്യംകൊണ്ട് വയസ്സുപിന്നാലായി ചുരുക്കുക പറ്റിയതു.

വസ.—എന്നിട്ടോ—?

സംവാ.—കളിയിൽ പലനാളും ഞാൻ തോല്പിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചുരുക്കി ഒരു ദിവസം എന്നെ ഇങ്ങോട്ടു പറ്റു വരാൻ തോല്പിച്ചു.

വസ.—കൊള്ളാം, നല്ല കഥ.

സംവാ.—ആ കം വീട്ടാൻ ഗതിയില്ലാത്ത ഞാൻ ഉണ്ടായ നടുക്കിൽ ഇന്നു രാവിലെ അമ്പൻ എന്നൊരു ചെറിയ പട്ടി, അതിന്റെ നിന്നു ഞാൻ ഒരു വിധം തപ്പിപ്പിച്ചു വന്ന കഥ കർമ്മാവാദശ്രമി വിറയൽ വരുത്തുന്നുണ്ട് എന്നു സങ്കടം.

വസ.—(വിചാരം) വലിയ കഷ്ടതയെന്നു ഇങ്ങനെ തോന്നുവാൻ വാസ്തവം ഉണ്ടാവാൻ പക്ഷികൾ അങ്ങനെയും പറഞ്ഞുപോയി ശ്രദ്ധ ശ്രദ്ധിക്കണം.

(കർമ്മാവാദം കണ്ണു കാണിക്കുന്നു)

(കർമ്മാവാദം കണ്ണു കാണിക്കുന്നു) പറഞ്ഞു കൂടി എടുത്തുകൊണ്ടു വന്നു നിൽക്കുന്നു)

വസ.—ഇതു ആദ്യ മാതൃഭൂമിയിൽനിന്നു തന്നെ തന്നെ അങ്ങു വിചാരിച്ചു കൊള്ളണം.

സംവാ.—(വിനയത്തോടെ വാങ്ങിട്ട്) ഇതിലധികം എന്നിങ്ങ് കരണഗ്രാഹം ചെയ്യാനില്ല. അവതി കീർത്തിയ സ്തോത്രം കേൾക്കട്ടെ.

വസ.—എന്നാൽ അങ്ങിനി പോയി കടം വീട്ടി സൈകുതായി സഞ്ചരിക്കണം.

സംവാ.—ഇന്നു തന്നെ ഞാൻ പക്ഷേ സത്യസിദ്ധി എന്നു വരാം. ഞാൻ പഠിച്ചിട്ടുള്ള കലാവിദ്യ ഇതിന്റെ

പരിഭവങ്ങളിൽ ആകെങ്കിലും ഉപദേശിക്കുന്നതിന് ആത്മ സൗഖ്യമെന്നതാകാൻ കൃതജ്ഞനായൊടുക്കി ഞാൻ ശ്രമിക്കുന്നതാകാമായിരുന്നു.

വസു.—അങ്ങിനെ ആകുമ്പോൾ ഈ കല പരിപാടിയോ ആദ്യമേതെങ്ങനെ താമസിപ്പാഞ്ഞു വന്നിരിക്കുകയാകും.

സംവാ.—(വിചാരം) എന്റെ അപേക്ഷ പ്രകാരം അത് നിശ്ചയിച്ചു. ചെറു ഉപകാരത്തെ മഹത്തരം പ്രയോജനമാക്കുകയും ചെയ്തു കെട്ടിയുകയില്ല. (വെളിവാക്കി) ആയു, എന്നാൽ ഞാൻ പോകട്ടെ.

വസു.—അവസരത്തിൽ കണ്ടുകൊള്ളാം.

സംവാ.—ആയു അങ്ങനെയെന്നു (പോകുന്നു)

(അന്തിമമായി കൊല്ലാൻ)

വസു.—എന്താ ഒരു ശബ്ദം കേൾക്കുന്നത്?

(അനന്തരം കണ്ണുപൂർക്കൽ എന്ന ഒരു പരിചാരകൻ ബലം ചെലുത്തുവന്നിരുന്നു)

കണ്ണു.—മനിക്ക, മനിക്ക, കൊല്ലാമെന്താവിടെ?

വസു.—ഇവനെക്കാണിതു ബലമേ കൂടുന്നു?

കണ്ണു.—വസുനമ്പനത്തെക്കുറിച്ചു ഉപകാരം ചെയ്തിട്ട് എന്റെ ഇന്നത്തെ പരാക്രമം കൊല്ലാമെന്താണെന്നതിന് എനിക്ക് മറുപടിയില്ലാത്തതല്ല. (അനന്തരം നീക്കുന്നു)

വസു.—അന്ത്യമേതെങ്ങനെയാകട്ടെ ഏതു വിധത്തിലും ആവേശം കേൾക്കണം. നിനക്കെന്നാണിതു കൂടുതലായത്.

കണ്ണു.—കൊല്ലാമെന്താകണം—നമ്മുടെ വലിയ കോമ്പൻ മണിക്കുന്നതായെ കളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വന്നു വന്നാൽ അവൻ ചങ്ങലപൊട്ടിച്ചോടി, പെരുവഴിയിൽ

പോലീസ് ഇന്സ്പെക്ടറുടെ കീഴിലായി പ്രവർത്തിക്കുന്ന
സെക്യൂരിറ്റി ഫോഴ്സുകൾ

പ്രസ്തുത സംഭവത്തിന് കാരണം പരിശോധിക്കപ്പെട്ടു.

[illegible]

১.৩.১৩. — ১৯৬০ স. ১৩.

கட்சி -- ஒரு அங்கத்திலிருந்து. அதன் மூலம்
நினைவுகூர்ந்து கட்டுத்து வளர்த்துக்கொள்ளுதல்
என்று ஒரு நோக்கம் உண்டாகிறது. இதுவே
புதுவகை அமைதிப்படை.

റ.സ.നമ്പ. -- ൧൧൧൧^൧ തിട്ടമാൻ.

കണ്ണി -- വാഴിക്ക പലതും 'സബാസ്' 'സബാസ്' നല്ല ചുണ്ടുള്ള പട്ടൻ, 'ആക്കുണ്ടുമാ' ചുണ്ടവെണം ന. കന്നിയാം പറഞ്ഞു 'വാക്കുകൊക്കു' അക നമ്പിച്ചു തല്ലുന്ന കൈതയക്കൻ ആരുമറിയാവില്ല ആ കൂട്ടൻ ത്തം പെട്ട പട്ടൻ ഒരു ഉത്തരപുത്തൻ മാത്രം വീഴാ, കായ്ക ചുണ്ടയ്ക്കു ആക്കുണ്ടുമാന കൂട്ടൽ തല്ലിക്കൊന്നു നെ ക്കൊണ്ടു 'കോളിൽകിന്നെ അകാ സ്ത്രം ഏന്നെ വീളിച്ചു തന്നു.

വസ്തു — (ചാനിക്കയായ്), എന്റെ ചായത്തേനല്ലാതെ
 നല്ലതും മറ്റും എന്തെല്ലാം ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുണ്ടു്.

(കണ്യാകുലകൾ അടവെടുക്കുവാൻ അനുബന്ധമായിട്ടുള്ള മേൽപ്പട്ടിക നോക്കുക)

മദ — (വസ്ത്രമൊഴുത്ത്, കൊച്ചുമെ, ഇതിനു നല്ല ചിപ്പി പൂ ചിങ്ങൻ വാസനയുണ്ട്. (നിറുത്തി കാണിക്കുന്നു)

വസ — ഇതിൽ പേരെഴുതിയിട്ടുണ്ട്. (വായിച്ചിട്ട് ഉസ്മാനുടേ കടനികെ, അരുവസ്ത്രം ഒരു ചുറ്റളി, കണ്ണുപൂരക, നിനക്കു സമാനം ഇതുപോലെ, കൈയിൽനിന്നും വിരട്ടേണ്ട ഉരി കൊടുക്കുന്നു)

മദ — കണ്ണുപൂരക, നിനക്കു സമാനം എന്ന ഗംഭീര പദങ്ങൾ ഏതുവഴി പോയി,

കണ്ണു — നെടുമകെ കീഴുകൊട്ട പോയി.

വസ — മടനികെ, വസ, നമുക്കു മാളികയിൽ കേറി തെരുവില്ലെ ചെറു നോക്കാം,

(എല്ലാവരും പോയി)

മൂന്നാം അങ്കം

(അനന്തരം ചാരുഭരതൻ വിട്ടുപോകുന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചാരു — തോഴിയേ, ചീനക്കണ്ണാമ്പ് സമുദ്രത്തിലുണ്ടായതല്ലെങ്കിലും ഒരു മത്സരമെന്നുവരണം. എന്തെന്നാൽ.—

ഉൽക്കണ്ഠിതൻ ഏതെന്നുവെന്ന് വശസ്ത്രം
സമരമൊക്കെ കാലഹരം വിരുന്നാം,
എന്നൊക്കെയും ദയയിലാവില്ലെന്നുവരണം,
വിരുന്നാം വെറിയൊക്കെ പ്രമാണം.

1

വിട്ടു — തോഴിയേ, എത്രനേരമായി രാജകുടുംബത്തിൽ ആൾ സഞ്ചരിക്കില്ലാതെ ആയിട്ട്? നാസ്തുരകൂടി

ഉറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. നമുക്ക് പോയ കുടുംബങ്ങൾ! അത്ര മാത്രമല്ല, ഈ നാശംപിടിച്ച വീടുകളുടെ മുഖക്കേട് എനിക്ക് മുമ്പിരുന്നു, അതിന്റെ രാശി പൊട്ടിപ്പോയി.

ചന്ദ്രൻ — അതുകൊണ്ട്, എന്റെ സ്നേഹിതൻ രാജാവിൻ വളരെ അത്യാധിക്യം പാടുകയും വായിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടും അങ്ങനെയൊന്നുമായില്ലെന്നോ?

വിദ്വാൻ — അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണെന്നിട്ട് മുഖിച്ചിട്ടില്ല; അതുകൊണ്ട്, മറ്റൊരു വിധത്തിൽ ചിലപ്പോഴും.

ചന്ദ്രൻ — പാട്ടു വളരെ കേൾക്കുന്നു. എന്തെന്നാൽ

നൽകുന്നതുകൊണ്ട്; വീടുകൾ നിഷ്കളങ്കം,
 മേൽനോട്ടം, മിന്നുന്നതുകൊണ്ടുമാണ്;
 വ്യക്തിഗതം—വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും
 സ്വന്തം പേർ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. 2

ചന്ദ്രൻ — അങ്ങനെയൊന്നും പക്ഷെ പൊതുവെ. എന്നിരിക്കട്ടെ ആദ്യത്തെ പാട്ടും പൊതുവെ പക്ഷെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ പക്ഷെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും.

ചന്ദ്രൻ — അതുകൊണ്ട്, നേരെ അങ്ങനെയൊന്നും. പക്ഷെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും.

കുറവും കൂടും എന്നുകാണുകയും ചെയ്യും
 അങ്ങനെയൊന്നും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും
 മറ്റൊന്നും കൂടും എന്നുകാണുകയും ചെയ്യും
 അങ്ങനെയൊന്നും പൊതുവെ വെളിച്ചത്തിൽ മറയ്ക്കുകയും ചെയ്യും

വിട്ടു. - അങ്ങു പറഞ്ഞതു ശരിയെന്നു. ചാത്തൻ ഈ സ്ത്രീയെ അറക്കുമായി കൂടെയെടുത്ത് മേടകളിൽ നിന്നിറങ്ങി. വരുന്നതു പോലെ തോന്നുന്നു.

ചാത്ത — (ചൂഷിതനായിട്ട്) ഇതാ നമ്മുടെ ഗൃഹം. (വായ്പിച്ച് മുട്ടിട്ട്) വലുതാണു, വലുതാണു.

വലു. — കണ്ടു തന്നെ പ്രവേശിച്ചിട്ട്) ഏ! വരുമാനം, വരുമാനം.

ചാത്ത. — കഴുകുകാൻ വെള്ളം കൊണ്ടുവര.

വലു. — (ചൂഷിതനായിട്ട്) ഇതാ വെള്ളം. (ചാത്തക്കുന്ന് കാൽ കഴുകിക്കൊണ്ടു)

വിട്ടു. — എന്താ കാര്യം കഴുകൂ.

വലു. — കാൽ നല്ലവണ്ണം കഴുകണമെന്നിൽ മലർന്നിരിക്കുന്നു. വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നതിനാൽ ഞാൻ കഴുകാം.

വിട്ടു. — ചാത്തൻ! കാലിയെ പൊടിമാത്രമല്ല സുഖവും കൂടി കഴുകിക്കളഞ്ഞു.

ചാത്ത. — അതാഴ്ന്നു ഏകദേശം —

നിന്നായിതാ ഞാൻ നിന്നിറങ്ങി.

ചാത്തൻ അറക്കുമായി നിൽക്കുന്നു.

മറ്റു ചാത്തൻ അറക്കുമായി വരുന്നു.

ചാത്തൻ അറക്കുമായി വരുന്നു.

ചാത്തൻ ഉറക്കുകയുണ്ടാകുന്നു.

(ചാത്തക്കുന്ന് വിട്ടുകൊണ്ടു ചാത്തൻ കിടക്കുന്നു. വലുതാണു പോകുന്നു)

കൊടിക. — അറക്കുമായി വരുന്നു. (ചാത്തക്കുന്ന് പ്രവേശിച്ചിട്ട്) എന്താണിത് എന്ന് ചാത്തൻ

വിട്ടു. — ഇതാണു ചാത്തൻ ശല്യമാണു.

രാജ — ഇന്ന് അങ്ങിനെയല്ലേ? ഭാഗ്യം ഇന്ന് അങ്ങിനെയല്ലേ? സൂക്ഷിക്കണം.

ചാരു — വസന്തസേനയുടെ സ്വാസ്ഥ്യമല്ലേ?

രാജ — അതെ അത്രയുംതന്നെ നന്നായി വാങ്ങാൻ ഉത്തരവാകുന്നു.

ചാരു — മൊത്തമായ, വാങ്ങിക്കൊള്ളൂ.

വിദ്വാൻ — ഇതു നാലുകെട്ടിലെത്താത്തതും കൊണ്ടു കയ്യെടുത്താൽ?

ചാരു — മുൻപു, വേഗിയുടെ ആലോചന അകത്തു കൊണ്ടുപോകാമോ?

വിദ്വാൻ — നിങ്ങൾക്കിടയിലും, കൊണ്ടുവന്നു വാങ്ങിക്കൊള്ളാം. പ്രാണിപ്പിട്ട് ആശ്ചര്യം ഇതു കള്ളൻ കൊണ്ടുപോകുന്നു!

(രാജാവിനെ വിട്ടുനിൽക്കുന്ന കൈകൾ കൊണ്ടിട്ടു വാങ്ങുന്നു)

വിദ്വാൻ — ഭാഗ്യം. അത് അകത്തുവെച്ചു ആ വേഗിയ പരിചരകൻ കൊടുത്തതെന്ന് നോക്കൂ!

ചാരു — കരുണ നോക്കിട്ട്.

വിദ്വാൻ — ഇന്നും കരുണ നിവർത്തില്ലായെ!

ചാരു — തൊഴുത, ഇങ്ങനെ പറയരുത്.

വിദ്വാൻ — ഭാഗ്യമറിയിക്ക കഴിഞ്ഞുവെല്ലാമെ അതിൽ നിവർത്തു കിടന്നു പിറയുന്നല്ലോ.

ചാരു — എനിക്ക് ഉറക്കം ബലമായിട്ടു വരുന്നു. മിണ്ടാതിരിക്കണം.

വിദ്വാൻ — തൊഴുത സുഖമായി ഉറക്കം ഉണക്കണം. എനിക്ക് ഉറക്കം വരുന്നു (മെല്ലെപ്പോയി)

(അനന്തരാ ചെട്ടിയിൽ ശവീരകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശവീ.—മെയ് വീട്ടിലെത്താതെ വെട്ടുതൂ കറിച്ചു കന്നം—

കൊൽപ്പെട്ടു തമ്പുറമെളവാലികളെത്തു മെല്ലെ

വഴന്നനിന്ദാ നടുത്തുക്കൊണ്ടു വശങ്ങളൊക്കെ

വൻനാഗമൊണ്ടു പടച്ചുതിയണഞ്ഞുപോലെ. 5

തോട്ടത്തിലെ പടിവാതീൽ സന്ധിപ്പേറ്റും ചെമ്പ്
തോൽ ഉള്ളിൽ കടന്നു. ഇനി അകത്തു പ്രവേശിക്കണം.

(ആലോചിച്ചിട്ടു ബഹുദ്വേഷാദൃക്)

നീചം സൂപ്പിൽ വീഴ്ത്തിപ്പിടിച്ചതിന്മേൽ,

നിന്ദിക്കുമെ നല്ലതന്നെ;

ഹോ! ചാട്ടുകിഴ ശാട്ടുപു, ചാൽത്താൻ

വിശപ്പിൽ പാർത്തും,

സമ്പ്രദായത്തിനനുസരിച്ച് നന്നിതപരാ—

ധീനം സ്വന്തസ്വാർത്ഥമിതം,

പൂർവ്വം സൗകൃതിക നഗ്നനാശനായില്ല താൻ

തെക്കൊത്തുപോൽ ദ്രോണമൻ. 6

(അല്പനേരം ആലോചിച്ചിട്ട്)

വിത്തം പെരുത്തു, പലപ്പോഴെത്തു മേനറ—

തത്ത്വഗാഢം, കണിശമാണു വണിക് പ്രവൃത്തി!

ഇത്തരത്തിൽ ചെറുനേരം വൽക്കരിക്കിട്ടല്ലാ

നന്നായ്ക്കിടയിൽനിന്നു തെക്കൊത്തു എത്തിൽ 7

നന്നായ്ക്കൊക്കെ വരട്ടെ, ഗന്ധർവ്വൻ നൃത്തത്തോളം ദൃഷ്ട്
പ്രവൃത്തികളാണു് ചെമ്പുവഴന്നതു്? ഏതെങ്കിലും അതും
മിട്ടു കാഴ്ച നൽകുകയെന്നു. മറ്റൊരു വഴിയിട്ടു നോക്കിട്ട്)

മുക്കാലം നന്നായ്ക്കുമെളവെടിക്കും

നിശ്ചിന്തയിൽക്കൊത്തും

മുക്കാലത്തു വെട്ടിച്ചുണ്ടാക്കു കടം—

മയിക്കൊത്തയിലു് മിത്തയിൽ?

കാഴ്ചകളെവിടത്തിവിട്ടുകൊടു-

ത്തിട്ടാൻ താങ്ങേളിത്?

കാൽ സ്ത്രീകൾക്കുനൽകിനിടയാ-

ക്കാതെപ്പിടം നേടിടോ?

8

(പ്രാറിനേന്തിട്ട് ചിത്തിയിൽ അങ്ങുനിന്നും തട്ടിനോക്കുന്നു)

കെട്ടിപ്പറത്തിന്റെ പ്ലാഗെല്ലാം മനസ്സിലായി,
ഉള്ളിലുള്ളതാണു മറ്റേ കഥ (ചുണ്ടിലാണിപ്പുകൊണ്ടു) തുര
ക്കാൻ ഇവിടം കൊള്ളാം. (അടയാലിവിട്ട്)

സിംഹാശ്വാസം, പൂർണ്ണവസ്ത്രം, ത്വഷ്ടാപ്തം,

പുറംപൊക്കം, സ്ത്രീകൾക്കു, തിരകൊണ്ടു

സമ്പദ്ഭരണം ചെയ്യുന്നവർക്കു വേണ്ടു?

കൊണ്ടാതേണം വേവരുമെങ്കിൽ കണ്ടാൽ,

9

അതെ ഇവിടെ സിംഹാശ്വാസം തന്നെ ചേരൂ.

വിദ്വ. —കാണായ്! അങ്ങുനിന്നിടയാ!

ചാരു —എന്തിനാണു ചിലിക്കുന്നതു്?

വിദ്വ. —കൈകൾക്കിടയിൽനിട്ട് എന്നാൽ ഉറക്കം
വരുന്നില്ല. ഇവയെല്ലാം ഇടിക്കയും ചെയ്യുന്നു. കള്ളൻ
കണ്ടാക്കൽ വയ്യുന്നതായിരിയ്ക്കുമോ? പണിക്കാക്കുന്ന
യാലത്തെ സ്ഥിതി ഇതാണെങ്കിൽ എനിക്കു അരിത്രം
മതി.

ചാരു —മുൻപ! അരിത്രംതന്നെ വിളിച്ചു വര
ത്തുണ്ടോ?

ശബ്ദം:—ഓ! മുഴക്കംവെട്ടിക്കാൻ മനസ്സാധാരണല്ലോ.
ഇനിമെന്താ വേണ്ടതു്? അല്ലെങ്കിൽ (പൂർണ്ണവിവിധിട്ട്)
പകൽ ഇതു ചാററു പള്ളി കാനിയിൽ എന്റെ കൂട്ടക്കു്
അളവുവള്ളി. കിരീടത്തിൽ നോക്കിട്ട്.

ഈ മുഴക്കൻ മേനത്തിൽ നന്നെ സമ്പദ്-

ചേർക്കുവാനിതു നാളെ വെളിച്ചെടുക്കുന്നതും

ആട്ടെ, നോക്കൂട്ടെ; (ചുറ്റിനോക്കിട്ട്) എന്തെന്നോടൊക്കെ
തന്നെ കെട്ടുപോയ ഒരു തറവാട്ടുകാരനായിരിക്കണം
ഇതിന്റെ ഉദേശ്യമൻ. ഉപകൃതിക്കേണ്ട, പൊയ്ക്കുട്ടിയോ.

വിദ്വ.—(ഉറക്കത്തിൽ) ഓരോരോ! ഇതേ ആരോണ
രോണ്ഡം വാങ്ങിച്ചുകൊള്ളണം.

ശർമ്മ.—ആരോണരോണ്ഡമെന്ന പരയുന്നല്ലോ.
എന്തെങ്കണിട്ടു നോക്കു പരയുന്നതായിരിക്കുമോ? അപര
സ്വസ്ഥതയിൽ പലവൃന്ദനോ? ആട്ടെ, നോക്കി അറിയാം.
(ചുറ്റിനോക്കിട്ട്) ഇവൻ നല്ല ഉറക്കം തന്നെയാണു്.
എന്തെന്നാൽ

ഒപ്പം ശാസ്താക്കണിപ്പതും തരവും
വൈഷ്ണവം നോക്കിയാൽ,
അപ്പം വീഴ് കവിത്താ നീണ്ടുനിൽക്കും—
തളിർ കിട്ടേണ്ടതും;
സ്വസ്ഥരോടും, നിത്യം നോക്കിയിട്ടേവം—
നീണ്ടുനിൽക്കേ വൃത്തിയിൽ;
സ്വസ്ഥരും സ്വസ്ഥരായിത്തന്നെ പൊരം—
അങ്ങനെയിരിക്കട്ടെ.

13

(ചുറ്റിനോക്കിട്ട്) കീറിയ വസ്ത്രത്തിൽ ചൊരിഞ്ഞ
ആരോണരോണ്ഡത്തെ തിരിയ്ക്കും പീലപ്പുകാശത്തിൽ കാണ
നാണു്. അങ്ങനെയോർ മുറുകെ പിടിച്ചിരിക്കുകയും ചെയ
യ്ക്കുന്നു. ഇവിടെ ഇതാണു വേണ്ടതു് മെറ്റു തുറക്കാം.
(ഉറക്കരോണ്ഡം തുറന്നു ഒരു വെളിച്ചം വെളിയിൽ വീടുന്നു)

(നോക്കിട്ട്) വെളി വിളക്കു കെട്ടുതന്നിരിക്കുന്നു

വിദ്വ.—വിളക്കു കെട്ടുപോയോ? നോക്കിയാൽ,
ഓരോരോ! തോഴാമ, ഇതേ ആരോണരോണ്ഡം വാങ്ങി
കൊള്ളു. എന്തിനായിത്തന്നെ വെളിച്ചം ഉറക്കാൻ, വെളി.

ഞാൻ ബ്രാഹ്മസംഗം തെറ്റി ആണായിട്ടുണ്ട്. വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് എന്താ ഉറങ്ങാൻ സമ്മതിക്കുന്നു.

ശ.പി.—ഇതു ശുദ്ധപ്രഭാതം, ഞാൻ വാങ്ങിക്കൊള്ളാം. (വാങ്ങിക്കുന്നു)

വിദ്വ.—(കൊടുത്തിട്ട്) ആശ്വാസത്തോടുകൂടി ചർക്ക വിറകുകഴിഞ്ഞ പൂർവ്വാധിപതിയെപ്പോലെ ഇനി സുഖമായി ഉറങ്ങാം.

ശ.പി.—തഥാബ്രാഹ്മണ! സുഖമായി ഉറങ്ങുകൊള്ളൂ, (ആശ്വാഹിയിട്ട്) കഷ്ടം! ബ്രാഹ്മണൻ വിശ്വാസത്തോടെ ഇരുന്നു. എനിക്ക് അപഹരക്കേണി വന്നല്ലോ.—

വിനീചിത ശിരസ്യാ;
അനീവേദം ദയസ്വിതഃ;
ഇനീദന്തൻ ചോരകൃത്യത്തിൽ
നിനയ്യക്കൊണ്ടു താനിതാ

14

(അന്തിതായി പെരുമ്പറപ്പുത ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു)

ശ.പി.—(പെരുമ്പറപ്പുതായിട്ട്) നാലാം യാമത്തിന്റെ പക്ഷമാകാത്തു് കേൾക്കുന്നതു് ഇനി താമസിപ്പിച്ചുകൂടാ പൊയ്ക്കളയാം. (പോയി)

(മനസ്സെടുത്താൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മദ.—(ഭാവിഭി കൃഷിക്കാരു്) ആയുർമൈത്രേയ നമ്മുടെ വീട്ടിൽ കള്ളൻ കേറിയോ! കള്ളൻ കേറിയോ! പടിവാതലിന്റെ ചിത്തി തുറന്നിരിക്കുന്നു.

വിദ്വ.—(ചാടി ഏകാന്തായിട്ട്) എന്തു് എന്തു്?

മദ.—നമ്മുടെ വീട്ടിൽ കള്ളൻ കേറി, പടിവാതലിന്റെ ചിത്തി തുറന്നിരിക്കുന്നു.

വിദ്വ.—വന്ദ കാണിക്ക, എവിടെയാണു്?

മര:—(ചുറ്റി നന്നിട്ട്) ഇതാ ഇവിടെ.

വിട്ടു —തൂക്കുന്നതു ചെയ്യുവാനിതോ മറ്റൊരു ആയിരിക്കാം. ഏതായാലും വളര, തോഴ്ത്തോടുചെന്നു പോയിവെച്ചു പറയാം.

(മണ്ണുപേരും ചാത്തുക്കുരുന്തും അടുക്കൽ ചെയ്യുന്നു)

വിട്ടു —തോഴ്തേ, അക്കര പൊലിവുപറയുന്നു.

ചാത്തു —(മണ്ണുനീട്ട്, എന്താണു് പൊലിവു്. വസന്തസന വന്നിട്ടുണ്ടോ?

വിട്ടു. —വസന്ത-നേ നയല്ല; സേനനാണു്.

ചാത്തു —മരണിതേ, ഇക്കത്തസംഭവസ്ഥമാണു്.

മര:—ആയു, പരിവൃത്തിവിന്റെ മിത്തറി തൂക്കു് നമ്മുടെ വീട്ടിൽ കള്ളൻ കേറിക്കിടന്നു.

ചാത്തു:—ഏ, എന്തു്? കള്ളൻ കേറിയോ?

വിട്ടു —തോഴ്തേ, കമ്മെത്തുൻ മുർഖനാണു്, മറയന്നാണു് എന്തു് അങ്ങു പലപ്പോഴും പറയാറുണ്ടു്, ആകെ അനാഥനും ഞാൻ അങ്ങു കയ്യിൽ അന്നെടുത്തു മോശമാനല്ലെ.

ചാത്തു —അൻ എന്റെ കയ്യിൽത്തന്നെവാ?

വിട്ടു —ഇല്ലെ പിന്നെ?

ചാത്തു —എപ്പോൾ?

വിട്ടു —അർദ്ധരാത്രിയിൽ—

ചാത്തു. —അർദ്ധരാത്രിയെ അന്നോ? ഉറപ്പാ?

വിട്ടു —അല്ല ചാത്തേ, ഇല്ലെ, അങ്ങുണന്നു സമയമല്ല ഞാൻ അന്നതു്?

ചാത്തു —കഷ്ടം! എന്നാൽ മോശം പൊയി, എന്തു ചെയ്യാം?

വിദ്വ — ഇനി ഏതു കയ്യിൽ തന്നെക്കുന്നു. ഞാൻ സ്പഷ്ടിച്ചോളാം.

ചാമ — മുൻപൻ ആമരണം കളഞ്ഞു കളിപ്പൂ.
(വിചാരം)

സംഗതിയാരെയും?

നിർദ്ദയനാണെന്നുവെച്ചാൽ;

ശതപതംസ്തംഭം

സമരമെന്നു മറികൂടും,

15

(ചാമരണം നെടുമുടം മനോരാജപുരയിരിക്കുന്നു)

(അനന്തരം പുനരതതു പ്രവേശിക്കുന്നു)

പുന: — രമണീകെ, രമണീകെ, ഇങ്ങാട്ടു വര.
കേരളം നല്ലതല്ല. വാതിലിന്റെ ഒരു കേരളപ്പിക്കാം.
(അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു)

രമ — ഓ! ആരാണ് കയ്യിന്റെ ശബ്ദം കേൾപ്പിക്കുന്നത്? (നോക്കിപ്പോയി) ഓ! ആരാണ് എന്റെ വാതിലിന്റെ. (അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു)

പുന: — ആരാണ് താൻ? സംഭവിച്ചു? ഇങ്ങിനെയൊരു കേരളം ആരുടെയൊക്കെയും താക്കടം വന്നിട്ടില്ലാ.

രമ: — അതാണ് മെത്രാന്മാർ സാതികൾ കേൾക്കുന്ന അന്നു കേൾവുന്നതല്ലെന്ന് ആമരണം കളൻ കട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അതുകൊണ്ട്.

പുന: — കളൻ കേൾ എടുത്തുകൊണ്ടു പോയി എന്താണ്?

രമ — അതെ, അങ്ങനെ തന്നെ.

പുന: — ഇനി ആ പെണ്ണിനു പകരം കൊടുക്കാൻ എടുത്തു, ഇതാകട്ടെ (കാൽ തപ്പിക്കുന്നു) ഓ! കഷ്ടം! ഇതു കർമ്മമാണെന്നല്ല. പഴയ പെണ്ണിനെക്കൊണ്ടു

കളിച്ചുപോയി. ഇനി എന്തുചെയ്യും? (ചാത്തനോക്കിട്ട്) ആദ്യ ഉണ്ണ്. കക്കം വരാമൻ വിവപിടിച്ച രത്നാവധി എന്ന പുതുമായ എനിക്കു് അല്പം തന്നെ ഇരിക്കുന്നുണ്ടു് പക്ഷേ ആതുപത്രൻ അഭിമാനംകൊണ്ടു് അതു വാങ്ങിക്കയില്ല, ഇരിക്കട്ടെ വഴിയുണ്ടാക്കും. (ചോക്കി)

വിട്ടു — ഇതേ ഇത്തരൂ വന്നുപോയ കെറുവ് തൊഴർക്കുചിക്കണം. ഇതാ നമസ്കാരം.

ചാ. — അങ്ങനെയിനാണു് കൂനമ്മേൽ കരകി എന്ന അസഹ്യപ്പെടുത്തുന്നതു്?

ശിവജിയുടെ തൊഴർച്ചി വിശ്വാസമെങ്കിലും

ചൊല്ലണമോ തലകളിൽ കാലാപോഷം ജനത്തിനു് 16

വിട്ടു — കഷ്ടം, കാലദാഹമകൊണ്ടു തൊഴർ കളെപ്പെടുക്കുകയില്ലായിരിക്കണം കെറുവതു്? (വിശ്വാസത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നു)

(പുറം കൈയിൽ പുതുമായുണ്ടാക്കുകൊണ്ടു് കെറുവു പിടന്നു ചാലിക്കുന്നു)

പു. താ. — മനിക്കെ, ആയുരമേത്രമായ ഒരു ജാത വിളിക്കു.

മെ. — ആയുരമേത്രയ, ആയുരമേ അങ്ങു വിളിക്കുന്നു.

വിട്ടു — എന്തൊരു?

മെ. — അതെ.

വിട്ടു. — മോനിതാ വരുന്നു. (അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

പു. താ. — ആയുരമേത്രയ, ഇതേ പ്രതിഗ്രഹം വാങ്ങണം.

വിട്ടു — ഇതു വലിയ മക്കിനെ ഇല്ലാഴിക്കെ സ്ഥിതിക്കു് അനുജാക്കിക്കുന്നില്ലല്ലോ. ഇങ്ങനെയിനു്?

പുതാ — ഇന്നലെ എനിക്കു ഷാദ്വിപുതമാക്കിത്തന്നു. അതുകൊണ്ട് ഉള്ളതിൽ പ്രിയപ്പെട്ട ആൾക്കുണ്ടെങ്കിൽ കൊടുത്തു ഇവർക്കുണ്ടെന്നുവെച്ചു സപ്തവിധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ആതിഥേയ്യം.

വിദ്വാൻ — ഇന്നലെ അഷ്ടമിയായിത്തന്നുവെട്ടി!

പുതാ — (വിചാരം) പരിചയമുണ്ടെന്നു തെറ്റാകാറി. (വെളിവാക്കിട്ട്) വൃതവിസർജ്ജനം ആയിത്തന്നു.

വിദ്വാൻ — എന്തെന്നു ഇതിലൊരപകരമുണ്ടു്. (രണ്ടിനോടു സ്വകാര്യമായിട്ട്) എന്തെന്നു ഇതിന്റെ അർത്ഥം?

രണ്ടി — (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ആരെന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം പകരം കൊടുക്കാൻ വകയില്ലാതെ യജമാനൻ തക്കവിധമാണു് എന്നുവെച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ ഇങ്ങനെയായിട്ട് നിന്നു കെട്ടിക്കാൻ വേണ്ടി ആദ്യത്തെ അടയ്ക്കൽ കയ്യിൽ തന്നതാണു്. അതുകൊണ്ടു വാങ്ങിക്കൊണ്ടു.

പുതാ — അങ്ങനെയുണ്ടാകാത്തതാൽ മനസ്സു വെച്ചിരിക്കുന്നതാണു് വാങ്ങിക്കൊണ്ടു. (കൊടുത്തു)

വിദ്വാൻ — (വാങ്ങിട്ട്) അതെല്ലാമിരിക്കട്ടെ. മെന്തിനെയെങ്കിലും ജലം വന്നുതന്നാണു്?

പുതാ — ഭരതപാസനാ നിന്നു വിരകിട്ടാമ്പോൾ പുക എററിട്ടാണു്.

വിദ്വാൻ — എന്തു് അങ്ങനെയെന്നു ചാരുമേനോനുണ്ടെന്നു കള്ളം പറയരുതെ.

പുതാ — ഓ കഷ്ടം! (പോയി)

വിദ്വാൻ — ഈ പത്രിവൃത വാങ്ങുകൊണ്ടു മറച്ചു ഭക്ഷിക്കുന്ന കള്ളനാണെന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞുവെച്ചുപോയി. (ചാരുമേനോൻ അടുത്തുവന്നിട്ട്) ഇതാ തോഴർ കണ്ടു.

ചാരു — എന്തു്?

വിദ്യ — കലശീലമാചിതമായ പന്തിയെ പരിശ്ര
യിച്ചതിന്റെ ഫലം.

ചാരു. — ബ്രാഹ്മണിക്ക് എന്റെ നേരെ കരുണയാ

വിദ്യ — (നടന്നു സംഗതിപെരുമ്പിൽ പറയുന്നു)

ചാരു — ഓ! ഇനി എന്തിന് ജീവിച്ചിരിക്കണം?—

അദ്യപുരം ഭൂതാദി പൂർവ്വം
ബ്രഹ്മം അനിതത്വകരിൽ
പരമൻ നാമികാശ്വത്തിൽ,
നാമീ പുരുഷൻ തഥാ.

17

വിദ്യ — ശ്രീമതി ഏതൊക്കെയാണു് അൻ ശിഷ്യ
കൾക്കും യാചകന്മാരും— ഇമ്മി വാക്കുണ്ടാ. (നടക്കുന്നു)

ചാരു. — ആട്ട് (ചാക്കിട്ട്) തൊഴുതെ, ഈ മുത്തുമാല
കെട്ടുള്ളതൊക്കെ വരവതാസനയുടെ അടുക്കൽ പോക.

വിദ്യ — എന്തു്! സാക്ഷാൽപ്പാത്രം ആ ആരോണാശ്വരക്കു
വേണ്ടി ചിലതെക്കാരൻ വയ്ക്കാതെ ഈ രത്നാവലി പകരം
കൊടുക്കുകയാ?

ചാരു. — തൊഴുതെ അങ്ങനെയല്ല—

എന്താപ്പോരു പിശാചു ലെമ്പു നമ്മളിലായപ്പോ,
അതിന്റെ വിധത്തിലാണിതു നൽകുന്നതിന് നാം.

18

(എല്ലാവരും പോയി)

നാലാം അങ്കം

അനന്തരം വസന്തസന്ധ്യയും, ചിത്രവും മാതൃപുത്രിയും എടുത്തു കൊണ്ട് മരണികയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

വസ. — തോഴി, നോക്കൂ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരായ മരണാ!

മര. — കൊച്ചമ്മേ, അന്ന് ആനപിണയ്ക്കിയ ചെമ്മരിയിൽ നാം മാളികയിൽ നിന്നു നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ട അഗം വളരെ ശരിയായിട്ടുണ്ട്.

വസ. — നീ മുഖസ്സൂതി പഠിക്കരുത്. വേദവേദത്തിൽ വസിക്കുന്നവർക്ക് മാളികകൾക്ക് പൊട്ടാം വിത്തുണ്ടെന്നുള്ള ജനപ്രവാരം യഥാർത്ഥമാക്കുവാൻ വേണ്ടി ശ്രമി

മര. — എനിക്ക് അങ്ങനെയൊന്നും വിചാരിച്ചു. ചെമ്മരികളും വസന്തയിൽ വേപ്പുണ്ടാവാറില്ല! മരയെ വളരെ ഒരതയ്ക്കുകൊണ്ട് രസിച്ചിട്ടു പറഞ്ഞതാണ്. അറിയാത്തവർ കണ്ടാൽ കാരമൊന്നും എന്നു സംശയിക്കും.

വസ. — മരണികേ തോഴിമാർ കണ്ടു ചരിയെപ്പിടിക്കുന്നിടം കരുത്ത്. അതാണ് ചോദ്യമെന്നത്.

മര. — അതു ശരി തന്നെ. വേദവേദം സമീപം സപത്നികളാണല്ലോ.

(അനന്തരം ആരോണമടുത്തുകൊണ്ട് ഒരു പരിചരിക്ക പ്രവേശിക്കുന്നു)

പരി. — കൊച്ചമ്മയ്ക്കു സന്തോഷമല്ലി?

വസ. — നല്ലത്; എന്താ കാര്യം വല്ലമമേനോ!

പരി:--കൊച്ചമ്മ വലിയമ്മ ഉത്തര ചെയ്തു. - മല മിതാ പടിക്കൽ കാത്തു നിൽക്കുന്നു; വേഗത്തിൽ ആല മണം ധരിച്ചു മുടുപടവുമെടുത്തു പുറപ്പെടണം. ഇതാ ആക്കണങ്ങൾ (നീട്ടുന്നു)

വസ:--ആശ്ചര്യമാർക്കുതന്നെ എന്തെ അണിയിക്കുമോ

പരി:--ഇല്ല ആക്കണം കൊടുത്തതല്ല കാര്യം ഉൾ മാത്രം സംസ്ഥാനകർമ്മത്തെ അണിയിക്കും.

വസ:--അധികപ്രസംഗം, മറയ്ക്കൂ പേര.

പരി:--കൊച്ചമ്മയുടെ മുഷിയരുന്ത; സാമ്പാല മാഞ്ച് അൻ ബോധിപ്പിച്ചത് (നമസ്കരിക്കുന്നു)

വസ:--എഴുന്നൽക്കു, സാമ്പാലമാഞ്ച് എനി ക്ക് കോപവും; നിന്നൊല്ല.

പരി:--അൻ വലിയമ്മയോടു എന്തു ചെന്നുപറ യണം?

വസ:--അമ്മയോടു പറയു--ആശ്ചര്യ മാർക്കുതന്നെ അതിരസിപ്പോവാൻ അൻ അണിഞ്ഞുകൊള്ളാം.

പരി:--അങ്ങനെതന്നെ, (പോയി)

വസ --മരണിപ്പക, തൃലിക ഇവിടെ എടുക്കുമനി വേലകൾ മിമിത്തുകൂടി ചെയ്യാൻ എന്തെ അമ്മ കഴിച്ചു കളിയാം (ചെല്ലെടുത്തു ഭൂമിയുടെ പെട്ടെന്നു. മാനിക സമര ന്നാൽ ഉത്തരിക്കൊടുത്തിട്ട് ചെത്തുമാറി നിൽക്കുന്നു)

(അനന്തരം ശബ്ദങ്ങൾ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശബ്ദ:--നിമാകൾ നിന്ദവടിയെടു താളിയിൽ പൊതുതം കാട്ടി നടന്ന അണിയാ പാക്കവേ സൂതുകൾക്കും, മേനായ് പത്തുവേണൻ ദിനചന്ദ്രനെന്നപോൽ

കണ്ണുവു ഹരിച്ചു നേരവും വെളിച്ചമായി. ഭാഗ്യം തന്നെ. വസന്താസനമുടേ പർവ്വതാകാര്യ മരണികയുടെ ഭാഗ്യം ഒഴിച്ചിടുന്നതിനാണല്ലോ ഈ ശ്രമം. (ചാരിനടന്നിട്ട്) ഇതാ ആ വേഗവിലാസിനിയുടെ ഗ്രന്ഥം (പ്രാപ്തിയിട്ട്) മരണിക അകത്തുക്കൊണ്ടുവരികിലിരിക്കാം! അപ്പോഴാണ് രാവുവരെയെ സമയം ഗണികമാർ സാധാരണ അകത്തുക്കൊണ്ടുവരികിലിരിക്കും. അതുകൊണ്ട് അവിടെത്തന്നെ ആയിരിക്കണം, ഏതായാലും ചതുക്കെ ഒരു വിളിക്കും--മരണികേ! മരണികേ!

മര.—(കേട്ടിട്ട്) ശബ്ദമകന്റെ വിളിപോലെ തോന്നുന്നു. കൊച്ചമ്മ ജോലിയിരിക്കുകയാണ്. അതു കൊണ്ട് അങ്ങാട്ടു ചെല്ലാം. (അടുത്തുചെന്നിട്ട്) ഇതാ തോർ.

ശബ്.—ഇത്രയും വേഗം.

മര.—അങ്ങനെയും ഇത്ര വേഗമേ!

ശബ്.—ഒന്നുമില്ല. ഒരു സംഗതി പറയുന്നുണ്ട്.

(മരണിക അടുത്തുചെല്ലുന്നു)

വസ.—അതിനേ, ഈ ചിത്രം കട്ടിലിൽ കൊണ്ടു വെച്ചു (നോക്കിട്ട്) ആ അസന്തതവിളിപ്പോയി. ഒരേ തെക്കുമാവാൻ ഇടയില്ല. (ചാരിനടന്നു നോക്കിട്ട്) ഇതാ ഇവിടെ ഒരു പുതുമുണ്ടാട്ട് ആടിക്കൊണ്ടു വരികയാണു പോലെ വന്നിട്ടു മന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു. ഈ വിചാസത്തിലിരിക്കുന്ന വിചാരം അവിടെ അടിക്കുറയെ നിവൃത്തിയിൽ നിന്നു വിട്ടുവീക്കൽ അവരുടെ പഠനത്താണ്.

ശബ്.—കേട്ടാളു, മഹസ്വരമാണ്.

വസ.—മഹസ്വരം കേൾക്കുന്നത് ശരിയല്ല, മാറിക്കുറയായ.

ശമ്പി.—വസന്തസേന നിന്നെ.....

വസ.—“എന്നെപ്പറ്റിയാണോ” സംസാരം. എന്നാൽ
കേൾക്കണം. (മരിച്ചുനിൽക്കേറുക്കുന്നു)

ശമ്പി.—വീല കിട്ടിയാൽ വിടുതൽ ചെയ്യുമോ?

വസ.—അവൻ തന്നെയാണിത്. കേൾക്കണം.

മദ.—ശമ്പിമന്ദ, എന്നെ വിടുതൽ ചെയ്തേക്കാം
തന്നെ കൊച്ചമ്മ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

ശമ്പ.—എന്നാൽ ഇതു നിന്റെ കൊച്ചമ്മയുടെ,
കാഴ്ച വെച്ചിട്ട് ഇങ്ങനെ പറയണം—

അഭയാപിച്ചു തീർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളവരെക്കൊണ്ടു ചേർത്താൽ
പോൽപണ്ടായിരിക്കുമായിട്ടുള്ളവരേക്കാൾ

പ്രീതികാണാം 2

മദ.—കാഴ്ച മനസ്സിലായി,

ശമ്പി.—വശമായിട്ടുള്ള (തടഞ്ഞുമാറ്റം നീട്ടുന്നു)

മദ.—(വശമായിത്തീർന്നുകൊണ്ട്) ഇൻ അമ്മയെക്കൊണ്ടു
തന്നെ മുറവിൽ കണ്ടിട്ടുള്ളതുപോലെ പറയണം

വസ.—ഇത് എന്റെ വാഗ്ദാനമായിത്തീർന്നു.

മദ.—പറയൂ, പറയൂ; ഇതെവിടുന്നാണ്?

ശമ്പി.—നിന്റെ പേരിലേക്കു; സ്നേഹംകൊണ്ടു
ഞാൻ സാമസം ചെയ്തു.

മദ }
വസ } .—സാമസമോ?

മദ.—(ഗ്രിഹാരം) കൊച്ചമ്മ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ വേല
കേട്ടാൽ ഇനി പേരിടുക. (ബലിവാതിട്ട്) മേലു; എന്നിട്ട്
വേണ്ടി അങ്ങു മണ്ടു പണയത്തിലാക്കിയല്ലോ— ശർ
മയം മാതിരിയല്ല.

ശാപി:--സാമന്തന്തിൻ ഇനിത്താൽ ശ്രീയെ
ക്കുറേ ഉണ്ടാവൂ?

മര:--അങ്ങു ദുഷ്ടനും മൃഗനുമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടും
ശാപി: വിറു് ശ്രീ വാങ്ങാറുണ്ടോ? ആട്ടെ, ആയതെ
ഗ്രഹത്തിലാണു് അങ്ങു വിശ്വാസവഞ്ചന ചെയ്യുതു്.

ശാപി:--നാവിലേ കേട്ടു, ചെട്ടിക്കെട്ടത്തിൽ സാക്ഷി
വരുമ്പതുൻ ചാത്തുർത്തന്റെ വീട്ടിലാണു് എന്തു്.

മര: }
വസ } --മര!

ശാപി:--മരനിക്കു, ഇങ്ങനത്താണു്!

ഗാത്രം നമുക്കു കാവതാൽ, നേത്രം സംഭ്രാന്താൽ,
ജ്ഞാപിത്ത വിറയ്ക്കു നു പുച്ഛിക്കുന്നതോക്കെ നീ

മര:--സത്യം ചെയ്യു, സാക്ഷിവാഹന്റെ വീട്ടിൽ
നീ കൊള്ളചെയ്യു് വല്ലാതും മോഹാപക്രമം ചെയ്യു
യെന്നു് അറിയുതും വരുത്തുകയോ ഉണ്ടാകില്ലല്ലോ.

വസ:--നന്ദു്, ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതു് ഇവർ
തന്നെ ചോദിച്ചു.

ശാപി:--മരനിക്കു, ഇത്രയും ചെയ്യുതു് പോക്കയോ
ആനയും കൊല ചെയ്യുകയോ ഉപദ്രവിപ്പോക്കോ ഉണ്ടാ
യില്ല.

മര:--ശാപിപ്പക, സത്യംതന്നെയോ?

ശാപി:--സത്യംതന്നെ.

■ }
വസ } --ആവു! എനിക്കാശ്ചര്യമായി.

ശാപി:--എന്താ ഇത്ര അശ്ചര്യം? മരനിക്കു!

വൻപിട്ടുപുറത്തുനിന്നുവെക്കുന്നതിന്നു
 വൻപാകം സൂതൻ, നിൻപിതാക്കളു ചെല്ലൻ,
 അതോടൊന്നുവന്നുതന്നു തന്നുവെക്കു-
 ന്നവൻ! നിന്നെ കണ്ടിട്ടുവെക്കു മന്നാശാരിക 4

മര:—ശാപിതൻ, ദൈവമെങ്കിലും, ഇതു കൊച്ചമ്മ
 യുടെ ആത്മാവുമാണ്. (ചെടിയിൽ പറയുന്നു)

ശാപി:—അങ്ങനെയൊന്നു, സാക്ഷിപ്പിച്ചത്? കഷ്ടം
 അതിനെക്കുറിച്ചൊന്നു മരത്തിന്റെ കൊച്ചു പാമ്പ്
 കിട്ടിപ്പിന്നെക്കൊണ്ടു വരിച്ചു നിൽക്കുകയാണ് 5

വസ:—ഇതൊരു ആ കൃത്യം ചെയ്യുന്നതിൽ പശ്ചാ
 തപിക്കുന്ന എന്തെങ്കിലും.

ശാപി:—ഇപ്പോൾ ഒരു വന്നു സംഭവിച്ചതിൽ
 ഇനി എന്തു ചെയ്യാം?

മര:—അവിടെത്തന്നെ കൊണ്ടുവന്നുകൊടുക്കണം.
 കൊച്ചമ്മ ഇതുപോലെ ചെയ്തു.

ശാപി:—അല്ല, അങ്ങനെയൊരു കാര്യം മരത്തിലേക്കു
 തന്നെ പൊലീസ് കണ്ടു കൊണ്ടു എന്തെങ്കിലും വിചിത്രമായി
 നാണം വരുത്തുകയോ?

മര:—അപേക്ഷിക്കുന്നു, തന്നെക്കൊണ്ടു അങ്ങനെയൊ
 ന്നൊരു പശ്ചാത്തപിച്ചതിനു സമ്മതിക്കുകയോ ഉള്ള

വസ:—നിന്നുവെക്കും. ഇതു വാക്കു നിന്നെക്കൊണ്ടു
 സാക്ഷാർത്ഥം.

ശാപി:—എന്തായാലും അങ്ങനെയൊരു കഴി
 യില്ല.

മര:—എന്താൽ വേറെ ഒരു ഉപായമുണ്ട്.

വസ:—ഇതൊക്കെയാണ് വേദവാസത്തിന്റെ
 ഇതിഹാസം.

ശവി:—എന്താണു വേറെ ഉപാധം?

മദ:—കൊച്ചുത്തയ്യും സാത്ത്വാഹവപുത്രനുംഅങ്ങേ കണ്ടു പരിചയമില്ലല്ലോ.

ശവി:—ഇല്ല.

മദ:—എന്നാൽ ഈ ആരോണിം താങ്ങു്, സാത്ത്വാഹവപുത്രന്റെ ആളായിട്ടു് കൊച്ചുത്തയ്യ കേ.ആകെടേക്കണം. ഉത്തരേന്ദ്രന്മാർ അങ്ങയ്ക്കു കഷ്ടതയേി; ആർച്ച ചാത്തത്തെ അനന്തമൊഴിക്കുന്നു; എന്നിൽ തകരുകില്ലാതെയും കഴിയും. മറിച്ചു്, കൊച്ചുത്തയ്യെ വഞ്ചിക്കയാണെങ്കിൽ എന്നിങ്ങു മേലോടും അഭിമതമായിത്തന്നെ കീഴേക്കിറങ്ങാം.

ശവി—നല്ല ഉപാധം, എന്നിങ്ങു സന്തോഷവും സമധാനവുമായി.

വസ—കാലം അറിഞ്ഞല്ലോ; ഇനി അകത്തു തന്നെ ചെന്നിരിക്കാം. (അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു)

മദ—ശവിവക, വയ. ഈ തേവാമുപ്പക്കന്തിട്ടായിൽ അങ്ങു എന്നെ കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കണം. അങ്ങ് സമയം നോക്കി വരുവില്ലേ അർ. (പോകുന്നു)

ശവി—അങ്ങനെതന്നെ. (പറഞ്ഞപ്രകാരം ചെയ്തതിൽക്കൂടെ)

(അനന്തരം ഒരു പരിചാരിക പുറവഴിക്കുന്നു)

പരി—കൊച്ചുത്തയ്യ വരുന്നു സാത്ത്വാഹവപുത്രന്റെ അടുക്കൽ നിന്നു ഒരു ബ്രഹ്മണൻ കൊച്ചുത്തയ്യെ കാണാൻ വന്നിരിക്കുന്നു.

വസ.—(ആശ്ചര്യമുള്ള) വേഗത്തിൽപോയി കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരു.

പരി:—ഉത്തമ്യ് (പ്രധാനി.)

വിദ്വ:—(പ്രധാനം നോക്കിട്ട്) ദ്രവശ്യാഗ്രാമത്തിന്റെ ശ്രീ
കേരം തന്നെ. നാനാനാമങ്ങളിൽ നിന്നു വന്നിട്ടുള്ള
ശാസ്ത്രീമാർ ഒരിക്കലും പുരാണാ വാചിതാനം മറ്റൊരാൾ
ഒരു കരിക്കലെയും അറിയാതെയും കൊണ്ടുപിരിച്ചു നോ
ക്കുന്നു. പിന്നോക്കത്തു സ്വദിക്കും വീണുവായനയും കൊല്ലാ
യെഴുതാനും, തട്ടാമാർ അവിടെയിരിക്കുമ്പോൾ ആ
ക്കോതികുന്ന ലാഘവം ചെന്നു ഒരുകിഷ്ടം.

പരി:—ഇതാ കൊച്ചമ്മ. ആയുർ അടുത്തു പെ
ല്ലണം.

വിദ്വ:—(അതു പെന്തിട്ട്) ശ്രീമതിക്കു ആഹ്ലിഷ്ടം.

വസ:—ആയുർ സമാനം (തീർത്തു നോക്കിട്ട്
പരിചരിക്കാൻ) ആയുർ പാലും പീഠവും കൊണ്ടു
വരു. (വീട്ടുകാരനും) സാൽവാമഹാപുത്രൻ കരവെല്ലി?

വിദ്വ:—കുശലം തന്നെ (പരിചരിക്ക കൊണ്ടുവന്ന
പീഠത്തിൽ ഇരുന്നു) ശ്രീമതിയും ഇരിക്കണം.

വസ:—(ഇരുന്നു) ആയുർമൊഴിയ,

കാർത്തികാക്ഷികളിമാർദ്ദനാം സുരക്കരം

സാമന്ത കാൽകനികളും കനിയോടുകൂടി

എന്നും അലയുമായിത്തുടങ്ങും

തീരും സുഗ്രാമിനാലാളി ഭക്തിപ്രിയല്ലീ

6

വിദ്വ:—(വിചാരം) ഇവർ ദൃഢ വേഷ്യയാണെന്നിപ്പോ
വെക്കു സമാന്തം കേരം തന്നെ! ചോദ്യം പ്രശ്നമായി.
സംഗതികളെല്ലാം ഇവർ ഗ്രാമീണികളാണെന്നു (ബലിയാ
ടിട്ട്) ഉണ്ടു, പരിവേഷപാലെയും നോക്കുന്നു.

വസ:—എന്താണു് ഇപ്പോൾ ഇങ്ങൊട്ടു്?—

വിദ്യ - ഒരു കമ്പ്യൂട്ടർ ധരിപ്പിക്കാനാണ്, ആദ്യ പാത
ജനറൽ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റിലെ ചുരുക്കം ശ്രീമതിയെ ശ്രദ്ധിപ്പി
ക്കുന്നു: -

வஸ.—(செகிஷியர்) மதுரை எம்மையுமில்லாது

வினா.—என்ன காரணத்தினால் ஐயப்பிடிப் பவரின் பள்ளிகளில் கைகாடு மறைத்தாப்பாது? க.நி.இ. பக்கமொன்றுக்கு ஒரு கண்ணாடிப் பட்டிகை கட்டிவைக்க ஏன் ஆகாது?

பா. — ஒருவரை கைக்கொண்டேயு இருந்து விட்டால்
கைக்கொண்டால்?

വിദ്യ — പരസ്യമാക്കാൻ എനിക്ക് നോക്കിയിട്ടില്ല. ഓരോ തോർ പരസ്യം, സ്വന്തമെന്നുള്ള ഭാവനയോടെ ചുറ്റുകൂട്ടിയിൽ പണയപ്പെട്ടു, അങ്ങനെയൊരു ഉത്തരവ്. പണയവാങ്ങിയ സമീകൻ നാട്ടുവിദ്യപോലെയും ഉണ്ടു.

വന്ദ:- (വീക്ഷണം) അമ്മ! സൗജന്യം കരണ
 ചോയി, മേലേന്നും ചോയി? എന്ന വാസ്തവം വിശ്വസ
 ത്വമില്ല എന്നു കരുതി കരശബ്ദം ഉച്ചരിക്കുന്നു; ഇര
 തൊപ്പത്തുകയെടുത്ത സ്ത്രീ അഗ്രഹം അയിച്ചു!

விஜய் - ஸ்ரீ ஸாதா உயனி கதாக்களாகும்

[illegible]

വിദ്യ -- ഭവനി എന്താണ് ഇനിയും മിണ്ടാതിരിക്കുന്നത്? വിമലയപ്പൻ സന്തോഷിക്കുന്നു; ഈ വൃദ്ധാചാര്യരിൽ ഒന്നാളിലും ഇതിനെപ്പറ്റി നന്ദം.

വസ - (പരിവർത്തിതമാക്കിയതിനാൽ ചിരിച്ചിട്ട്)
 അടുത്തതായ, ഏകദേശം അഞ്ച് വർഷത്തിനിടയിൽ

വാങ്ങി അടുക്കൽ വെളിച്ചം തേൻ കൈകൊണ്ട് ചവിട്ടാൻ
 സമുദ്രമേന്മാൻ ചെറൻ പന്തളത്തക്കണ്ണൻ. ആ മൃഗം
 മിന്നി അന്തരമെന്ന അന്തർ സന്ധിക്കാൻ ചവിട്ടുവാൻ

വിദ്യ --(വിചാരം ഇത്രയുംകൊണ്ട് തൃപ്തിയെക്കിട്ട) യ്ക്കിടക്കം ഒരുമിച്ചുവെച്ച് ഏകാഗ്രഹം ചെയ്ത പഠനം (വിചാരം) ചെയ്ത അഭ്യാസം നേടുകയും എന്നായിരിക്കും പരമ വിദ്യ. (ശബരൻ)

മരണിക.—പ്രവാസിപ്പിട്ട് കൊടുത്തെ, ഡാബ്ബ
പാലപ്പുറം തുറന്നു കൊടുത്തെ കൊടുത്തെ
കാണാൻ വരികിടുന്നു.

வஸ, —உமியில் கள்ளிதழுவ மொழிப்பாண்டவரோ!

உத:—தனது வரலாற்று ஆய்வகத்தின் கருவிகளான தொழில்நுட்ப

[illegible]

മുഖം - അർദ്ധരൂപം തന്നെ. (പലപ്പോഴും)

വസ്തു:—ഇന്നു പൂട്ടിനു തണു.

(അനുകരണം ശബ്ദമകരം മുഖേന ക്രമം പ്രകാരം വരികുന്നു)

ஸப்ரி—சாதுமலகை உறு கவுடம் பரிதாபம்—

ଆନ୍ତର୍ଜାତୀୟ ଓ ଲୋକସାଧାରଣଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଥିଲା ।

പ്രവേശനം 10 എൽ.ടി.ഡി., 10000 രൂപയുടെ വരും

പ്രവർത്തന പ്രതിഫലനങ്ങൾ ക്രമീകരിക്കുന്നു.

പ്രൊഫ.കെ.കൃഷ്ണമൂർത്തിയുടെ നീക്കം

7

உரி — இதை உரிப்பதில், அதுவும் நன்றாகவும் உணர.

ഗ്രാമീണ - (നാടൻ) ചെമ്പൻമുട്ടി ഗ്രാമീണിതല സംസ്ഥാനം

வாஸு — காலுவுளாஸு மருந்து; காலு துணி துணி ஆகலாம்.

ശ്രീ. - എട്ടെട്ടു ഉപയാസം സീകരിച്ചു എന്നിട
കുറെ ബലപ്പെടുത്തും.

വസ. — എന്താൻ ആയുർ പറയണം.

ശബി: — ആയുർവ്വേദത്തിൽ പറഞ്ഞതെല്ലാം തന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദേശം. 'എന്നാൽ അത് സൂക്ഷിക്കാൻ എന്തെല്ലാം ചെയ്യാം' എന്നു ഉപദേശിക്കുകയാണ് ഇദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നത്. കർമ്മങ്ങൾ ഗുണത്തിന് ഉറപ്പു പോലെ, അയ്യങ്കാളി തിരിച്ചെ വാങ്ങിയെടുക്കണം' എന്ന്. (കൊല്ലണം)

വസ. — (വശിട്ട്) ഈ പ്രതിസന്ധിയിൽ എന്തിനെ പറയണം.

ശബി: — (വിചാരം) ആരോടൊക്കെ പോകുന്നു (വെളിവാക്കി) എന്താണ് മറുപടി?

വസ. — ഇത്രയും ഉള്ളൂ. ആയുർ മരണത്തെ പരിഹരിക്കണം.

ശബി: — എന്തിനെ മനസ്സിലാക്കില്ലല്ലോ.

വസ. — എന്തിനെ മനസ്സിലാക്കി.

ശബി: — എങ്ങനെ?

വസ. — ആയുർ മാതൃഭൂമിയിൽ എങ്ങനെ പറയുന്നില്ല. 'ഈ ആരാണ് ആത്മ' ഇതിനെക്കൊണ്ടുതന്നെയാണു് അയാൾ മരിക്കുകയെന്നു് കൊടുത്തു് കൊണ്ടു് എന്ന്. അതിനാൽ അദ്ദേഹം തന്നെയാണ് കർമ്മകാരനും ചെയ്യുന്നതെന്ന് ആയുർ വരുന്നതും.

ശബി: — (വിചാരം) ഇവർ കാര്യമെല്ലാം തിരിച്ചറിയാം. (വെളിവാക്കി) ആയുർ മാതൃഭൂമിയിൽ അങ്ങനെയൊരു വിവരം ഉണ്ടാകണം.

വസ. — ആരവിടെ? — വെളി കൊണ്ടുവരട്ടെ.

വെളിവാക്കൽ: — (വെളിവാക്കിട്ട്) കൊല്ലണം, വെളി തന്നെയാണ്.

വാസ.--ആദ്യ മണിക്കെ, എന്തെ നല്ലവണ്ണം നോക്കിക്കണ്ടുകൊള്ളൂ. നിന്നെ ഞാൻ മനം ചെയ്തപ്പോൾ ആ വഴിയിൽ കേറി പറപ്പെടാം. സങ്കല്പത്തിൽ എന്തെ കാണിക്കുമല്ലോ.

മദ.--(കരഞ്ഞുകൊണ്ട്) ആദ്യ എന്തെ ഉപേക്ഷിച്ചോ! കാൽക്കൽ വീടുന്നു)

വാസ --(അറിയിച്ചിട്ട്) ഇനി നമുക്ക് അന്യോന്യം വന്നിടാം. എന്തെറ കാൽ ഇരുന്നാൽ മതി. നിനക്കു നല്ലതു വരുമിട്ട്.

(കമ്പതിമുഖം വഴിയിൽ കേറി യാത്ര വാങ്ങിട്ട് വശത്തു സന്ന കിറിയെ അകത്തുവന്നു ചിത്രംനോക്കി മാനാസ്യാധികാരികൾ)

ശവി.--ശ്രീമതിക്കു സകല സന്തോഷങ്ങളും വേറില്ലെട്ടു. വ്രിയ മണിക്കെ, നിന്നെ അന്യോന്യത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിച്ചു കസ്തൂരാനുചയ്ക്കു സാമിനിദ്രയാനാക്കി വരിക!

മദ.--(അഞ്ചുവീടുകൾ ചെയ്തിട്ട്) ആദ്യപത്രം എന്താൽ ഇനി പറപ്പെടുകയല്ലെങ്കിൽ നാട്ടുകാരനല്ലല്ലോ. എവിടെയാണു താമസം!

ശവി --സാത്വിധാമൻ ആദ്യനദീലഭന്റെ വക കൈ ഹാത്തിലാണു്.

(അന്തിമമായി)

കാജമാന്യരാജശ്രീ നഗരാധികാരിയവർക്കു് ചെയ്യുന്ന വിളംബരമെന്നെന്താൽ--സിംഹാശ്വമേധാശാസനങ്ങൾ, താൻ കാജാവായിവഴിയെന്നു ചോദ്യംകൊണ്ടു നന്നു ഇക്കത്തുവരുകൻ ആദ്യത്തെ മോശാശാസനം യാൽ ചിരിച്ചു കാജാശാസനത്തിൽ അപ്പോഴത്തെ സമ്പന്നിപ്പു നഗരത്തിൽ കണ്ടുകൊണ്ടെന്നും ഉണ്ടാകാതിരി

കേണതിന് ക്ഷിപ്രങ്ങളുള്ളതും അതതു സ്ഥാനങ്ങളിൽ നിശ്ചിതമായതും അഗ്രകന്മാരായിരിക്കണമെന്ന് ഇതിനാൽ തെളിയിച്ചിരിക്കുന്നു.

ശബി — (കുട്ടിയെ വിചാരിച്ച്) പാലകന്മാരായവർ കടന്നുകയലു ചെയ്തപ്പോൾ ഇതിനും അടുത്തായിട്ടുള്ള കലാപാതയ്ക്കു കാലതാമസം വാരില്ല. പ്രിയ സുഹൃത്തേ! ആളുകൾ ഉടൻതന്നെ വാഴുന്നതാണ്. മലയാളം ഇക്കൊട്ടക്കത്തു കായലിലും പലിപ്പിച്ചു കൊള്ളാം. മാർഗ്ഗം — മലയാളത്തിൽ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. (വെളിച്ചമായിട്ട്) പ്രിയ മേനിക്കേ, വിളംബരം കേട്ടില്ലേ!

മേ — ഉവ്വ്, അങ്ങനെയൊന്നും മറന്നതുകഴിഞ്ഞു. എന്റെ ഏതൊരു യുഗം ഇരിക്കുന്നു. അതു സംഭവസമ്പ്രദായമാണ്.

ശബി — പ്രിയേ, ദൂതകൾക്കു കണ്ടുവേണം. എല്ലാ കലാപാതയിൽ കലാശിക്കും. (അപമാനം പോയി)

വസ — ചതുരനേ! ചതുരനേ!

ചതുരനേ — (പ്രാപ്തിയായിട്ട്) ഉത്തരവ്.

വസ — ഞാൻ ഇപ്പോൾതന്നെ ആളുകളെ തന്നെ അതുകൊണ്ടു വിളിക്കുന്നു. മലയാളത്തിൽ കലാശിക്കും.

ചതുരനേ — മലയാളം വെളിച്ചം കാണുന്നല്ലോ!

വസ — അതുതന്നെയാണ് എനിക്ക് പരിഭവം.

മകിന്മാല മുതലിന്നിപ്പോഴേക്കും,
പകൽ പകൽ ചൊരിഞ്ഞിട്ടു മാറി,
ഗണിത മുതലിന്നിപ്പോഴേക്കും,
ഗണിത മുതലിന്നിപ്പോഴേക്കും.

(എല്ലാവരും പോയി)

അനുപാദം അർക്കം

(നന്ദനൻ ഉൽക്കണ്ഠിതനായ ചാത്തുക്കൻ പ്രാപരിക്കുന്നു)

ചായ — (മേശപ്പുഴ തീരത്തു്) ഇന്നൊരു രേവനൻമപ്പി
 ഉറവമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. —

കാർക്കിണൻ കൊണ്ടുവന്നി വന്നിവിനമിട്ടന്നു,
 തുൽക്കണ്ഠമാധി മതി നോക്കി നയിച്ചിട്ടന്നു,
 ഉൽക്കണ്ഠിതനായെന്നനിരപ്പുതേറ്റു,
 മുമ്പോ വീച്ചുതമവിക പൊക്കിയുതർന്നിട്ടന്നു 1

അതു തന്നെയുമല്ല—

നീരാളം മുകിമനീര മിന്നൽ നീശ്ശി നു
 നീരാളച്ചുരുക്കം ചാഞ്ഞിന്നുതപസ്യ,
 പോലും പ്രീതിമയനര ഭൂഷണം,
 ചാത്തുപ്പുഴ പതുങ്ങിപെച്ചുനില്പാൻ 2

(അതാവചിച്ചിട്ട്) വസന്തവനയുടെ ഗുഹമതിലേക്കു
 പറഞ്ഞുപുറത്തു നെക്കെട്ടുതൻ മഴിപ്പുറു മുന്പു മഴപ്പി
 എത്തുമോ അതാവോ!

(നന്ദനൻ വീട്ടുകൻ പ്രാപരിക്കുന്നു.)

വിട്ടു — ചാത്തുപ്പുഴ അതൃഗ്ഗാഹം കേൾക്കുന്ന
 പണനതന്നെ അമ്പരക്ക കാട്ടു; ചവിട്ടു നേറ്റമടയ
 ലെല്ലാം കാണ മെയും പറകയും ചെയ്തിട്ട് ആ വികപി
 ന്നപ്പ മുന്തുമായ തന്താവലി കൈനീട്ടിവരങ്ങി. ഇതു
 കേൾക്കുന്ന ചാത്തുപ്പുഴയിൽ ഉണരയിട്ടും ഒരു മലരകിരം
 പോലും പാഞ്ഞുപ്രളയം:— ആർക്കൊരായ, വീശുമി
 ട്ടിട്ടു പോകാം കരക്കു പഴുവമുണ്ടു്, എന്തെന്നു ലു
 കെക്കിക്കാണു് ഇന്നി ആ തേവിടിച്ചിയുടെ മുമ്പത്തു

നോക്കുകപോലും പാടില്ല. കുറുമല്ല പഴമക്കാർ പറയുന്നതു്.--

‘മുള്ളില്ലാത്ത റോസാപ്പൂവും’ കുമ്മും കാണിക്കാത്ത കട്ടുവടക്കാരനും, പൊന്നു തോപ്പിക്കാത്ത തട്ടാനും, തമ്മിൽ തല്ലുകയാണു് കരയാറും, അതു് ഗ്രഹമില്ലാത്ത ഗണികയും കണ്ടിട്ടു് നാം അതു് കണ്ടു് “മേലർക്കു്” മേലാൽ ഗണികവെന്നു് നാം ഇടം കൊടുക്കുകയു്. കാരണം തോഴർ ഇതു് വെളിയിൽ പുറത്തു് അറിയാം. അങ്ങനാട്ടു ചെല്ലാം അതു് ചെന്നിട്ടു് തോഴർക്കു് വിജയം.

ചാരു -- (നോക്കിട്ടു്) ഏ? തെറ്റായതെന്തിന്നു്? ഞങ്ങൾ തോഴർ സ്വാഗതം. ഇരിക്കൂ.

(വിട്ടുകൊണ്ടു് ഇരിക്കുന്നു)

ചാരു -- തോഴരെ, കാൽക്കണിയായി്

വിട്ടു്--അതു് പൊളിക്കുക.

ചാരു -- രണ്ടാവലി അവരം വേണ്ടിപ്പിള്ളയോ?

വിട്ടു -- നമുക്കു് അതു് അഗ്രമുണ്ടോ കഥനത്തു് പൂവുപോലു് ഒരു കൈ തലയിൽമേറ്റു് തൊഴുതാലെയ്യു് ഉന്നെ ന്നിട്ടിയാണിട്ടു്.

ചാരു -- തോഴർക്കു് പിന്നെത്താണു് അതുപൂരി?

വിട്ടു -- അതുപൂരി എന്താണെന്നോ? ചതുസ്തമയ സാക്ഷാതായ മറ്റുമാല രണ്ടാവലി ചേരുമ്പോഴല്ലേ? അവളുടെ അടുത്തു് പൊൻപടം നാം ഉപയോഗിക്കുവോലും ചെറുത്തു് കളിക്കല്ലു കളക്കുവോയതു്.

ചാരു -- തോഴരെ, അങ്ങനെയു് വിചരിക്കുകയു്.

[എന്നിങ്ങല്ലാത്ത വിധം, (ശ്ലോ. 18, അം 8) എന്ന ശ്ലോകം ആവർത്തിക്കുന്നു]

വിദ്വ.—എനിക്കു വേറെയും ഒരു സങ്കടത്തിനിടയാക്കി.—അവൻ തൊഴിമാക്കളെ നേരെ കണ്ണുകാണിച്ചിട്ട് ചൊല്ലിയുടെ ഇന്ദ്രകാഷ്ഠ മുഖം മറച്ച് എന്നെ പരിഹസിച്ച് അതുകൊണ്ടു ബ്രഹ്മണനായ ഞാൻ ഭേദനമുണ്ടാക്കി ചെല്ലും അങ്ങനെ അടുക്കൽ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.—അപത്തുകൾക്കെല്ലാം ആശ്വസനാശ വേഗ്യാസംസാരം അങ്ങു വാഴുകയും, ദൈവപ്രിയൻ പറയുന്നതു കാലം കൈക്കൽ മുളിപ്പാക്കുകയും. കൊണ്ടുകൂടി അത് എടുത്തുകൊണ്ട് പ്രയാസം, കളിത്തൊഴി വേണ്ട ശരിക്കു മറ്റു അത്രമാത്രമല്ല; ദൈവം, കൊണ്ട് കണക്കുപിടി, ഭിഷ്യം, ചാക്കൻ, കഴുത—പുറം പെരുമാറ്റത്തിലുള്ള പൂർവ്വാചാര കരുതുകയില്ല എന്നു മെട്ടിട്ടുണ്ടു്

ചാക്ക.—പഴിച്ചതെല്ലാം മതി. എന്റെ ഇഷ്ടാലിത്ത ആവശ്യമെന്നെ ഗണിക്കാത്തതെല്ലാം വേണ്ടെന്നില്ല. നോക്കുക.—

ബാഹ്യംകണ്ടാൽ ഉത്തരം പാശ്ചാത്യ പാശ്ചാത്യൻ
പ്രാണൻ കളഞ്ഞു പണിയും, വരുന്നതൊന്നിത്താ
ഉച്ചിർക്കിത്താ കഴിവുന്നിടത്തു നോക്കുക
ഉച്ചിർക്കിത്താ പാശ്ചാത്യൻ മനോഹരൻ, 8

അത്രയെന്നയുമല്ല; തോഴിയേ,—

ധനികപ്രിയമാണാരു ധനസാധിനമാണാരു,
(പിശാക്ക) അല്ല ഗുണസാധിനമാണാരു.
ധനം നഷ്ടം വെട്ടിക്കൊല്ലാത്തവരും വെട്ടിക്കൊല്ലാതും.

വിദ്വ.—(പിശാക്ക) ഇദ്ദേഹം മേല്പാട്ടു നോക്കി
ശിക്ഷാശാസ്ത്രം വിട്ടുകൊണ്ടു അതുകൊണ്ടു അൻ മരത്തു

നിർബന്ധിക്കേണ്ടതും ഇദ്ദേഹത്തിന് ഉൾക്കണ്ഠ വലി
ക്കുമെന്നു ചെയ്യുന്നതു് 'കാടം വാടം' എന്നു മോഴി
ശരി തന്നെ. (വെളിവാതില്) തോഴിമേ, അമ്പര ഇന്നു
സമ്പൂർണ്ണതന്നെ ഇങ്ങോട്ടു വരുവെന്നു കൂട്ടിപ്പറഞ്ഞു.
മതാവലികൊണ്ടു സന്തോഷപ്പെടാമെന്നു വേറെ വല്ലതും
കൂടി ചോദിക്കാൻ ചാടി എത്താതിരിക്കയില്ല

മാത — വന്നാൽ സന്തോഷപ്പെട്ടാലാകും.

(അനന്തം ചാലാകൻ കുരിയകൻ പെട്ടിയിൽ ഉറച്ചുവരികുന്നു)

കുരീ — കൊച്ചമ്മ ഇങ്ങോട്ടുവരുന്ന വിവരം കുൻ
കൂട്ടി പറന്നുപോകാൻ എന്നു പറഞ്ഞുപിടിക്കുന്നു.
(ചാലാകൻ നോക്കിപ്പ്) ഇതാ തന്നെയാണു് ഉദ്യോഗമണ്ഡ
പത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു. ആ മുഹൂർത്തമെന്നും കൂടെ
യുണ്ടു് അടുത്തു് ചെയ്യുകതന്നെ, പൂർത്തമാക്കിത്തീർ
കുകു് അല്ലെങ്കിൽക്കൊല്ലാ. ആദ്യ അങ്ങാളം കാണി
ക്കാം—

(പൊക്കുലകൾ കൂട്ടാൻ കൈവന്നു)

വിട്ടു — ആരണമെന്നു കരളുറിയുന്നതു്?

മാത — തകളുടപ്പിൽ നിന്നു മാത്രമേ പൊഴി
ക്കുന്നതായിരിക്കാമ.

വിട്ടു — എന്താ തെമ്മാടി മാത്രമേ, നിന്നെ ഇത
കുറവുകൊണ്ടു് മാമ്പഴംപോലെ വീഴിച്ചേയ്ക്കാം.

(വടിച്ചു പൊങ്ങിക്കൊണ്ടു് അടുത്തു)

മാത — (പുണ്ടു് പിടിച്ചു നിറുത്തിപ്പ്) തോഴിമേ,
വര. എന്തു് ഗോഷ്ടിക്കാണു് ഇത് പാവപ്പെട്ട പ്രാവു് ചിര
യുമൊന്നിച്ചിരുന്നു സുഖിക്കത്തായിരിക്കും.

കുരീ. — പ്രാവിയെന്നാണോ നോക്കുന്നതു്? ആദ്യ,
ഒന്നുകൂടി തെറ്റുന്നു. (അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു)

വിദ്യ — (ചുറ്റും നോക്കിട്ട്) ആ കംഭീലകനാണോ? അങ്ങൊട്ട് ചെല്ലാം, (അടുത്തുചെന്നു കരകുളുനീട്ട്) കംഭീലക, സ്ഥാനതാ വരാമല്ലോ.

കംഭീ — (ഭ്രമഭവശീട്ടിട്ട്) വരണം.

വിദ്യ. — കംഭീലക, നീയെന്താണെന്ന് ഈ ഇരുട്ടത്തു മഴയത്തും വന്നത്?

കംഭീ — അത്യാവശ്യമായി ഒരു കാര്യമുണ്ട്. വന്നിരിക്കുന്നു.

വിദ്യ. — എന്ത് ആണ്?

കംഭീ. — വന്നിരിക്കുന്നു, അന്നത്തെപ്പണ്ടാമ!

വിദ്യ. — എന്തു പണ്ടാ? അതെല്ലാം കളഞ്ഞ് കളിച്ചല്ലോ.

കംഭീ. — ഇല്ലില്ല, തിരിയെ വന്നിരിക്കുന്നു.

വിദ്യ. — നിന്റെ അസംബന്ധമൊന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. കയറേക്കൂട്ടുവൻ എന്നെ ചുമക്കേതാ?

കംഭീ — എന്നാൽ ഒരു കദം പറയാം, മൗനസമിതി കദം ഉത്തരം പറയണം.

വിദ്യ. — കദം കൊടുത്തും വാങ്ങിച്ചും അങ്ങനെയൊന്നല്ല തൃപ്തിയാക്കിക്കൊള്ളണം. ഇനി തിരിവ് കദവും വേണ്ടോ?

കംഭീ. — അല്ല, ഒരു കടങ്കഥ.

വിദ്യ. — ശല്യമായി; എന്നാൽ പറ.

കംഭീ. — രാവു പൂക്കുന്ന കാലമെന്ത്?

വിദ്യ. — മടയറ, ഇതെല്ലാവർക്കും അറിയാവുന്നതല്ലേ? വരണം.

കംഭീ. — ആട്ടെ, യഥാ നമുക്കുണ്ടാകട്ടെ!

വിള —സംശയമുണ്ടായാ! സേന.

കാളീ. —മഴയും കൂട്ടിയപ്പോൾ.

വിള. —സേനാവസരം.

കാളീ. —തിരിച്ചു പറയൂ.

വിള. —സേ-ന-വ-സ-നം.

കാളീ. —അല്ല, പക്ഷേ മറിച്ചു പറയൂ, മൺസൂൺ
നീകളെ!

വിള. —(കുറുപ്പായിട്ട്) സേനാവസരം.

കാളീ. —വിധ്വംസം ഇനിയും മനസ്സിലായില്ല.
ഇല്ലിട; ഞാൻ പറയാം.

വിള. —ഇല്ല, ഇല്ല, ഇല്ല, ഇല്ല, മതിയോ.

കാളീ. —എന്നാൽ വസന്തം.

വിള. —ഞാൻ തോഴന്റെ പെരു പറയട്ടെ.
(താഴ്മയോടെ) ഓ! ഓ! ഓ! ചാത്തകന്തൻ, കടക്കൽ
വന്നിരിക്കുന്നു.

ചാത്ത. —നമ്മുടെ കടകളും ചക്കകളുമെല്ലാം നശി
ച്ചിട്ടില്ല!

വിള. —അല്ല, കടവീടാൻവന്ന ആൾ.

ചാത്ത. —തന്നിക്കുപ്പോഴും കളിതന്നെയാ! സംഗ
തിപറയൂ.

വിള. —മുമ്പു തന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞിരുന്നതുപോലെ
വസന്തം വന്നിരിക്കുന്നു.

ചാത്ത. —എന്നെ അങ്ങു കളിപ്പിക്കരുത്ല്ലോ!

വിള. —സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ ഇതാ കാഴിധകൻ
വന്നിരിക്കുന്നു. ചോദിച്ചാൽ.

കുമാരി:—(അടുത്തുചെന്ന്) അയ്യോ! വന്നു. കൊച്ചമ്മ വന്നിരിക്കുന്നു.

ചാരു:—വരാമല്ലോ. ചെന്നു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വര.

കുമാരി:—അങ്ങനെയെന്ന (ചോദി)

വിദ്യ:—തോഴമേ, ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ? അറവയി കൊണ്ടു വെച്ചിട്ടില്ലാതെ വന്നിരിക്കുകയാണു്. ഇന്നിന്നത്തെ ഇളകൊട്ടക്കൂടെ!

ചാരു:—സന്തോഷിപ്പിച്ചു പറഞ്ഞതല്ലേ.

(അനന്തരം മേളാധരമിണി മുതലായ പരിവേഷങ്ങളെ തിരിച്ചു കെട്ടി വസന്തസേനയും ചതുരനികയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിദ്യ:—(പ്രാജ്ഞ മുതലായ ഉപാധാങ്ങളാർ ഡച്ചിട്ട്) ഇതാ ഇങ്ങനെ വരാം.

വസ:—(അടുത്തുചെന്ന് ചാരുനന്തന്റെ പാദങ്ങളിൽ പൂജ്യാങ്കുരമി ചെഴ്യിട്ട്) ഇതു സാത്തംകുറവുണ്ടായ്ക്കു് കൈപ്പട സുഖമല്ലേ?

ചാരു:—വസന്തസേനയാ! (എന്തിനാ? എഴുന്നേറ്റിട്ട്)

ഇനങ്ങനെയിതു നിശ്ചയമായിട്ട് ഞാൻ,
ചിരംഗമിക്കും മസകന്നിയെ നീക്ക,
വരാഗി, നീൻ സാഗമസൗഖ്യധാരയാൽ
ജഗംഗിക്കും കൂർട്ടിനമിതാ സ്വീനം.

5

വേതിക്കു സ്വാഗതം. ഇതാ ഇവിടെ ഇരിക്കൂ.

(എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു)

വിദ്യ:—(സ്വകാശമായിട്ട്) തോഴമേ ഞാൻ വല്ലതു മൊരു കശലം ചോദിക്കട്ടെ.

ചാരു:—(സ്വകാശമായിട്ട്) ആട്ടെ, ആ.വ.ം.

വിദ്വ — മഴയുടെ മട്ട് കണ്ടപ്പോൾ ഇന്നതന്നെ ഇങ്ങൊട്ടുണ്ടാവുമെന്നു ഞങ്ങൾ കരുതുകയില്ല.

ചതുരിക — (സ്വകാശമായിട്ട്) ബ്രഹ്മണൻ ശുഭാഗതിക്കാരനു തന്നെ.

വന്ദ — (സ്വകാശമായിട്ട്) അല്ല; സമസ്തനെന്നു വേണം പറയാൻ.

ചതുരിക — (വിദ്വകൾനോട്ട്) ഒരു അത്യാവശ്യകാര്യമായിട്ടാണു കൊച്ചമ്മ ഇപ്പോൾത്തന്നെ വന്നത്.

വിദ്വ — (ചാത്തക്കുന്ന്നോട്ട് സ്വകാശമായിട്ട്) ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടല്ല! തൃപ്തിയായിട്ടില്ല—

ചതുരിക — ഇന്നു പകുതി ഒരു വ്യാപാരി ഒരു കല്ലു വെച്ചു മരുപ്പുരി വീട്ടിൽ കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു; യജമാനനെ കാണിച്ച് അതിന്റെ വില തിട്ടപ്പെടുത്തണം (ചെപ്പു തുറന്നു കാണിച്ചു.)

വിദ്വ — അങ്ങനെയൊരു മാത്രീയില്ലല്ലോ! (നോക്കിട്ട് ചാത്തക്കുന്ന്നോട്ട് സ്വകാശമായിട്ട്) തോഴരേ, ഇതു നാം കൈക്കൂത്തു കൊമ്പലിതന്നെയാണെന്നു തോന്നുന്നു. വാങ്ങിപ്പോളണം. വിരേണം.

ചാത്തക്കുന്ന് — (സ്വകാശമായിട്ട്) ഞങ്ങളെക്കുറിച്ചു സാക്ഷ്യം അർപ്പിക്കട്ടെ. (അന്യപരം അറവയില്ലെന്നു നോക്കുന്നു)

ചതുരിക — ഇപ്പോൾ ശ്രമപ്പെടേണം. പകൽ നോക്കിയാലാ ഗതി. കൊച്ചമ്മയ്ക്കു വേറെ കൊറ്റാമംകൂടിയില്ല. യജമാനനിപ്പോൾ ചുരുക്കളി ഇങ്ങോട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടതിൽ കൊച്ചമ്മയ്ക്കും യജമാനനാക്കാനും ചുരുക്കളിപ്പാൽ കൊള്ളാമെന്നൊരു കെരളംകൂട. അതിനുള്ള കോപ്പകളും കൊണ്ടു പണിട്ടുളു. (കാണാൻ എടുത്തു ഭവനം വഴങ്ങുന്നു.

വിദ്വ — (തോഴിക്ക്) ഇതെന്റെ മേത്തു മുങ്ങിപ്പോയ
 പൊതിഞ്ഞയിരിക്കുന്നത്. അതെന്തിന് തിരിച്ച
 വേണം.

ചതു — ഇപ്പോൾത്തന്നെ അഴിപ്പെടുത്താമു.

വിദ്വ — (ഭാഷ്യം ചെയ്തു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിച്ച് നിസ്സര
 തോടെ) തോഴിമേ, ഇത് മോശം പോയ പാതിക്കുറവ്.

ചതു — സൂക്ഷിച്ചു നോക്കൂ.

ചതു — അല്ല, ഇവിടെ മോശം വന്നു നോക്കി
 (ചത്താത്ത ഒരു വിട്ടു കയറാത്ത നോക്കി വെക്കുന്നു)

വിദ്വ — (സംശയാതീതം) തോഴിമേ, നമ്മുടെ തന്നെ
 മോശം ഫലിച്ചിട്ടില്ല.

ചതു — (സംശയാതീതം) അല്ല സംശയിക്കുകയും
 ചെയ്യൂ. വ്യാജം ചെയ്തതിന്റെ ഫലമെന്ന സമാധാന
 ക്ഷേമം.

ഈതത്രാപിയാദ നാം പൊളിപ്പൊന്നതിന്നു
 സൂക്ഷ്മമേ മറ്റതെന്തെങ്കിലും തോഴിമേ
 മരിച്ചാൽ വന്നു വെക്കുകയല്ലാ—
 അപ്പോൾതന്നെ നമ്മുടെ മേൽകൊള്ളാം? 6

ചതു — എന്താണു ഗുഹാമേലം ചന്ദ്രൻ
 മരിച്ചതെങ്കിൽ വേണം.

ചതു — പ്രിയേ, വസന്തസമയം ഫലിതം കേൾ
 യായി. എന്തിന് നോക്കുകയും ഇതെങ്ങനെയെങ്കിലും

വസ — (അടുത്തുവന്നു പൊതിൽ പറയുന്നു)

ചതു — ഓഹോ, ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണോ സംഭ
 വിച്ചത്? എന്തായാലും ചേരി എന്തെങ്കിലും അപായത്തി
 നിടയാക്കാതെ കണ്ടിട്ടു (വീക്ഷണം) എന്തിനാകട്ടെ—

അങ്ങിനാമിങ്ങനെ യത്നമെന്നിയെ
കണ്ടുകിട്ടിയതിശ്ശേനയുദ്ധം
കണ്ടിയാർക്കുമറി അന്റ നല്ല ചെ-
രൊങ്ങിപ്പായുചർ ചെവിക്കുണഞ്ഞിനെ

7

വസ. — അന്റ കൈയ്യകൾകൊണ്ടു ചെമ്പു ഇഴ പരി
കടന്നു ആർപ്പൻ കർമ്മിക്കണം.

ചാത്ത. — വഞ്ചനചെമ്പുവകയ്ക്കു അന്നൊന്നു ആദ്യം
മാറ്റു ചോദിക്കേണ്ടതു്.

വിദ്. — രാത്രിയുണ്ടാക്കുകൾക്കു കളവു നെളിയി
ക്കുൻ സാമന്ത്യം ക.ണം.

ചാത്ത. — കൊട്ടുക്കൽ രാത്രിയുണ്ടാക്കിയല്ല. കൂടെ
വന്നിരുന്ന പരിജനങ്ങൾക്കു മക്കൾ നായയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു.
മഴക്കാറി പ്രഭാതമായിട്ടു വെണ്ണുന്നതു്.

ചാത്ത. — മഴ പെയ്തപ്പോഴെന്നു ഉള്ളു്.

അമ്മകു, ചാട്ടുകു, മറിയുക,
പലാവനം പൂക്കു ഇളകയ്ക്കും
അവിമലപ്രാപ്തിയുണ്ടിതമി-

ഇചിതം അന്നിതവെണ്ണവിൻ

8

വിദ്. — തിശ്ശേനയുടെ ഇമ്മിനകൊള്ളിയാനും

നാക്കുന്റ നീക്കങ്ങൾ നെളിട്ടുകൊണ്ടു്

വകിയു കാർക്കൊക്കുതര വിളങ്ങി-

ഇക്കൊണ്ടു കൊട്ടായികിട്ടുന്ന വാണം.

9

വസ. — (അകാശത്തേക്കു നോക്കിയിട്ട്) ആർപ്പൻ
നേർക്കുണ്ടു്.

പരകാലത്തേക്കു വീസാദരംപോൽ

വൻകുറിയുറിച്ചൊരിക്കലെന്ന വെണ്ണ

വിളങ്ങ ചന്ദ്രസ്വസ്തനം പൊറുത്തു

കേഴും നെല്ലിൻ നെടന്തെപ്പോലെ

10

ചാത -- പ്രിയേ, ഈ അകാശമാലയും അതിനനു
നീയായതിരിക്കുന്നു.

പ്രിയോ! കരയെ അതിനു സഹകര്യമേ
നിന്നോളം പഴക്കമേയുള്ളൂ മെല്ലേയേ
അതപ്പോൾ മുതലിങ്ങങ്ങിയാൽ മാത്രമേ
മുഹൂർത്തം പൂർണ്ണമാകൂ കാണുകയോ!

11

(വസന്തദാസൻ ച. അതിനെ ആയിരംനം ചെയ്യുന്നു)

ചാത -- പ്രിയേ, വസന്തദാസനെ--

ഉദ്ദിക്കുകക്കിടയാട്ടു മാറി ചൊരിഞ്ഞുപോയി--
മൃഗാനന്ദം പൂർണ്ണമാക്കുവാനായിട്ടു,
മഹിമയിൽ പലകണക്കോളം വിളിച്ചുപോയി--
മാർഗ്ഗം മ. വേരിൽ കരുതുന്ന മാർഗ്ഗം.

12

അതിനാൽ വല്ല, നമുക്ക് അകാശത്തോളം ഉന്നതമാകാം.

(എല്ലാവരും ചൊരിയ)

—*—*—*—

അനുകമ്പ അങ്കം

(അനന്തരം ചതുരക വെളിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചാത -- കൊച്ചു മ. എപ്പോൾ ഉന്നതമാകും എന്തോ?
അതിനാൽ ഉന്നതമായ വിചാരം വിളിച്ചുനൽകിയെ
കിടപ്പും അറിയിക്കണം. ആദ്യം, ചെന്നു വീളിക്കൊ.
(ചുറ്റി നടക്കുന്നു)

(അനന്തരം വസന്തദാസൻ ശബ്ദം കേൾക്കുകയും
പ്രവേശിക്കുന്നു,

ചതു:- -കൊച്ചമ്മയ്ക്കു സുപ്രഭാതം. ഏഴാണല്ലോ

(പാടുന്നു)

രൂപാളി:- -ശുഭകം

സുപ്രഭാതമേതേനവി-സുഖമേനീട്ട സമേ
 ശാഘ്യമകിതമിതമേ-സുപ്രഭാതമേതേനമേ
 ചതുനീയ മേഗിളം-സുന്ദരനി നിമിമേ നീ
 ഇന്നേവ ചാക്കിയ നമു-ചന്ദനമിമകം പൊന്മ

വസ:--(മേനീട്ട്) അള പ്രഭാതമേതേന?

ചതു:- -അങ്ങന്റെ പ്രഭാതമേനീ; കൊച്ചമ്മയ്ക്കു
 ഇനിയും അർദ്ധരാത്രിയായാൻ കൊള്ളാമായിരിക്കും.

വസ:- -ചതുരികെ, നമ്മുടെ ചുരുങ്ങി ഏഴാണല്ല
 പോയി?

ചതു:- -അതു ചാക്കുതറൻ ഏഴാണെന്നു ഉപേക്ഷിക്കാ
 കൊച്ചമ്മയ്ക്കു മേനാവണി തെയ്യംവെച്ചാൽ വർഷമാ
 നകമേനാമോശമാപിയിട്ട് ചുട്ടുകടന്നുകൊല്ലുന്നതി
 ലേക്കു പോയി.

വസ:- -അങ്ങനെയു വേണം?

ചതു:- -അതു ചാക്കുതറൻ ഇരിക്കുന്നിടത്തു ചെ
 ലണം.

വസ:- -ചതുരികെ, ഇന്നേവ രാത്രിയിൽ അറൻ
 അട്ടമംതെ നല്ലവണ്ണം കഴിയില്ല. അട്ടമത്തിന്റെ
 നന്മനന്നകമോയ ആകൃതി ഇന്നു പകൽ വെളിച്ചത്തു
 കാണണം. (ചാക്കുതറൻ) എന്തു? നാലുകുട്ടികളെ
 തന്നെ എനിക്കു പ്രവേശനം കിട്ടിയോ?

ചതു:- -അവിടെ മാത്രമല്ല, എല്ലാവരെയും എ
 യ്ക്കായി.

വസ:—ഇവിടെ അന്തഃപുരവാസികൾക്കു സന്താപം കാണുമോ?

ചതു:—സന്താപമുണ്ടാകും.

വസ:—എപ്പോൾ?

ചതു:—കൊച്ചമ്മ പോകുമ്പോൾ.

വസ:—എന്തിനാണല്ലോ അധികം സന്താപം വേണ്ടത്? ചതുരികെ, ഈ മരണാവധി കൊണ്ടുചെന്ന് ജ്യേഷ്ഠത്തി പൂതനയുടെ കാഴ്ചവെച്ച് എന്റെ വാക്കായി ക്ലിഷ്ണനെ പറയണം—ശ്രീ ചാരുദത്തനും ശ്രീമതിയും സ്വപ്നങ്ങളെക്കൊണ്ട് എന്നെ അഭിമുഖ്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ഈ മരണാവധി ശ്രീമതിയുടെ കണ്ണു മെത്തണമെന്ന അഭ്യർത്ഥിക്കണം എന്ന്.

ചതു:—കൊച്ചമ്മെ, ആർച്ച പാക്കമേന്മൻ കൊപിക്കുകയല്ലേ?

വസ:—പോ -- കേവലിതരീപ്ത -- അതു ഞാൻ നോക്കിക്കൊള്ളാം.

ചതു -- ഉത്തരവ്. (മരണാവധിയുൾക്കൊണ്ടു പോകുന്നു)

വസ:—വാക്കിപ്പറയാം എന്താ? വലിയ ഇന്ത്യ കണ്ണാണും വകയില്ല. മഹാതന്ത്രിയുടെയും തള്ളിപ്പിടിക്കുന്നതിലുള്ള ഉള്ളി (മരണാവധിയുടെ ഇരിക്കുന്നു)

ചതു:—(പ്രവേശിച്ചിട്ട്) അന്തർജ്ജനം ഇങ്ങനെ അരുളിച്ചെയ്യും:—ആയുപത്രൻ സമ്മാനിച്ചതു ഞാൻ തിരിയെ വാങ്ങുകയില്ല. ആയുപത്രൻ തന്നെയാണു് എന്നിങ്ങു സമാധാനമായ അഭിമുഖ്യപ്പെടുത്തി നിങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കണം എന്ന്.

വസ:—ഞാൻ ഉറപ്പിച്ചുപോലെതന്നെ കലശ്ശിച്ചു.

അന്നിററയിൽ --മുണ്ണിക്കട്ടാ, നമുക്ക് ഈ വണ്ടി കൊണ്ടു കളിക്കാം.

വസ. --ഈ ബാവനേനാചിരിക്കാം! ഇവൻ എന്തു തനസ്സിലാണു നന്നാക്കിപ്പിക്കുന്നു. അങ്ങനെയൊരു ബോധാധാരൻ തന്നെയല്ലേ എന്നു നോക്കാം (അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

(അനന്തരം ബാവനാജ്ജോലാസനം കൈക്കു ചിരിച്ചു കൊണ്ടു മനോഹര പ്രവേശിക്കുന്നു)

മെ. --മുണ്ണിക്കട്ടാ, നമുക്ക് ഈ വണ്ടികൊണ്ടു കളിക്കാം.

ബ. ചന്. --മെനിക്കെ ആ തിടുക്കുന്ന വണ്ടികൊണ്ടു വരൂ! ഇതു മങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

മെ. --(നോക്കിപ്പിടിച്ചു വീക്ഷിക്കുന്നു) കഷ്ടം! എന്റെ കട്ടപ്പൻ ഇന്നുവേളയിൽ യജമാനന്റെ വീട്ടിൽകൂറു തകരാപുരിയ വണ്ടിയോത്തിട്ട് പറയുന്നതാണ്. നമുക്കു ന്യായമൊന്നു ചെയ്യില്ല. (വെളിച്ചം) ആരെ, ഇപ്പോൾ ഇതുകൊണ്ടു കളിക്കൂ!

(ബാവൻ വണ്ടി വലിച്ചെറിഞ്ഞു കയ്യുന്നു)

വസ. --(അടുത്തുചെന്ന്) മെനിക്കെ, ബാവനേനാ ചിരിക്ക കയ്യുന്നു!

മെ. --(വസന്താധാരൻ വെളിച്ചം) മനോഹര, കളിപ്പാട്ടു മോശമായില്ല.

വസ. --എന്താണിവിടെ ഉണ്ടായത്?

മെ. --(ചെയിയിൽ ചായുന്നു)

വസ. --(ബാവന ചിരിച്ചു മിശിർക്കു തിരികെ) കഷ്ടം! ആദ്യമായാണു ഞന്റെ പുത്രൻപോലും ഈ സന്താ

പത്തനിയായല്ലോ? (വെളിവാക്കിട്ട്) ഓമനക്കൂട്ടനെ ഈ രമണിക എന്തിനാ കരയിച്ചത്?

ബാലൻ:—രമണികെ ഇതാകാ?

വസ:—ഇതു രമണികയോപ്പാലെതന്നെ അപ്പന്റെ ഒരു പുതിയ ഭാസിയെന്ന്.

ബാലൻ:—(മേലിൽ നിന്നിറങ്ങാൻ തുടങ്ങുകയാണു്) രമണികെ, എന്റെ വണ്ടികൊണ്ടുവരൂ.

രമ:—ഉണ്ണിക്കൂട്ടം, ചിററമ്മ അപ്പനെ എടുക്കട്ടെ, ശാപ്പൂർ പിടിക്കരുത്.

ബാലൻ:—രമണികെ, നീകളുമാണ് പറയുന്നതു്. ഇത് എന്റെ അമ്മയല്ല, ആരോടൊന്നും അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നില്ല.

വസ:—ബാലനെ മുക്കുന്ന ഒരു കൂട്ടം മിഥാശി ഈ ബാലൻ ആകൃതികെ ആ മാത്രാലു പ്രകൃതികെ ആ അപ്പന്റെ ചേർന്നവർത്തന്നെ, (വെളിവാക്കിട്ട്) രമണികെ; ഉണ്ണിക്കൂട്ടൻ ഇന്നുതന്നെ തിരിച്ചുവന്നു എങ്കിൽ ഉണ്ടാക്കിപ്പുകെട്ടുകൊണ്ടു് (കരഞ്ഞുകൊണ്ടു്) അരോളം അറുതി രമണികയെക്കൊണ്ടു് കൊടുത്തിട്ട്) കിട്ടിപ്പോ, ഇപ്പോൾ തൊൻ അമ്മയായില്ലേ!

ബാലൻ:—ഇവർ കരയുന്നല്ലോ?

അങ്ങിനെയായിൽ.—രമണികെ! രമണികെ!

രമ:—വർഗ്ഗമനകനാണെന്നു തോന്നുന്നു വിളിക്കുന്നത്.

വസ:—രമണികെ എന്നാൽ ഉപന്നമേപതിക്കു.

(രമണിക ബാലനെയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുന്നു)

വസ:—ചതുരകി, നമുക്കിനി പറയട്ടെയാണു്

ചതു —കൊച്ചമ്മ അമ്മ ചതയ്ക്കൽ പ്രതിട്ടാനല്ലാ
നാമസം.

അന്നാം വന്ദിയാ കെട്ടിനൊണ് വർദ്ധനകൻ പരി
വാനിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു.

വർദ്ധ --രണിദക! രണിദക!

രഃ --(പ്രവേശിച്ചിട്ട്) വർദ്ധനകാ, നീയാങ്ങാ
വിളിച്ചത്?

വർദ്ധ --അതെ, വന്ദി തെച്ചുറായ വിവരം അക
ത്തുറവാൻ പറഞ്ഞു.

രഃ --(പ്രത്യക്ഷനായപ്പോൾ അത് പറഞ്ഞു) വന്ദി
പരിവാരവിൽ കാട്ടുന്നിരിക്കുന്നു. കൗടുകുപോലെയെ
പറഞ്ഞു.

വസ --രണിദനും നിൽക്കട്ടെ.

(രണിദ വർദ്ധനകനോടു വിവരം പറഞ്ഞു പോകുന്നു)

വർദ്ധ --(വന്ദിയിൽ പൊരി തട്ടിനൊണ് അകത്തു
നോക്കിട്ട്) ഓരോ! പരിഭ്രമത്തിൽ ചതയ്ക്കൽ എട്ടു
ക്കാരും മറന്നുപോയല്ലോ. പുറപ്പെടാൻ അല്പനാമസമി
തെ അന്വേഷി പാഞ്ഞു വന്നിരിക്കു വന്ദിതന്നെ കെട്ടെ
പോയി സ്ത്രീകളുടെ അടുത്തു വേണ്ടുന്ന കോപ്പകൾ
ഇട്ടിണമി വേഗത്തിൽ മേൽ ചതയ്ക്കൽ. (വന്ദി അടുത്തു
കൊണ്ടുപോകുന്നു)

വസ --ചതുദിക, ആരോണമപ്പട്ടി കൊണ്ടുവര.

ചതു -- അപ്പാ, ഇനി വേഷമെല്ലാം എടുത്തു
വേണമോ?

വസ --നീനക്ക നേരംപോയ്; പ്രിയനെക്കൊന്നു
ഞയിട്ട് എന്റെ കൈയ്യെടുക്ക. കരുത ചാരിയേക്ക.
വേഷമെല്ലാം നമുക്കു വേഗത്തിൽ കഴിക്കാം.

വസു:—ഇപ്പോൾത്തന്നെ നേരെ വൈകി. അങ്ങിനെയൊന്നു. നീ ചെന്നു പരിവർത്തൻ ഇറക്കം.

ചതു:—ഉത്തരവു. (പോയി പരിവർത്തൻ ഇറക്കം)

വസു:—ചതുരനിക; നീ കൂടെ വന്നു തുറപ്പെടുവിക്കണം. ഇവിടെ നിന്നുകൊള്ള.

ചതു:—ഉത്തരവു. (പോയി)

വസു:—(ബലാപ്രദ വഞ്ചിയിൽ ചെന്നുകേൾക്കുന്നു) എന്റെ വലത്തുകണ്ണ തുടിക്കുന്നതല്ല. കാര്യത്തെക്കുറിച്ചു തുറന്നു കാണുക. തന്നെ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നതിനായി പരിവർത്തൻ കൊള്ള.

(പ്രവേശിക്കുന്നു)

സ്വരവ:—(പ്രവേശിച്ചിട്ട്) ഭാരവഞ്ചികൾക്കിടയിൽ തെളിയിച്ചു. ഇനി നമ്മുടെ വഞ്ചി തെളിക്കാം. (കേൾക്കുന്നവന്റെ വഞ്ചി അടുത്തു സമീപിച്ചു വിചാരിച്ചു) എന്താണിത്? വഞ്ചിക്കു മേൽ കൂടെയോ? അല്ലെങ്കിൽ ഭാരവഞ്ചി പിടിച്ചു കീഴിടുന്നതിനാൽ എന്തിനു വെറുതെ അറങ്ങുന്നതായിരിക്കും. (പ്രവേശിക്കുന്നവന്റെ വഞ്ചി അടുത്തു)

പാട്ട്—(കറങ്ങിപ്പോയിന്റെ മുമ്പ്)

കാഴ്ച കാഴ്ച, കാഴ്ച കാഴ്ച,

കാഴ്ച കാഴ്ച, കാഴ്ച

വഞ്ചിക്കൽ നിറത്തിത്തന്നെ

തെളിയിക്കുന്ന ചെന്നാൽ

തെളിയിക്കുന്ന പറ്റിക്കാൽ

തെളി പാല പാലാൽ

തെളിക്കാത്ത പറ്റിക്കാൽ

തെളി തെളി നിന്നാൽ

തെളി തെളി തെളി തെളി

തെളി തെളി തെളി തെളി.

അന്നിരയിൽ — പിടിച്ചുവാങ്ങ! പിടിച്ചു
 ള്ളാണുടയെപ്പറക്കൻ ആട്ടുകൻ ഇതാ തടവുമാലിപോ
 യിരിക്കു ന്ന, കന്യാധികാരിയെ കൊന്നുകളഞ്ഞു കൊരിക
 മെല്ലാവരും സൂര്യ ചുക്കാജ്ജയിൻ.

സ്ഥാവ — (കളിച്ച്) ഇന്നുവെ പകുതെ പിടിച്ചു തട
 വച്ചുകി ഇന്നു വെട്ടിക്കുറുത്തു തന്നെ കൊണ്ടുവന്നോ?
 ഇന്നിരയെ വെട്ടി കേന്ദ്രാതിരിയോ? കഷ്ട കഷ്ട പരി
 ശോധനയും മറ്റും ഇടക്കുന്നതിനുമുമ്പു നമുക്കു കായ്ക്കു
 നോക്കൂ.

(അനന്തരം മറ്റൊരുപരക്കുകൾ ഉപയോഗിച്ചു കൊണ്ടു
 പാർപ്പിച്ചു ചക്കയും ഇടക്കുകൊണ്ടു സംഭാഷണമുണ്ടാകുന്നു)

സ്ഥാവ — ശീശ്ശാ, ശീശ്ശാ, ജൽമി ജൽമി വെക്കും
 വെക്കും ചെപ്പാട്ടു (മണിമിടുകൊണ്ടുപാടി)

ആട്ട — കഴുതമിത്രപരി ബദ്ധനായ അൻ
 പൊട്ടയക്കുവെ വെച്ചുകൊണ്ടുതൻ
 കളിപ്പിക്ക കൊടുക്കുന്നവന്നുവെച്ചു
 കണ്ടുകിട്ടിയ മരിക്ക മരുന്നേൻ

1

സിദ്ധാദേശമയംകൊണ്ടു പാലകമഹാജനാദയ
 ള്ളാണപ്പിടിച്ചു ബന്ധിച്ചു എങ്കിലും പ്രിയബന്ധുവായ
 ശപിതക്കുറുത്തു നന്നുതന്നെ ഫലിപ്പിച്ചതിൽ എനിക്ക്
 ചുരുക്കം കിട്ടി അല്ലെങ്കിൽ നിരപരാധിയായ എന്റെ
 ഇശ്വരൻതന്നെ ചിട്ടയിട്ടു വിധി പരഹസ്തം കൊണ്ടു
 അല്ലെ വ്യാപിക്കുന്നതും? (കണ്ണുനീർ തുടർച്ച)

ഇപ്പോഴിടെ പട്ടാളമുണ്ടാകുമ്പോൾ
 നട്ടം തിരിച്ചിട്ടു വന്നതിന്നല്ല നഷ്ടം
 കഴുതമിത്രപരി, പ്രബലമോടൊഴുക്കി,
 തട്ടിപ്പിടിച്ചു നിമിഷം സുഖമനുഭവിക്കൂ

2

ഇനി എവിടെ മാടികളെപ്പറ്റാം? (വ്യാധനോഷിച്ച്)
ഇതാ ഒരു സാധുഗൃഹസ്ഥന്റെ പാടിവാദം. അകത്തു
കേറിയാലോ?

അണിയറയിൽ. — നമു കാളേ നമ!

അതു — (കേട്ടിച്ച്) ഇതാ ഒരു മേനോനണി ഇങ്ങോട്ടു
തന്നെ വരുന്നു. ഇതു ആകുമ്പോൾ എങ്ങോട്ടു പോകുന്ന
തോ? ഇതപോലെ ഏനിക്കുമേനിക്കെന്നു അതമൃത
നായി എന്തും വരുമെന്നോ? അതെ നേ ഹാം.

(അനന്തരം മേനോനവണിയുന്നകാലം വർദ്ധമാനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വർദ്ധ:—(വഞ്ചി പടിവരുമ്പിൽ നിറഞ്ഞിച്ച്) കണികകു,
വഞ്ചി കെട്ടുവാൻ. വിവരം വന്നതെന്നു കൊച്ചമ്മ
യോട് അറിയിക്കും. പുണ്യകണ്ഡത്തിലേക്കു ധൂരം കറ
യുണ്ട്. വേഗത്തിൽ പുറപ്പെടണം.

(സാക്കരി ഹീറത്തിൽ [കൊച്ചുപെട്ടിയിൽ] മുക്കിപ്പാളം ചാടി
ഇരിക്കുന്നു)

അതു — (കേട്ടിച്ച്) ഓഹോ; ഗണികയുടെ വഞ്ചി
താണ്. വെളിയിലേക്കു പോകുന്നതു്. ഇതപോലെ
കെട്ടി കേറിക്കളയാം. (വഞ്ചിയിൽ കേറാൻ മാടികെട്ടുന്നു)

വർദ്ധ — ചിലങ്കയുടെ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു. കൊ
ച്ചമ്മ വരികയാണ്. (കാളയെ തടിച്ചിട്ടിവിട്ട്) കൂട്ട
പായുന്നതാണ്. പുറകിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു കേറണം.

(ആളുകൾ അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നു)

വർദ്ധ. — ചിലങ്കയുടെ ശബ്ദം നിമിത്തം വഞ്ചി പുറ
കോട്ട് ഇളയ്ക്കുകയും ചെയ്യും. ആൾ കേറിയിരിക്കണം.
വഞ്ചി വേഗത്തിൽ വീഴട്ടേക്കാം. നമു കാളേ നമ! (വഞ്ചി
പോകുന്നു)

(மாநகரம் நகராட்சிகளில் வசூலாக்கப்பட வேண்டிய உபத்தரிகைகள்)

[illegible][illegible]

(താല്പര്യം അറിയിക്കുന്നതിനായി)

வருஷம் — ௧௯௮௨, ௧௯௮௩.

தர —ஸரவ வர்சு, ஹரா கவி வஸதிபாகரூ.
விபாஸனசெயுளா.

വീര — (ഒന്നു കീഴ്ത്ത്) എന്തൊരു വഞ്ചിക്കാരൻ? വഞ്ചി നിറയ്ക്കൂ! എന്തൊരു വഞ്ചി? അകത്തായത്? ഏതൊരു പക്ഷികൾ?

വർദ്ധ — ആയുർവ്വേദത്തിന്റെ വഞ്ചി, അകത്തു വസന്തസനയെപ്പോലും പുഷ്പകുടുമംപോലും വെക്കുക പോകുന്നു.

ചന്ദ്ര — എന്നാൽ പോകരുത്.

വീര. — പരിഭാഷിക്കാതെ വിട്ടുകയോ?

ചന്ദ്ര. — അതെ.

വീര. — ഏതൊരു വിഷം?

ചന്ദ്ര. — ആയുർവ്വേദത്തിന്റെ പേരു മതി.

വീര. — ചന്ദ്രമൗനനേ? വസന്തസനയേ?

ചന്ദ്ര. — ആയുർവ്വേദത്തിന്റെ മേൽപ്പരിഷ്കാരം സമാധാനപ്പെടുത്തണം? പുതിയതൊന്നുണ്ടാക്കണം? നാമിരിക്കുന്ന വസന്തസനയും

3

വീര. — ചന്ദ്രമൗന, എന്തിനാകട്ടെ—

പരിചിത ചന്ദ്രമൗന ചന്ദ്രമൗനൻ,
പരമീപുഷ്പ വസന്തസനയേയും;
നവപരിഷ്കാര കായ്ക്കുന്ന ചന്ദ്രമൗനം—
ചന്ദ്രമൗനൻ തന്നെ ചന്ദ്രമൗനനേയും

4

ആയുർവ്വേദം — (വഞ്ചിക്കാരനെന്നു വിചാരിച്ചു വർദ്ധയെ പൂർണ്ണമായും അമ്പൻ എന്റെ പൂർണ്ണവസ്ത്രമാണ് —

വേദമനുഷ്ഠാനീയം വേദമനുഷ്ഠാനം
ശിക്ഷാ മനുഷ്ഠാനം തന്നെയും;
നിഷ്ഠാനീയം മനുഷ്ഠാനം
വിഷ്ണു മനുഷ്ഠാനം

5

ചന്ദന.—വീരകാ, അങ്ങു തമ്പുരാന്റെ വിശപ്പിനു സേനാപതിയാണല്ലോ, അങ്ങുതന്നെക്കേടിച്ചാക്കൂ. തന്റെ കാര്യത്തെ ചെറുത്തുകൊള്ളൂ.

വീര.—ചന്ദനകാ, അങ്ങു വിശപ്പനുസേനാപതി തന്നെ, താൻ നോക്കൂ.

ചന്ദ.—അതാൻ നോക്കിയാൽ അങ്ങു നോക്കിയ തായി, അങ്ങു നോക്കിയാൽ ചാമകമൊക്കെയും നോക്കിയതുമാകും.

വീര.—എങ്ങു വണ്ടി നിറയ്ക്കൂ.

വർദ്ധ — ഉത്തരവു്. (വണ്ടി നിറയ്ക്കുന്നു)

ആര്യ.—(വീക്ഷണം) എന്തെന്നുണ്ടു് പെട്ടിട്രിയിൽ എത്രമോ കൈയിൽ ശസ്ത്രാധിപതി. അല്ലെങ്കിൽ—

പരമാംഗി ജീവനാശമുണ്ടാക്കുവാൻ അയാൾ ഉണ്ടാൻ
വീരാനുജ്ഞാൽ കൈന്നു കാലാപസന്ധിയിൽ നാശമാ 8

പരാജയത്തിന് ഇതല്ല അറവനകം. ഇവന്റെ നെർ വർദ്ധിച്ചുപെടുവരുമെന്നല്ലോ.

(ചന്ദനകൻ വണ്ടിയിൽ കയറി നോക്കുന്നു)

ആര്യ.—അയാൻ നിമപരായിത്തന്നെ; നിശ്ചയനായിട്ടുതീർക്കുന്നു. അങ്ങു യുക്തംപോലെ.

ചന്ദ.—(വിചാരം) വർദ്ധന കൈമാടി, രാജാവിന്നു നയ നയ്യിക്കുന്നുണ്ടു് ഏതൊരു കൃത്യം, ഇവന്റെ കരു മറ്റൊരു പ്രാണങ്ങളാവാൻ ശ.ചിമകന്റെ ബന്ധം, ആര്യ ചാമത്തെ ഹൻ വണ്ടിയിൽ കേടിച്ചാകയും ചെയ്യുന്നു. വിട്ടയച്ചാൽ രാജാജോരും, പീടിച്ചാൽ ചിത്രാദ്രുഹം, ഏതുതൊള്ളും? (അല്ല സംശയിച്ചിട്ട്)

ശരണഗ്രഹണമുണ്ടല്ലോ
മരണത്തെ വഴങ്ങാനാകില്ല
പ്രാണനാശത്തെ സുന്ദര
തന്നെപ്പോലെ വരകീർത്തികൾ

‡

അധർമ്മികനായ ഭാര്യയിന്റെ ശാസനം മറുവിട്ട് ധർമ്മികനായ ബന്ധുവിനെ കെളിപ്പിക്കുന്നതാണ്. (ഇതിനെപ്പറ്റി) ആത്മ ..... വസന്തം വന്നതാണ്.

വീര:—പരമനാഥ, എന്താണിങ്ങിനെയൊക്കെയുള്ളത്? നിഗമനം കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും സമാധാനമില്ലെന്നല്ലേ അർത്ഥം.

മാത:—നിനക്ക് എന്റെ പേരിൽ സംശയമുണ്ടോ? വീര:—നീ 'ആത്മ'—എന്ന പദത്തെ നിറുത്തിയതിൽ എനിക്ക് സംശയം ഉണ്ട്.

ചന്ദ:—അത് തെളിയിക്കാനുള്ള നിനക്ക് എന്റെ ഭാര്യയിൽ ആത്മപദം നിങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്കുണ്ടാകാം എന്നല്ല.

വീര:—അതൊക്കെപ്പറ്റി. അതും കൂടി നോക്കിട്ടു വെച്ചിട്ടുണ്ട്—എനിക്ക് അന്യമൊന്നും കൂടുന്നതാണ്.

ചന്ദ:—തന്മൂലം നിനക്കെന്താണുണ്ടായത്?

വീര:—നിന്റെ മാനസത്തിലൊക്കെ എന്തിനെക്കുറിച്ചാണ്.

മാത:—(വീരന്റെ) പക്ഷമെന്താണ് പറയുന്നതെല്ലാം ഇവിടെ കൊണ്ടുവെച്ചിട്ടുണ്ടാകുമെന്നു തോന്നുന്നതാണ്. (ഇതിനെപ്പറ്റി) എന്താണുണ്ടായത്? ചന്ദ:—നകരം പരിശോധിച്ചു വെച്ചിട്ടുണ്ട് പക്ഷിശാസ്ത്രം പഠിക്കാൻ നീ ആത്മ?

വീര — നീയാണോ? ഇത്ര പൊണ്ണക്കാരും ഭാവിക്കാൻ!

ചന്ദ — എത്ര പദവിയിലും കിട്ടിയാലും ജാതി സ്വാഭാവും മാറുകയോ?

വീര — (കുഴങ്ങിട്ട്) എന്തോ? എന്റെ ജാതിക്കു കറയ്ക്?

ചന്ദ — നന്ദം വെളിക്കാതെ പേരു പറഞ്ഞു പോയാ. (കത്തിക്കെട്ടുന്ന ചായാകാണിച്ചുകൊണ്ട്) ഇങ്ങനെയുള്ള പണി സേനാപതിമാരാകിയാൽ ഇരതാക്കേരതന്നെ പെടും.

വീര — നീന്റെ പൂർവ്വധിതീ മരണിട്ടല്ലേ? ഇത്ര ചെറുനായ്? നീന്റെ നന്മ നശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇത്രയും കെട്ടിയിട്ട് കിടക്കുന്നത്, ഇത്രയും കെട്ടിയിടുന്നതാണ് നിനക്കു കേളിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. വഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കേണ്ടതാണ്. എന്താണ് വേണ്ടത്? എന്താണ് വേണ്ടത്? എന്താണ് വേണ്ടത്? എന്താണ് വേണ്ടത്? (കൊണ്ട് ഭാവിച്ചു)

(ചന്ദനൻ വീരന്റെ കാലിൽ പിടിച്ചുവെച്ചു താഴെ വീഴുന്നു)

വീര — (എഴുന്നേറ്റിട്ട്) നീന്റെ രാജാക്കന്മാരുടെ നീക്കം കൊണ്ട് ചെല്ലാൻ പോയാ; നീന്നെ കോർട്ടിൽ കേറിയതുകൊണ്ട്. (ബലപ്പെട്ട് കോർട്ടിലേക്ക്)

ചന്ദ — നീന്റെ കോർട്ടിലേക്ക് കൊണ്ടുവന്നിട്ട് ചെല്ലാൻ കൊണ്ടുവന്നിട്ട് (ചന്ദനൻ കോർട്ടിൽ) എന്തൊരു വഴങ്ങിക്കൊണ്ട് നീ കൊണ്ടുവന്നിട്ട്? ചന്ദ! വഴങ്ങിക്കൊണ്ടുവന്നിട്ട്! ഇനി ആരെയും മോശനെയും വെറുക്കുന്നതിൽ വീരകന്ദം ചന്ദനനെയും വിട്ടുവെക്കുന്നതാണ്. എന്താണ് വേണ്ടത്? എന്താണ് വേണ്ടത്? എന്താണ് വേണ്ടത്? (വെളിച്ചം കൊടുത്തു)

അയ്യ.—(വാരാഹത്തിട്ടു സമന്തംചരണങ്ങളെ) ആയുധവും കീട്ടി.

(വർഷാകാശകൽ വഞ്ചിതടിച്ചുകൊണ്ടുപോയി)

ചന്ദ്ര.—(വശംതിരിഞ്ഞു നോക്കിട്ട്) ആ കരണപേരേ തമ്മി ഏകന്റെ സ്നേഹിതനായ ശാഖിമകനല്ലേ? ഇതുകൊട്ടു, ഏകിയായും പ്രധാന ഭണ്ഡധികാധിയായ വീരകൻ എന്നെ അഭിമുഖംഗിക്കും പ്രാപിച്ചുട്ട ചെങ്കുട്ടി എന്തെന്നത മോശാവിന്റെ ശമ്പളവും കീറിയുവേണ്ടതും മുന്നിക്കുമേണം. ശാഖിമകൻ ധീരനാകൂത മരുണമേണം. ഇദ്ദേഹം മുതൽ അറയ്ക്കം മറുകക്കിതന്നെ.

(പോയി)

ഏഴാം അങ്കം

(അനന്തരം ചാരുഭാഗവതം വിട്ടുപോകയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിദ്വ.—തോഴനെ ഉദ്യോഗം മർഗ്ഗനീയംതന്നെ.

ചാന്ദ.—സംഗതമോ? അറൻ അഭിനയിക്കുന്നുണ്ടു്.

തന്മൂലം നിൽക്കുന്ന വഞ്ചിക് കരോപമം;
ചരണപോലെ വിചസ്മന പുകയും;
കുതകുതിക്കോണ്ടിതു ശ്ലാക്കകരതകമ്പാൻ
കിരക്കിടുന്ന തുരന്തധികാധികരി

1

വിദ്വ.—നമുക്കു് ഇത കൽതതനയിൽ ഇരിക്കാം.

ചാന്ദ.—(ഉത്തന്നിട്ട്) —തോഴമേ, വർഷാമുറേകൻ ഇനിയും വന്നില്ലല്ലോ.

വിദ്വ:—ശ്രീമതി ഉണ്ണന്നാലുടേന കൂട്ടിയൊരുവരാൻ ഞാൻ അ ചന്ദനാട്ടു പറഞ്ഞിരുന്നു.

പാദ:—എന്നാൽ അമരീക്കാൻ വരുയില്ലല്ലോ—

മുന്നിൽകൂടിന ഭാരവഴി വഴിമാ—

അങ്ങിട്ടുനാതിക്കുമോ?

മിന്നിപ്പോകുമ്പോൾതൊഴിക്കുമോ?

മുക്കുണവാനാണോ?

മാറ്റം വരുമിവിടെയെന്നുതന്നെ

മാറ്റിയ വെട്ടിക്കുമോ?

താഴെത്താല മുക്കുണവാനുതന്നെ

കുറു വെട്ടെന്നു കഥ?

2

അങ്ങിയറയിൽ.—നമു കക്കള, നമു

വിദ്വ:—വർദ്ധനകൾക്കു വഴിയെടുക്കിയതെങ്കിലും കേൾക്കുന്നതു്. തോഴിയിനി പരിശുദ്ധിക്കണം.

(അനന്തരം വർദ്ധനകൾ വഴിയെടുക്കുന്നതു പ്രദർശിക്കുന്നു)

അയ്യപ്പൻ:—(വീക്ഷണം)

മിന്നിപ്പോകുമ്പോൾതൊഴിക്കുമോ?

മുക്കുണവാനാണോ?

മാറ്റം വരുമിവിടെയെന്നുതന്നെ

മാറ്റിയ വെട്ടിക്കുമോ?

താഴെത്താല മുക്കുണവാനുതന്നെ

കുറു വെട്ടെന്നു കഥ?

മിന്നിപ്പോകുമ്പോൾതൊഴിക്കുമോ?

മുക്കുണവാനാണോ?

8

സ്വപ്രഭാവം നഗരത്തിൽ വെളിയിലായി ഇനി വഴിയിൽ നിന്നിറങ്ങിയവരാ? അതു പാടില്ല. വഴിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരായ കണ്ണിട്ടവനെ പോകണം. അദ്ദേഹം

അപന്നമസ്തമനാണെന്നു അകേരവി, അദ്ദേഹത്തോടു കൂടെത്തന്നെ ഉദ്യോഗിപ്പിക്കാതെ പോകുന്നതു ശരിയല്ല.

വർദ്ധ — (അടുത്തുചെന്നിട്ട്) അയ്യോമേളേയ്യ വഞ്ചി വന്നിരിക്കുന്നു.

വിദ്വ — കടയമുതലവ! എന്തു തരുന്നവനാണിത്? നി വഞ്ചി വഴിയ്ക്കുകയോ നിറുത്തുകയോ?

വർദ്ധ — സ്വാമി കോപിക്കരുത്, ചാവട്ടവും മുഴുപട്ടയും രണ്ടു മേളപോതിക്കൊണ്ടുവന്നതിൽ അല്പം താമസിച്ചുപോയതോളമു വഴിയിൽ ചില മഹളകളുണ്ടായി. അതു പിന്നീട് ഗ്രഹിച്ചിട്ടുവരികളാം.

ചാന്ദ — വർദ്ധനേക, വഞ്ചി തിരിക്ക്. ഓരുകേൾക്കൂ, വസന്തനെന്ന ഒരു ഇറക്കം.

വിദ്വ — ഏതൊ ചങ്ങലയിട്ടു കെട്ടിട്ടുണ്ടോ? തന്നെ ഇറക്കമേ. (ഏതാനേനകൾ വഞ്ചിത്തൂണിട്ട് വിസ്മയത്തോടെ അല്ലാതെപ്പോലെയും വിചാസിച്ചിട്ടല്ല, മണ്ണുനോക്കല്ലാ വഞ്ചിയിൽ.

ചാന്ദ — ഇര മുർച്ചന ഏല്പാം നേരത്തോൾ, കൈകൾമേല്പ. അങ്ങനത്തെ ചെറു വസന്തനെന്ന ഒരു ഇറക്കിക്കൊള്ളാം. (ഏതാനേൽക്കുന്നു)

ആയു. — (കണ്ടിട്ട്) ഇദ്ദേഹംതന്നെയും വഞ്ചിയിൽ ഉൾക്കൊള്ളുക കേരവിയിൽമാത്രമല്ല കണ്ണുയിലും ഇദ്ദേഹം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതെന്നു, ഞാനിനി രണ്ടെടുപ്പട്ടു.

ചാന്ദ — (വഞ്ചിത്തൂണു നോക്കിട്ട്) ഇതാനാണു് —

കുരികത്തേൾ കൈയും, ചാമ്പ് മുറിയും വെട്ടും,
 നെടുമിടിയുടെ കോട്ടം, കോട്ടക്കിടക്കത്തോടും,
 ഇതുവിടയോളംമാത്രം താഴ്ന്നുവെട്ടിയ പാതും

നിവിധനീനാലുമെന്തും നേടുവാതെന്നു ചാമ്പും? 4

അങ്ങനാകാണു്?

അയ്യ — അതാൻ മഹാപാപ്യനായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ. അയ്യകളെന്നു പേരും.

ചാരു — ഓരോരും പാപകർമ്മമാക്കുന്നു. ഇങ്ങനെയായിരിക്കുന്നവരെപ്പറ്റിയിട്ടു തരവിവിട്ടു എന്നു കേട്ടല്ലോ; ആ മനുഷ്യനോ?

അയ്യ — ആ മനുഷ്യക്കോപ്പിന്നെന്നു. ഏതെങ്കിലും അപരാധം തടങ്ങ കളമിക്കുന്നു.

ചാരു — അങ്ങനെ ഏതെങ്കിലും ചെയ്തു വിചാസത്തിൽ മരിക്കുകയും അയാൾ വിചാരിക്കും ആചരിക്കുകയും.

അയ്യ — നിപപാധിയായ ഏതെന്നു ചോദിക്കുകയും നിപപാധിയാണെന്നു വിചാരിക്കുകയും അങ്ങനെ ചെയ്യുകയും.

ചാരു — അങ്ങനെയെ നിപപാധിയാണെന്നു ചോദിക്കുകയും അങ്ങനെ ചെയ്യുകയും.

അയ്യ — അവിടുത്തെ മനുഷ്യനായി.

ചാരു — വർദ്ധമാനക, ഇവർക്കുള്ളതിന്റെ കാര്യം നിന്നു തളവെട്ടി ചങ്ങലനീക്കം.

വർദ്ധ — ഉത്തരവ്. (വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു ചങ്ങലയെക്കുറിച്ചായി വിട്ടുകൊടുക്കുന്നു) ഇതും ചങ്ങല അഴിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

അയ്യ — ഏതൊരു ചങ്ങല ഇവർക്കുള്ളതും ചെയ്തു. സ്നേഹശ്രദ്ധയെക്കൂടി ഇവർക്കുള്ളതും ചെയ്തു.

വിട്ടു — അങ്ങനെയെ, കണ്ടുവെട്ടാം നന്നല്ലോ. നല്ല കിന്നി ഇവിടുത്തെ കടന്നുകളയാം.

ചാരു — മടയാ, മിണ്ടാതിരിക്കൂ.

അയ്യ — സദയം ചാരുമേനോ, പ്രാണമൊന്നിന്നു പ്രതിഫലം ഉപകാരമുണ്ടെന്നു ചോദിക്കുക? അതാൻ എന്നാൽ പോകാൻ അനുവാദം ചോദിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

മാക്കു.—ഇപ്പോൾ പോയി.

(ആളുകൾ വണ്ടിയിൽനിന്നും ഇറങ്ങാൻ പോയിക്കൊണ്ടു)

മാക്കു.—സഭേ, ഇറങ്ങാത്താ, വണ്ടിയിൽ പോകുക എന്നൊക്കെ അങ്ങനെയൊക്കെ. ഇവിടെ ആരും സഞ്ചാരം വാക്കില്ലാത്തത്.

ആളു.—അതുകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ പോകുന്നതാണ്.

മാക്കു.—ശേഷം അടുത്തു കിട്ടാത്തതാണ്.

ആളു.—കർമ്മം വരുത്തുക?

മാക്കു.—നമ്മുടെ നിന്നെ സമ്മേളനം.

ആളു.—സാക്ഷാത്കാരി വിട്ടുപോകുന്നു?

മാക്കു.—അങ്ങനെയൊക്കെ ഇന്നെ വരുത്തുക.

ആളു.—എന്നെത്തന്നെ.

മാക്കു.—അൻ അടുത്തു കിട്ടാത്തതാണ്.

ആളു.—അതും തിന്മയൊക്കെ സഭ!

6

മാക്കു.—എന്നാൽ അതു പോയിവരുത്തും. വർദ്ധിക്കും, വണ്ടി വേഗത്തിൽ വിട്ടു.

(ആളുകൾ വണ്ടിയിൽനിന്നിറങ്ങാൻ തുടങ്ങി)

മാക്കു.—(അടുത്തു വിട്ടു) അതുകൊണ്ട്, എന്താവിനി നമ്മുടെ പുറപ്പെട്ടാൽ.

ശിക്ഷാ ക്രിയയെക്കുറിച്ചു നാം നോക്കി—

ശിക്ഷാവിധിയിൽ വസിക്കുന്നവർക്കും;

നോക്കുന്നവർക്കും പാപങ്ങളിൽനിന്നും;

മിക്കവാറും നീക്കം ചെയ്തവർക്കും

6

(ഇങ്ങനെയൊക്കെ തിരികെത്തന്നെ നോക്കി) സഭേ, നോക്കൂ, വസിക്കുന്നവർക്കും എന്തെങ്കിലും പറ്റിയിട്ടുണ്ടോ?

കാഞ്ഞാളവർ വന്നിട്ടു കണ്ടുദിക്കുന്നു വാമകം,
 മാഹ! ചിന്താപരിശ്രാന്തം സമാന്തം ധർമ്മാകുന്ദനം. 7

വരൂ പോകാം. (ചുവർ നന്നിട്ട്) കണ്ഠം! ബഹുഭയം
 സ്വാസിയാണു ശകുനം, നമുക്ക് വഴിമാറിപ്പോയ്ക്കൂ യാമം.
 (ആശ്ചര്യം പറയി)

എട്ടാം അങ്കം

(അനന്തരം നന്നു കർമ്മാവസ്ഥയോടെ ബാലാസന്യാസി
 ചാലിക്കാണു പ്രവേശിക്കുന്നു)

സന്യാ:—

ഉദാഹരണം ദേവകാരണം,
 വനമനമരം, ഗ്യാനമരം;
 ധരതിപാദവാൻ ധർമ്മോദ്ധവാൻ?
 ബുദ്ധൻ ജീവനും ബുദ്ധസേവനം

കാലിദാസവസ്ത്രം ഇതിനൊന്നു നന്നായ്ക്കണം. ഇതു
 ഉദ്യാനത്തിൽ ഒരു കള്ളമുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനാട്ടു പോകാം.
 (കള്ളിയിറങ്ങി കാണാവസ്ത്രം നന്നായ്ക്കുന്നു)

അണിയറയിൽ — നില്ലെടാ, കൊടുവരനെ, നീട്ട്.

സന്യാസി — (നോക്കി യെളുപ്പിട്ട്) അദ്ദേഹം! രാജ
 സ്വാമൻ സംസ്ഥാനകൻ എന്തെന്നുണ്ടു. ഇദ്ദേഹം നീക്കം
 ഉണ്ടെന്നുണ്ട് എന്തോ ഒരു കീഴ്ക്കു എന്തോ ഒരീടൽ
 എന്തോ ഒരു തെറുവെല്ലുവെക്കു കണ്ടെന്ന മിടുക്കനെ
 ഒന്നാമതാ കാളയെപ്പോലെ മുഴയുളളു കൊണ്ടിരിക്കുന്നു

ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പതിപ്പ് ഈ റേറ്റിന്റെ കൈയിലകപ്പെടുകയും ഏവ ഒരു ഭാഗ് കണ്ടെടുക്കുമോ? ഭൂമി വെട്ടാക്കേണ്ടതെന്നു ശ്രദ്ധിക്കണം.

സംസ്ഥാനം സംസ്ഥാനം വെട്ടാക്കിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു വീടുകൾ പ്രവേശിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാനം: — നീക്കം, കൊടുത്താണു നില്ക്കും. ചാക്കുളത്തിൽ വെട്ടുവെട്ടു മുളകിടക്കിപ്പോയെന്നു നിന്റെ മനസ്സിൽ ഉദയം. (സംസ്ഥാനം അടിക്കുന്നു)

വീടൻ: — അടിയന്തരം, വിഷയസുഖമാക്കിപ്പോകാൻ ഉദയം. കേന്ദ്രീകരണത്തിലേക്കു കടിയുണ്ടു, അതാണു വീടുകൾ. പൊതു പാതം. സുഖപ്രദമായ ഈ ഉദ്യമത്തിൽ നമുക്കു മരിക്കാം.

സംസ്ഥാനം: — ഉപാസകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു!

സംസ്ഥാനം: — ശാമി ശാമി, എന്നു ഈ ഇവൻ ഉദയകരണത്തിൽ വിളിക്കുന്നു. ഞാൻ ശ്രദ്ധിക്കുന്നുണ്ടോ?

വീടൻ: — ഓരോപാസകനെയും അങ്ങു സ്മരിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാനം: — ഇ(സ്ക)തിക്കേടം, ഇ(സ്ക)തി. നീ എന്നിവിടെ വന്നു!

സംസ്ഥാനം: — കഷ്ടമായതും നന്നായതും.

സംസ്ഥാനം: — ഏതാ കൊടുത്താണു നിന്റെ അടുത്തുണ്ടു വിടയാണു നന്നായതും. പക്ഷെ കേരളം മാത്രത്തിൽ പട്ടിക്കാ കടിയോടെ വെട്ടുവെട്ടു ഇതു്! ശ്രദ്ധിക്കുന്നവർക്കും തുടരുന്നവർക്കും ഞാൻ കൂടെ ഇവടെ കളിക്കാനില്ല. നോക്കൂ! നിന്നെ മരിക്കേ തീർക്കുന്നതും.

വിഭൻ.—സ്വാലനമുടന്ന ഇവർക്കുതന്നെ സമ്പന്നിപ്പിച്ചുവെന്ന് എന്തുകൊണ്ടാ.

സംസ്ഥാ.—ശാമി എങ്ങനെയാ അറിഞ്ഞു?

വിഭൻ.—നോക്കൂ.--

ശിരസ്സുവീശുമ്പോൾ; വഴക്കുമാത്രം തോതത്തിൽ
 യാതൊരുവിലുമില്ല വഴുതി വീണിപ്പോൾ സഭ,
 നിമിത്തമുണ്ടാകും പുതിയ കാലമുണ്ടാകുമ്പോൾ—
 പരമ പരിവർത്തനം വരുന്നിരിക്കുമ്പോൾ, കണ്ടില്ലേയോ? 2

സമ്പന്നി.—ഉപദേശക, ശരിതന്നെ. ഞാൻ ഇവർക്കുതന്നെ കാര്യം പറഞ്ഞു.

സംസ്ഥാ.—എന്തെങ്കിലും, നിങ്ങളുടെ പേരാണ് എന്ന് കേൾക്കുക! (സമ്പന്നിക്ക് പിന്നെയും അടിക്കുന്നു)

സമ്പന്നി.—ബുദ്ധമെന്നു നമസ്കാരം.

വിഭൻ.—എന്തിനാവുന്ന അടിക്കുന്നു? വിട്ടുപോകണം, പോകട്ടെ.

സംസ്ഥാ.—എന്താ പൊ! വരുത്തിയല്ലോ, അങ്ങനെയൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതല്ല.

വിഭൻ.—അങ്ങനെയല്ല!

സംസ്ഥാ.—എന്താ മനസ്സിലാക്കൂ?

വിഭൻ.—അവനിനെയും പോയില്ലല്ലോ.

സംസ്ഥാ.—മക്കളേ, മനസ്സു, എന്താമെ, എന്താ പറ്റുന്ന, ഇവർ വിട്ടുപോകുന്നു വേണ്ടതായി പാ. (വിവരം) ഇവർ പോകുംവേണ്ട, നിങ്ങളുടെ (പ്രതികരണം) ശാമി, അങ്ങനെയൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലാത്തതല്ല. ഇവർക്കുതന്നെ കാര്യം പറഞ്ഞു.

വിഭൻ:—എന്തു? കേൾക്കട്ടെ.

സംസ്ഥാ:—പോക്കം വേണ നിക്ഷേപ വേണം, ഉപധാനേരം വേണം നിമഗ്നാസം വേണം. ഇവിടെ വീണ്ടു മരിയട്ടെ.

സന്യാസി:—ബുദ്ധവേദന നമസ്കാരം, ഞാൻ ശരണം പ്രാപിക്കുന്നു.

വിഭൻ:—മേല! ചൊല്ലിക്കൊള്ളൂ.

സംസ്ഥാ:—ഉദവദിപ്രകാരം വിഭരം,

വിഭൻ:—എന്തുവേദി?

സംസ്ഥാ:—ഇവനെന്റെ കളം മീതത്തുവെക്കുന്നതിന് വെള്ളം കലക്കുന്നതെമ്മുഖാകിയതെന്നും, അല്ലെങ്കിൽ വെള്ളം ഉരുട്ടി ചുട്ടിയിരിക്കുന്നു.

വിഭൻ:—(വിചാരം) അയ്യോ! ഇവന്റെ മുൻപത്തു ശൃംഗാരംതന്നെ—

വിപ്രമോഹമോഹമ കലർന്ന കോമവും,
വിപരീത ബുദ്ധിയുടനീളം വിധം
അപമാനമുൾക്കൊള്ളിക്കയാൽ ധൃം-
ശ്ലാപനാമമായ ദേവേ മോഹം

3

(സന്യാസി ശപിക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ:—ഇവനെത്തു കാണിക്കിടേണി?

വിഭൻ:—അങ്ങുപ്രവിച്ചിട്ടും അന്നഗ്രാമിക്കുന്നു. സംധ്യ ചൊല്ലിക്കൊള്ളൂ.

സംസ്ഥാ:—നീ എന്നെ ഇതിനെയും അന്നഗ്രാമിക്കും ചൊല്ലിക്കൊള്ളൂ മരുണൻ പോം.

(സന്യാസി മോഹം)

വിഭൻ:—ഉദ്യോഗശേഷം നോക്കുന്നമങ്ങുന്ന,—

വല വൃക്കകൾ മന്ദാസനയോ
 ഛായപ്പിണ്ഡിതാഭിതരണാഭം തന്മാ,
 നിമയങ്ങളിൽ നല്ല പൊൻ പൊയ,
 വിവസ്വന്ത ഇവരക്കുമാർ സന്ദർശനം.

4

സംസ്ഥാ:—ശാമി, ശമിയോ പഠിക്കേ—

പുരോഹിതൻ നിശ്ചയിച്ച
 പൂജയെ വാങ്ങ മകമാക്കേപ്പോ;
 ചുമ്പിട്ട കൊമ്പുകരിയ്ക്ക
 വെക്കേണ്ട മകമാവാൻ തോന്നും.

5

വിദൻ.—നമുക്കിനി ഈ തരയിലിരിക്കാം.

(രണ്ടുപേരും ഇരിക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ:—ശാമി, ഈ ഉദ്യോഗത്തിലിരുന്നപ്പോ
 ഏനിക്കു ചിന്തേണ്ട ആ വശം ശ്രദ്ധിക്കേ ചുമ്മവരുന്നു.

വിദൻ.—പ്രിയമാം—

കാമദാസി ധനസ്വരൂപം
 പ്രേമരതിൽ സാമന്തസ്വമിളങ്ങാൻ;
 ഈ മുഖമാതിരിക്കാം
 ദൈവപ്രദമായതല്ലെങ്കൽക്കും മറ്റും

6

സംസ്ഥാ.—ശാമി; മോവരകൻ ഇനീം വന്നില്ലല്ലോ.
 മീണ്ടും കെട്ടിക്കൊണ്ടാണി വരാനപ്പിടയാ താനവനോടു
 പറഞ്ഞു; നന്നായ്ക്കൊന്നി. എനിക്കു വരുമോ വെച്ചുകൊന്നു.
 വെയിലത്തു നമുക്കൊന്നും മേല. (മേലോട്ടു നോക്കിട്ട്) ശാമി,
 നോക്കുന്നോ—

കരകന്തിട്ടു മർക്കടനെന്നപോലെ
 കടുത്തിട്ടു നാ നാന്നിയിലർക്കൻ;
 സന്താപമാർത്തം സന്തോഷമേറേ
 കാന്തം (ശാമി) മിതമായ്ക്കും സമം ചുമിട്ടു.

7

വിഭൻ.—ശക്തിതന്നെ—

സുരംഗം തണലിൽ കിടന്നവനിന—

കണ്ണു മയക്കത്തൊട;

മൃഗം ശ്രവ്യഗുണങ്ങൾ മോക്ഷോന്മുഖം

തെറ്റുന്ന വാചിതരും;

പാപം ഹന്ത! മുയലിപ്പോയ ജനസം—

തെറ്റും പൂർവ്വികിൽ;

തത്സമം വിശ്വമേതെല്ലാ യഥാ വർണ്ണം

നിർവ്വഞ്ചിതവേഷയിൽ

൪

സുരംഗം:— = ഒരു നാദവർണ്ണി? അതുകൊണ്ടു നീ ൦ ന്നീ
 പ്രാപ്തം. നേതം കിളിയുടെ തിരുനാളെന്നു പറയും — (പാട്ടുതന്നെ,

(മോഹനനാദം—ജന്മിതരും)

പദ്യവി—

ശാസ്ത്രം നല്ല ശാസ്ത്രം

വഴിയത്തുക വഴിയെ

ജനപദ്യവി

സർവ്വജനങ്ങൾക്കു സമാപ്തമാന

സാസ്ത്രം വഴിയുണ്ടു ശിവ ശിവ ശിവനാ

ചാണം

തഞ്ചിപ്പോയവൻ ശക്തിതന്നെ തന്നിനാവി—

കണ്ണമെങ്കിൽ ചിന്തയെ, ശ്രദ്ധയെ മുഴക്കുന്നതെ

പുഷ്പപ്പോയി പൂഷ്പിയും നൽ—

കിളിയും സുരംഗം മുമ്പും

പുഷ്പപ്പോയിതവും ഉപ്പിപ്പിട്ടിട്ടും

പാശാതിപ്പോകുന്നതും

മകരൻ കരൾ തൊഴുതെ,
 ഇഴയുന്ന വമ്പൻ പാശിത്തമെ,
 അതെ നീക്കണമെന്നൊരനൊന്നൊ,
 തൊഴുന്നെൻ തൊഴുതെ കരവരൻ.

ശാമി ശാമി, പാശകൊള്ളരുമോ?
 വിദൻ.--ബലമെ! മേയ്! അങ്ങനെ ഗന്ധർവ്വൻ
 തന്നെ.

സംസ്ഥാ.--തൊഴുന്നെനെ ഗന്ധർവ്വനാവുകമെ!

* (കനമെന്നുള്ളപ്പോൾ, പാശമോശിനോടുകൂടി)

ഇതുമെന്തിനല്ലിയോ തൊൽ മീനം കക്കിക്കിടന്നീ
 പാശിട്ടം നമ്മുടെ സ്ഥാവകൻ വന്നിട്ടില്ലാ.

വിദൻ.--അങ്ങനെ കക്കിക്കിടന്നു, ഇനി തൊഴിക്ക
 യിട്ടു.

(അനന്തരം വണ്ടിയിൽ വന്നുവന്നതെയും കരണ്ടു സ്ഥാവ
 കൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സ്ഥാവ.--നേരെ ഉള്ളതായി. തൊഴുന്നെന്തിനോ
 കയ്യെടുക്കുകൊണ്ടിരിക്കുകയോ. കിടന്നു, അതിനോ പിടിയോ
 മറ്റൊന്നെന്നൊരിക്കലും. മറ്റൊന്നൊന്നായിത്തന്നെത്തന്നെ
 പിടിച്ചിട്ടു!

(ശിര്യം ശിര്യം മേയ്! മേയ്!

സ്ഥാവം തൊഴുതെ പൊഴുതെ)

സംസ്ഥാ.--(പൊഴുതൊഴുതെ) ശാമി, ശാമി, വണ്ടി
 വരുന്നെ.

വിദൻ.--മറ്റൊന്നെ അറിഞ്ഞു!

സംസ്ഥാ.--പിടിച്ചെന്നിയെപ്പോലെ കറുകുകുന്നതു
 കെട്ടിപ്പോയി!

* (കനമെന്നുള്ളപ്പോൾ, പാശമോശിനോടുകൂടി)

വിടൻ — (നോക്കിപ്പിശുനീതന്നെ, വണ്ടി വരുന്നുണ്ട്).

സംസ്ഥ — വണ്ടിക്കാരനാ? എന്താ പിണ്ണക്കു മാപ്പി നീ വരണം?

സ്ഥാപ. — ചന്ത, ഏ മാർന്ന. —

വസ. — (വിചാരിച്ചു) അത്യാ, കാർയ്യമെല്ലാം തെറ്റി. എന്തെങ്കിലും പിണക്കത്തോ? കാർയ്യസ്ഥാപകൻ ഒപ്പം ചെന്നു തന്നെല്ലോ. (വലമകണ്ണു മിടിക്കുന്നതായി നമിച്ചിട്ട്) ആരെ അറിയാം.

സംസ്ഥ. — വണ്ടിയും കാർയ്യത്തിലും എന്താ പണമുണ്ടാ?

സ്ഥാപ. — ഉവ്വ് — എല്ലാം വന്നു.

സംസ്ഥ. — എന്നാൽ വണ്ടി ഇവിടെ കൊണ്ടുവര.

സ്ഥാപ. — അങ്ങോട്ടു കേറിക്കൊണ്ട് വണ്ടി മറിയും; കാർയ്യം വരും; എന്താ പണമുണ്ടാ?

സംസ്ഥ. — എന്താ ശല്യം, താൻ കാർയ്യസ്ഥനാണ്. നീ അറിയുമോ? കാർയ്യം ചെറുതാൽ മാറിവെക്കുകയും, വണ്ടി മൂടുന്നതാൽ വേറെ ചെയ്യുകയും. നീ ചെറുതാൽ ഇവയെല്ലാം ചെയ്യുക.

സ്ഥാപ. — അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ചോദിച്ചിട്ടുള്ളത്. എന്നെ എന്നിക്കു മാറിവെക്കുക കഴിയില്ലല്ലോ.

സംസ്ഥ. — മിക്കവാറും തന്നെ. ഇപ്പോൾ ഇവിടെത്തന്നെത്തന്നെ വണ്ടി കേറിക്കൊ.

വസ. — (വിചാരിച്ചു) കഷ്ടം! ആ കഷ്ടം സംസ്ഥാനകൻ തന്നെ. വണ്ടി കേറിക്കൊ മാറിവെക്കുക അത്ര ചെറുതാ. ഇവൻ പിന്നെ ശല്യപ്പെടുത്തുകയില്ലല്ലോ. ആർക്കു ചാരുതരസ് എന്താ പണമുണ്ടാ?

സ്വർഗ്ഗം.—(വണ്ടി കോണ്ടിട്ട്) വണ്ടി ഇതാ കൊണ്ടു വന്നു.

സംസ്ഥാ.—എന്താ നീയെന്താ ചാവാരേയ്ക്കു?

സ്വർഗ്ഗം.—(ശബ കയ്യടക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ.—ശാമീ! നീ ആ നടുക്കു വണ്ടിയിൽകേറാം. ശരമിതന്നെ നന്നെ കേറണം.

വിടൻ.—ആക്കട്ടെ. (കേറാൻ തുടങ്ങുന്നു)

സംസ്ഥാ.—വരട്ടെ, നീയെന്തൊരു ജീവനായാ വണ്ടി? ഞാൻ ഉഭയമന്തൻ—മാജശ്വാമൻ—ഞാൻ കേറുന്നതേവ കേറി ഞെളിയുന്നോ?

വിടൻ.—അങ്ങു പറഞ്ഞിട്ടല്ലേ?

സംസ്ഥാ.—ഞാൻ പറഞ്ഞതല്ലോ — മരിയരെ വേദം.

വിടൻ.—ശരമ്. (കൈനീട്ടി വേദം കാണിച്ചിട്ട്) അങ്ങു മാജശ്വാമനെയെന്നു ജമാനവർകൾ അറിയരുത്.

സംസ്ഥാ.—അങ്ങിനെ പറ. (വണ്ടിമറന്നു നോക്കിട്ട്) അതൊരു ചാരിയില്ലാ വീടാണെന്ന് കേട്ടിട്ടുണ്ടിട്ടും ശാമീ, ശാമീ, വണ്ടിയിൽക്കൂട്ട് ഒരു ലക്ഷി (ശബ) നന്നെല്ലെ ഇപ്പം കീറിക്കിടക്കും.

വിടൻ.—ചാരിയെന്നു, അങ്ങി വണ്ടിയിൽ കേറി സ്വർഗ്ഗം ചെയ്യാമോ? വെയിലത്തു ചെന്നു കേറിയപ്പോൾ അങ്ങുന്നവനവന്റെ നിഴലുതന്നെ കണ്ടതായ മിക്കണം.

സംസ്ഥാ.—എന്തല്ലെന്നു തമാശകൊ, നീ ചാവാരേയ്ക്കു വന്നല്ലോ.

സ്വർഗ്ഗം.—ഉപ്പ്—എന്തെന്നു.

അങ്ങനെയെ സ്വന്തംവസ്തുതാസര അങ്ങനെയൊന്നാൻ വന്നിരിക്കുകയാണു്

വസു — (വിചാരിച്ചു) ശാന്താ പാപം! ശാന്താ പാപം!

സംഘാ: — (സന്തോഷത്തോടെ) ആംബി! മാ! അതാണോ അത്? മന്ത്ര പൂജ! കൊള്ളാം. നന്നായി നല്ല കണി,

വിദൻ. — അങ്ങനെയെന്നു്.

സംഘാ: — എന്നാൽ ചെയ്താ? എന്തിനേക്കാം. അന്ത ഉപദ്രവിച്ചതിനു പ്രായശ്ചിത്തവും ചെയ്യണം. (വസന്താസനയോടെ അടുത്തുകൊണ്ടിട്ട്) —

കണക്കായിത്തന്നെ പിണയുന്ന നിന്ദകാ-
ലിണയുന്നതിന്നു കൈവണങ്ങുന്ന അസന്ദ;
വിന്നകക്കൊത്തും ഗണിക്കാതെയിപ്പോൾ
ജ്ഞാനത്തോടുകൂടുന്നതല്ല അങ്ങനെയെന്നു്

9

വസു — (തകാപത്തോടെ) മാ, അസംബന്ധം പറയുന്നാ? (ചുവട്ടിത്തട്ടുന്നു)

സംഘാ: — (ചീറിക്കൊണ്ടു്)

എന്തെങ്കിലും കൈവണങ്ങുന്നതല്ല,
എന്തിനേക്കാമെൻ ചുവട്ടിനി ചവരേ?
അവനാലാണിവണങ്ങുന്നതല്ല —

മുഖനെയും കമ്പിക്കുറുത്തു വൻപനിവൻ

10

എന്തെ, തമാശകൾ, നിന്ദകളെ എവിടുന്നുകിട്ടി?

സംഘാ: — അതവണിക്കൾ കൊണ്ടു വെച്ചതല്ലേ അത്. അത് നമ്മുടെ വാങ്ങി ചാവേരത്തെയെൻ പട്ടിയായവിൽ നിറുത്തിട്ട് ഇറങ്ങിവെക്കിക്കൊണ്ടു സഹായിക്കുമ്പോൾ ഇപ്പോൾ കെന്ററിയിട്ടു വന്നുകേൾക്കുന്നതായിരിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാ — ആദ്യം ഓ! വണ്ടി മാറിപ്പോയത് അത്ഭുതം. ഏതൊക്കെ സമീപത്തുള്ള ആളുകൾ വന്നുവന്നു (അത്ഭുതം) ഇറങ്ങി ഏതൊരു വണ്ടിയിലേക്ക് നീക്കം ചെയ്തെങ്കിൽ ആ ദുരിതവാസിയെ അടുത്ത അടുത്ത പോയത്? അതിന്റെ വണ്ടിയും കാര്യമോ? ഇറങ്ങിപ്പോയി വേണ്ടിയിട്ടുണ്ട് ഇറങ്ങി.

വസ — ആദ്യം വണ്ടിയെ അതിസമീപത്തുനിന്നു പറഞ്ഞത് സത്യം തന്നെ. അതെന്തിനെയും കൂടാതെ വണ്ടി മാറ്റി. ഇനി വണ്ടിയെന്തൊക്കെ വണ്ടി.

സംസ്ഥാ — എങ്കിൽ, നിന്നെ അറിയാതെ തലയ്ക്കു ചുറ്റിപ്പിടിച്ചു താഴിയിട്ടു.

വീൻ — വേണ്ട വേണ്ട, അങ്ങനെയൊന്നും ചെയ്തോ? അങ്ങനെയും വന്നുവന്നു ഇറങ്ങി.

(വന്നുവന്നു തന്നിൽ നിന്നിറങ്ങിപ്പോയി നിൽക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ — (വിചാരിച്ചു) അന്നിവരും ഏതൊരു അവമാ നിൽക്കുവാൻ വന്നു ഇതിൽക്കൂടി അന്നുവന്നു അങ്ങനെയും. ഇനി ഈ കാര്യം കേൾക്കുകയും ഇതിനിടയാക്കുകയും. ഇപ്പോൾ തന്നെ വേണ്ടതെന്തെന്നും, ആദ്യം ഇങ്ങനെയൊക്കെയും, (വേണ്ടിയിട്ടു) ശാമി, ശാമി,

ഇങ്ങനെയൊക്കെ തിട്ടപ്പെടുത്തുകയും
പറ്റത്തക്കവണ്ണം വെളിപ്പെടുത്തുകയും
ഈ സമീപത്തുള്ളവരും കൂടിച്ചേർന്നു
മക്കൾ മക്കൾ മക്കൾ മക്കൾ

11

വീൻ.—ഇങ്ങനെയൊക്കെ!

സംസ്ഥാ.—അങ്ങനെയൊക്കെ കേൾക്കുന്നു.

വീൻ.—അതും, ആദ്യം ഇങ്ങനെയൊക്കെ.

സംസ്ഥാ.—ശാമി, അകൃത്യത്തിന്റെ മണംപോ
ലമില്ല.

വിഭൻ.—എന്നാൽ പറയൂ.

സംസ്ഥാ.—വശങ്ങളാണു കൊല്ലങ്ങൾ.

വിഭൻ.—(ചെമ്പി പൊങ്ങിട്ട്)

സംസ്ഥാശ്വപുരയിൽ വന്നപ്പോൾ

സന്ദർശനം വന്നപ്പോൾ

അതിന്നുശേഷം ചെമ്പി പൊങ്ങിട്ട്

പോകുന്നതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം 12

സംസ്ഥാ.—കുറഞ്ഞുകൂടി അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം
തിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം
നാമ്പൻ ചെമ്പി പൊങ്ങിട്ട്

വിഭൻ.—അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം 13

സംസ്ഥാ.—എന്നു മുറിച്ചു മുറിക്കുകയും

വിഭൻ.—മുറിച്ചു മുറിക്കുകയും

സംസ്ഥാ.—ഇതു മുറിച്ചു മുറിക്കുകയും

അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം
അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

സംസ്ഥാ.—അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

സംസ്ഥാ.—അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

സംസ്ഥാ.—അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

സംസ്ഥാ.—അതിന്നുശേഷം അതിന്നുശേഷം

സ്ഥാവ — അങ്ങനെയൊരു ഉത്തരവാകരുത്. ഞാൻ എന്റെ കഷ്ടകാര്യത്തിന് ഈ സാധുസ്ത്രീയെ വഴങ്ങിമാറി ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നതാണ്.

സംസ്ഥാ — എന്താ വേലക്കാരാ, നിന്റെ മേലും എനിക്കധികാരമില്ലെന്നാ?

സ്ഥാവ — എന്റെ ശരീരത്തിന്മേൽ എന്തൊരു അധികാരമുണ്ട്; കാര്യത്തിന്മേൽ ഇല്ല. അങ്ങനെയൊരു യുദ്ധം, എനിക്കു മേലുണ്ട്.

സംസ്ഥാ — എന്തു ചെയ്ത് നീ എന്റെ ശേഖരം നശിപ്പിച്ചിട്ട് ആരെ ചെയ്ത് ഏതു ചെയ്ത്

സ്ഥാവ — പരാധാർമ്മ്യം.

സംസ്ഥാ — നിന്റെ പരാധാർമ്മ്യം, മണ്ണുകീഴ്; പറ്റാത്തൊക്കെക്കൂടെയോ? (അടിക്കുന്നു)

സ്ഥാവ — അങ്ങനെയൊരു അടിച്ചുകൊള്ളണം. ഞാൻ അത്രയും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടില്ല.

പുരുഷമിതപാപത്താൽ പിറന്നൊൻ ഗർഭാസനായ്;

കാരിയൊക്കെകിനിയും കരിക്കാൻ അധിപ്ത ഞാൻ. 14

വിടൻ. — സ്വന്തംവക, നീ ധീരൻതന്നെ അങ്ങനെയെ,

ചരിചാരികപ്പരികയിൽ പിറന്നൊരി-

സ്ത്രീ-അമ്മയിൽ പരാധാർമ്മ്യം,

പരാധാർമ്മ്യത്തിൽനിന്നും നിന്നാക്കുമോ!

പരിയാലോചനയുപേക്ഷിച്ചുകൊ? 15

(മുകിൽ കൈയ്യിച്ചിട്ട്) വിധിയുടെ കടുപ്പം എന്തു

പറയാൻ

ശിഷ്യൻ സ്ഥിരൻ സുരതിയാതിവന്നിട്ടു ഉദ്യമൻ,
 ഭൃഷൻ ജവാൻ ചപലമുട്ടിയതിനാലു ഭയം;
 കണ്ഠം ഉദ്യമം വിജയമായ് രഥ കീഴ്ത്തിവെച്ചു -
 പ്രാജ്ഞാശാസ്ത്രം വധിയിവിധമാക്കിപ്പൂ.

16

സംസ്ഥാ:—(വിചാരം) കിഴങ്ങാതിക്കു് അനന്തരപരം
 ഈ അടിയുടേ പരമം കപതം. അശ്വമേധനേനിക്ക്
 ആമെപ്പയം? (വെളിവാഴിട്ട്) എന്തോ അതിമെപ്പയമേ, ഹേന്ദാ
 വല്ല മുഖമുറപ്പായി കരളിമുട്ട്.

സ്ഥാവാ:—അങ്ങനെ ഉത്തരവു്. (വസന്തസന്ധ്യയെ
 അടുത്തു ചെന്നിട്ട്) ഏന്നാൽ ഇത്രയും കഴിയും. കർമ്മ
 യോഗം.

(പോയി)

സംസ്ഥാ:—(അദ്ധ്യം തലയും മുറക്കിട്ട്) നിശ്ചയിച്ചു വശ
 ന്നശേഷം, നേരെ നിശ്ചിതം ഞാൻ നിന്നെ കൊടുത്തു.

വിദൻ:—ആ! എന്റെ സമകാലത്തിൽ വെള്ളാ? (കൊടുത്തു പഴിക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ:—(അവന്റെ പിന്നാലെയ്ക്കു്) ശാമി അങ്ങ
 നെ കൊല്ലണം. (അമ്മയെപ്പോലെ നീക്കിട്ട് വിചാരം) ഞാൻ
 നേരമേ മോരും വെള്ളവും കൊടുത്തു പെരുത്തു്
 ഇപ്പോഴും വന്നപ്പോൾ ഇവനെന്റെ ശത്രുവായല്ലേ.
 (അവനെപ്പോലെ) ഉപായമുണ്ടു് ഈ ഉത്തരം വശനാശ
 നേരെ നേരെ കണ്ണു കാണിക്കുന്നു. ഇവനെ അയച്ചിട്ട്
 ഇവനെ കൊല്ലണം. (വെളിവാഴിട്ട്) ശാമി ഞാൻ കളി
 പരത്തു് അങ്ങ കാട്ടുമാക്കി. ഇല്ലെ് ഇത്ര വെളി പണ
 പ്രശ്നമുള്ള കലത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടു ഞാൻ—സംസ്ഥാ
 ലൻ—സംസ്ഥാനകരണമെന്നാൽ ഈ അടുത്തുതന്നെ
 മെച്ചമാറ്റു ശാമിയെ ഞാൻ ഭയം ഒപ്പിച്ചു.

വിഭൻ.—

കുലദന്തിൻ ചൊല്ലുന്? 'വീഴാ അനിമകാരണം,
നട്ടുകണ്ടു അവിടുണ്ടു കാലം വളരുന്ന യീദവിത്തുകൾ 17

സംസ്ഥാ.—ആളുകൾ നിന്നിട്ടു ഇവൾ ചത്തു
കിടന്നു. തമഃവർകളെ യോദ്ധവനായപ്പോൾ, ശാമി ചൊന്നു
അവനാടിക്കുളയാമെന്നു സൂക്ഷിക്കണം

വിഭൻ.—(പ്രിയാദം) മരുവെളുത്ത ഇവൻ പാമ്പുന്നതിൽ
വാസ്തവമുണ്ടായതാകാം. പ്രാണമേവ വരുമ്പോൾ വസന്ത
സേന ഇവൻ പശ്യയാതി. ധ്യാനവരാമല്ലെ. (വെളിയാക്കിട്ട്)
അങ്ങനെയവളെ; ഞാൻ പോകുന്നു.

വസ.—(മുതലിത്തരിൽ പിടിച്ച് വലിച്ചിട്ട്) ആദ്യനേ
എന്നിരിക്കിലെ ആശ്ചര്യമുള്ള.

വിഭൻ.—വസന്തസേന, പെട്ടെന്നു. (സംസ്ഥാ
നകത്തു) സ്വാധനമുണ്ടെന്നു, ഞാൻ വസന്തസേനയെ
അങ്ങനെയിൽ എടുപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

സംസ്ഥാ.—ആളെ, അങ്ങനെയെന്നു.

വിഭൻ.—(പ്രിയാദം) ഇവൻ മുഖനാണെങ്കിലും,
വഞ്ചനയിൽ സമർത്ഥനാണു്. ഇവന്റെ പോക്കെന്നു
നേന്നനിക്കെങ്കിൽ വേണം ഇവിടം വിട്ടു പോകാൻ.
(ശ്ലീക്കൻ മെച്ചനിയ്യുന്നു)

സംസ്ഥാ.—(പ്രിയാദം) ശാമി പോയി, എങ്കിലും
അവൻ ഉറക്കുന്നാണു്. പാതുതു നില്ക്കുന്നതും. അങ്ങനെയ്
കെഴുക്ക് എന്നിരിക്കി അപകടം പറ്റുന്നില്ല. (വെളിയാ
ക്കി) ഇപ്പോഴത്തെ കിടക്ക ഞാൻ ആടിക്കൊണ്ടിട്ടു (പുറം പാടി
മുടിയിൽ പുടി പുഞ്ചിരിക്കുന്നു) ബാലർ വശത്തുശ്ശേന! വളരും.

വിഭൻ.—ഇവൻ വിധം മാറി; ഭാഗ്യം തന്നെ.
ഇനി പോകാം. (പോയി)

സംസ്ഥാ. -- പ്രിയേ വശത്തേക്കുവെക്ക,
 ഉറക്കത്തോടെ കിടന്നിരുന്നെങ്കിൽ
 തലമുട്ടിയിട്ടാണോ കയ്യടക്കിയിട്ടുണ്ടാകാൻ;
 കയ്യടക്കിയിട്ടാണോ കയ്യടക്കിയിട്ടുണ്ടാകാൻ
 വശിഷ്ഠഭരണേ വശിഷ്ഠഭരണേ

18

ഇത്ര കേൾക്കുന്ന ഒരു സന്ദർഭം നീ ഉപേക്ഷിക്കുകയാണെങ്കിൽ
 മറ്റൊരു പുരുഷനെ നീ സേവിക്കാൻ പോകുന്നത്.

വശിഷ്ഠ: -- ശ്രദ്ധിക്കുക! ശ്രദ്ധിക്കുക!
 നിർവ്വേഗനെന്നും കിടന്നു സ്വയം സേവിക്കുക,
 ഗണിക്കാത്തതെന്തിനാകാം
 ശ്രദ്ധിക്കുക! ശ്രദ്ധിക്കുക!

19

തേക്കുവെള്ളം നീക്കി വെള്ളം കുടിക്കുകയോ?

സംസ്ഥാ. -- എപ്പോഴും, തേക്കുവെള്ളം കുടിക്കുകയോ, മരിച്ചവരെ
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ,
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ.

വശിഷ്ഠ: -- മറ്റൊരു വെള്ളം കുടിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ,
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ.

സംസ്ഥാ. -- നിന്റെ വെള്ളം കുടിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ,
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ.

വശിഷ്ഠ: -- പരമേശ്വരനായാണോ ആത്മഭരണിക്കുകയോ,
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ.

സംസ്ഥാ. -- നീ പലതും ആ പലതുകളിൽ പലതും
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ,
 ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ, ഭരണിക്കുകയോ.

(വശിഷ്ഠനോട് ചേർന്നുവെച്ചു കിടന്നു)

സംസ്ഥാ.—ചാത്തകത്തൻ, തേവിടിച്ച്, ചാവു. നീ ഇനിപ്പോയി ഒരിട്ടു ചാത്തകത്തനെ മമിപ്പിക്കൂ. (നോക്കിട്ട്) ഇനി ആ അധർമ്മിയും പാപോക്തിയും മണ്ണാക്കിട്ട് മീനവും വരുന്നതിനു മുമ്പു താനിക്കളയാം. (ചാനിയില്ലാത്ത) (അന്നത്തെ വിഭാഗം സ്ഥാപകനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിഭാഗം.—(സംസ്ഥാനകത്തൻ) ഇതാ ഞാൻ സ്ഥാപകനെ കണ്ടു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നിരിക്കുന്നു. ഞാൻ ഏല്പിച്ചിരുന്ന സ്വാസമെവിടെ?

സംസ്ഥാ.—നാശമാ?

വിഭാഗം.—അല്ല, സ്വാസം—വസന്തവസന്ത.

സംസ്ഥാ.—അ പൂക്കളെടുപ്പോയി?

വിഭാഗം.—എങ്ങോട്ട്?

സംസ്ഥാ.—തെക്കോട്ട്.

വിഭാഗം.—നീ ചുറ്റുംകൊണ്ട് സംസാരിക്കുന്നു. ഇതു കളിയല്ല, വസന്തവസന്തെവിടെ?

സംസ്ഥാ.—ശാമിക്കത്ര കാര്യമാണെങ്കിൽ പോയി കുഴങ്ങാത്ത. ആതാ കിട്ടേണ്ട. (ചുണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു)

വിഭാഗം.—ജോമി! ചതിച്ചല്ലാ! (മറുക്കി വീഴുന്നു)

സംസ്ഥാ.—ശാമിയും ചത്തു.

സംസ്ഥാ.—ആശ്ചര്യപരമം, ആശ്ചര്യപരമം. (വീഴുന്നു)

വിഭാഗം.—(ജോമി എന്നായിട്ട് കൈവലിട്ട്) ഓ! വസന്തവസന്ത!

ശ്രീമാതാജിയാട്ടാജി, കല സകലമം

തോവതിപ്പാത്തം,

സംഗീതപ്രദേശം വീടവമലിഖനം

അഗമംഗീകരിച്ചു,

സാമഗ്രത്തിന്റെ ഭാഗ്യപ്പുലരികൾ ചൊരിയ-
 യന്മയിൽ ചെന്നുചേർന്നു.

സാമഗ്രം ഇപ്പോൾ, തിവരീവരീകൾ
 രോഷം നിർവ്വപത്താൽ.

20

(വീക്ഷം) ഇനി ഇവൻ എന്തു നേരയാണു തിരി-
 യുന്നത്, കൊമ്പകൾക്കുറ്റം എന്തു കേൾ ചുരുങ്ങാൻ
 നോക്കൂ. ഇവിടെ നിൽക്കൂ. (ചോക്കി ചാടിപ്പോകുന്നു)

സംസ്ഥാ — (പിടിച്ചു നിൽക്കിട്ട്) നീ എന്റെ
 സ്ഥലത്തുവെച്ചുവെക്കുന്നതൊന്നെട്ടു എവിടെയാ-
 കുന്നു?

വിടൻ.—മഹാപാപി, നീ എന്തെന്തൊക്കെ
 നോക്കുന്നു! (കൈതൊഴുന്നു)

സംസ്ഥാ.—ശാമി, കെറിക്കേണു, അഞ്ചാം വയസ്സു
 പോയാല്ലോ. ഇനി നവംബർ കററു വല്ല തൊഴിലില്ല
 കേയും തലയിൽ പിടിച്ചുവെക്കുന്നു. ശാമി ശരോയിക്കി-
 പ്പോ എന്റെ ശമ്പളത്തിൽ പരതി തന്നതല്ലോ.

വിടൻ.—ശാന്തം പാപം! (ചെവി പൊത്തുന്നു)

സ്ഥാ — കടുപ്പം! കടുപ്പം!

സംസ്ഥാ.—(ഭ്രാന്തായിപ്പോകുന്നു)

വിടൻ.—ചിരിച്ചുനല്ലോ മതി, നീ ശരിക്കുംതന്നെ

ചിരിക്കാൻ പ്രേമംകൊണ്ട് വെട്ടിയോ,

മരിക്കു നീ ബോധമിനിയെന്നിട്ടുതന്നെ

ചെങ്കിപ്പിന്നൊട്ടം നിറഞ്ഞു നിന്നു അൻ.

21

സംസ്ഥാ.—ശാമി, മനസ്സ്. നടുക്കി കടുത്തിവി-
 ട്ത്തി അകൃഷ്ടം ചെയ്യും.

വിടൻ.—ഹേ ! വസന്തസേന!

യാദാഗ്രീ വരാഗന്യായ് വരാമല്ല രാമദിനംകീഴേ,
മാനികൃദ്ധതകളേഴും തമ്പുട്ടിൽ പിറക്കു നീ. 22

സംസ്ഥാ:—എന്താ പഞ്ചപാവി? വശന്താശന
കൊണ്ടെച്ച് ഇരുനൈപ്പൊലെ പശം പറ്റത്തു പടവിളി
ക്കേന്നാ? ഞാൻ എന്റെ മച്ചനന്റെ മന്ദാകെ അന്യായം
കൊടുക്കേണ്ടത്. (പിടിച്ചു നിറുത്താൻ ചാരുചിന്തൻ)

വിദൻ:—എന്താ വെള്ള, നിനക്കു ശിക്ഷ ഇപ്പോൾ
തന്നെ കഴിയേക്കാം. (സാക്ഷി കാണുന്നു)

സംസ്ഥാ (ശിക്ഷ തീർത്ത്) നീ നശിച്ചുപോ.

വിദൻ:—(വീചാരം) ഇനി രാജധാനിവാസം പാ
ടില്ല. ശവിമകൻമുതൽപേരുടെസംവരണനെ ഏനിക്കു
ഗതി. (പോയി)

സംസ്ഥാ:—അഥവാക, നീ വഞ്ചിയുകൊണ്ടു
ചെന്ന് എന്റെ അടുത്തെയുടെ നിഖാറ്റിനുള്ള കായ്തു
നിക്കു. ഞാൻ കളികഴിഞ്ഞു വരാം.

സ്ഥാവാ —ഉത്തരം. (വഞ്ചിയുകൊണ്ടുപോയി)

സംസ്ഥാ:—ശാമി പെരിച്ചൊടി, ഇനി ഇരുപാട്ടു
കളെല്ല, അഥവാകനെ വിളക്കുവെച്ച് തെരുവുതാളി
കതിവിട്ടകളയാം ഒരു പോരുക്കൂട്ടിപ്പണിഞ്ഞാൽ കായ്തു
മൊക്കെ ഒരു. ആ ചാരിപ്പുവാസിയേക്കൂടെ അകപ്പെട്ട്
തന്നും, വശന്താശനക്കൊന്നു ചാരുചിന്തൻ, കാണാം
ആമേളങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളാൻ—കൈപ്പടി. ഇപ്പം
തന്നെ അന്യായം കൊടുത്താക്കും, കൈ കല്പിത ന്റെ
പക്കി, അറുനീനി എന്നെ ആക്കേപ്പിക്കട്ടെ (തൂലാചി
മിട്ട്) ആ ശവം നല്ലൊന്നും ചേർത്താ ഏന്നൊന്നുകൂടി നോ
ക്കണം (ചെക്കുകനിഞ്ഞൊന്നാക്കിട്ട്) ഇനി സംശയമില്ല. കരി
യിലയിട്ടു മുടിയേച്ചു പൊക്കുവിയും. (അങ്ങനെ ചെക്കുട്ടി)

പാപ്പാട്ടന്നു നശമായ്; നരവേ വന്ന മോട്ടയാൻ തിരേറ്റു
ഇഷ്ടം—ഇ പനെ കൊല്ലാമെ വിട്ടിട്ടാല്ല? നശിക്കട്ടെ
(മതിൽ ചാടി ജാടുചേരെയ ചോക്കുന്നു)

(അനന്തരം ബോദ്ധ്യസ്താസി പ്രവേശിക്കുന്നു).

സന്യാസി—രാജസ്ത്രാലൻ പോയല്ലോ. ഇനി
ഈ കഷ്ടതവസ്ത്രം പൊന്നത്തിൽ വിരിച്ചുണ്ടാക്കും.
(വാനന്ദൻ ചിട്ടി ചാക്കി വിട്ടാൽ ചൊടിപാടി, കെട്ടി
നന്നു കിടയാൻ കമക്കു ശമ്പ്രംകെട്ടിയും ഈ കഷ്ടതവസ്ത്രമുണ്ടെന്നു
യക്ഷ വിരിയ്ക്കും, അങ്ങനെ ചെയ്തിട്ടു മരിച്ചെന്നു കൂട്ടാൻ
ആ മറവപപ്പ് രാജസ്ത്രാലൻ അടിച്ചു കൈയെ വേദന
ഇനിയും പോയില്ല ഇപ്പൻ ചെയ്ത ഉപദ്രവം വസന്ത
സേനയെയ്തു ഉപകാരവും ഉപേക്ഷിച്ചു മറയ്ക്കാവുന്നതല്ല.
നമ്മെ ബോധിസതപതഃ ഉദരപൂരണം... [8-1] പ്രാർത്ഥന)
(ക്രോധത്താലും സൂക്ഷ്മീയ നേക്കി കരിയിവ ഇളകുന്നു.
ഉള്ളിൽ വല്ല പ്രാണ കളച്ചുവേണ്ടി? ആ നേക്കൻ വസ്ത്രം
നീക്കി നോക്കിട്ടു) ബുദ്ധമെന്ന ശരണം കരിയിവസ്ത്രങ്ങളിൽ
മെസ്സീ കിടക്കുന്നല്ലോ. (സൂക്ഷ്മീയ നോക്കിട്ടു) ശാസ
മുഷ്ടി. നന്നത്ത വസ്ത്രത്തിന്റെ സ്വർഗത്താൽ ശാശ്വത
മസ്ത്രം ഉണ്ടാകുന്നതായരിക്കുന്നു.

(വസന്തസേന കണ്ണു മൂടാൻ ആംഗ്യംവെക്കട്ടെ വെള്ളം ചോടി
ക്കുന്നു)

സന്യാസി—അതല്ല, ഇതെന്റെ വസന്തസേനയോ
(കാടിമെന്തെ വെള്ളംകൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തിട്ടു വീണു)

വസ—ആയ്! അങ്ങ! ആരാണി?

സന്യാ.—ഉപാസിക എന്തെന്തെ അർത്ഥിപ്പാടാ?
അത പട്ടു പരാമർത്തൻ ഉപാസിക കെട്ടിച്ച സംവ
ഹകനാണു് ഞാൻ.

വസ.—ഓമ്മ് വസ, ആർക്കു്റെ ദേവതാ മാറിപ്പോയല്ലോ?

സന്യാ.—ഉപാസിക്കെ, ഇതെന്തു കഥയാണു്?

വസ.—വേദശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഫലമെന്ന പറയാനുള്ളു.

സന്യാ.—അക്കഥയെക്കുറിച്ചു് ഇരിക്കട്ടെ. ഉപാസിക്ക ഏഴു്കണം; ഞാൻ തന്നെക്കൊള്ളാം. ഞങ്ങളുടെ ചൈതന്യം ഇവിടെ അടുത്തുതന്നെയാണു്. അവിടെ ഏന്റേൻ ധർമ്മഗീതിയല്ല, മേ.ണ ശുശ്രൂഷകർമ്മമുണ്ടെന്നു്. അങ്ങു് പോകാം.

(ഏല്യാവതം പ്രവേശി)

ഒമ്പതാം അങ്കം

(അനന്തരം ശോധനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ശോധന.—അധികമുണ്ടെന്നുപോയിൽ ഒരുക്കു്റെ കല്പനാ ചെമ്പുകഴിഞ്ഞു. ഇനി യജമാനന്മാരുടെ വശമു കാത്തുനിൽക്കും. (മുന്നോട്ടു നോക്കിട്ട്) ഓരോരും രാജസ്യം ലഭിക്കുന്നതു് വരവു്? ഇദ്ദേഹത്തിന്നു ഇവിടെ ഏതു കാർയ്യം? ഏതൊരു ചുമതല നീൽക്കുന്നു. (ചെല്ലുന്നതിൽക്കുന്നു)

(അനന്തരം ചാരുരതന്റെയും അമ്മയുടെയും സന്ധാനകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ.—ചുഷ്ടകരണമകളാണെന്നു് ഞാൻ വന്നു സംവദാനത്തിൽ കളീമുണ്ടെന്നു് കഴിഞ്ഞു വരുന്നു്.

അതികണിയന്മാർക്കു ഇന്നിം വരാനായില്ലല്ലോ. ഇവന്റെ ഏതാനും ശവകുടകെടുക്കുന്നു. ആദ്യം ഈ വൃത്തികൾ ടീയിൽ അവറ്റേറുടെ വശമു കടത്തിയപ്പോൾ, അവനെ ചെല്ലുന്നു)

(അനന്തരം അധികജനികൾക്കു കണ്ണുപ്പി, കാരന്ധൻ, റുതർ, സമസ്തർ മുതലായവരും പ്രവേശിച്ചു തുറന്നുവന്നു ഉറിക്കുന്നു)

അധി — (സമസ്തർക്കു്) മറ്റുനാൽ നമുക്കിനി വേല ആരംഭിക്കുവാൻ!

സമസ്തർ. — അങ്ങനെയൊരു സന്നദ്ധതയായിരിക്കുന്നു.

അധി. — ഏതു ശോധനക, വെളിയിൽപ്പെട്ടത് ആവശ്യമായിക്കൊള്ളുന്നുമിൽ ദശൻ പറയു.

ശോധ. — (വെളിയിൽ ചെന്ന്) ആവശ്യമായിക്കൊള്ളുന്നുമിൽ ആവശ്യമായിക്കൊള്ളുന്നുമിൽ!

സംസ്ഥ. — മറ്റുനിക്കാവശ്യമായിട്ടുണ്ട്.

ശോധ. — (വെളിയിൽ നിന്നകളുചെന്ന്) കടന്നു ചെന്ന് സംസ്ഥാനകനയുന്ന് ആവശ്യമായിക്കൊള്ളു വന്നിരിക്കുന്നു.

അധി. — (സമസ്തർക്കു് സ്വകാര്യമായിട്ട്) രാജസ്ഥാനം കണമെന്നെ ആവശ്യമായിക്കൊണ്ട് സുന്ദരമയത്തിലെ ഉപയോഗപോലെ ഇത് അപ്പോസ്തലകൾക്കു്.

സുന്ദരസമസ്തർ. — (സ്വകാര്യമായിട്ട്) ഏതുയാളി കണമെന്നാ ഇന്നു ഗ്രഹിപ്പിഴ പിടിച്ചുവെന്നറിഞ്ഞു.

അധി. — (ശോധകനോടു്) ആദ്യം വരൻ പറയു.

ശോധ. — ഉത്തരവു്. (ചോതി)

(അനന്തരം സംസ്ഥാനകൾക്കു പിന്നാലെ പ്രവേശിച്ചു ഉറിക്കുന്നു)

സംസ്ഥാ — ആവശ്യമായതൊക്കെ ചുറ്റിനടക്കുവാൻ അടുത്തു ചെന്നിട്ട് സമയം സൂചിപ്പിക്കുന്നു. നിങ്ങളും വേഗത്തിൽ വരിട്ടു.

അധി — (വീചാരം) ആവശ്യമായിക്കൂടെ ആകാതെ നന്നായി പ്രവർത്തിച്ചു, ഇരിക്കാം, (വീചം പൂർത്തിയാക്കി വന്നു)

സംസ്ഥാ — ഉം! ഇതെന്തെന്തെ സ്ഥലമാണു്, പീഠങ്ങളും എന്തെന്തെ വെളിച്ചം! ഇതിവിടിക്കാം, അതിവിടിക്കാം. ശ്രേഷ്ഠ, കാര്യങ്ങൾ മുതൽക്കുതന്നെ നവീകരിച്ചു കൊണ്ടിട്ടു നവീകരിക്കാൻ ആരും നിഷ്ഠയ്ക്കു് ഇരിക്കുന്നു.

അധി — അങ്ങനെയ്ക്കു് ആവശ്യമായി ഉണ്ടോ?

സംസ്ഥാ — പിന്നീടാണു്!

അധി. — എന്നാൽ പരയാമല്ലോ, അങ്ങനെയ്ക്കു്.

സംസ്ഥാ. — പരയാം; എന്നെ നിങ്ങളുടെയടുത്തു്?

രാജകുമാരൻ അന്തർ; മറ്റും താൻതാളിട്ടു്,

രാജസ്ഥാൻ സ്വയം അന്തർ, രാജാവിന്റെയടുത്തു് 1

അധി — അതെല്ലാമറിയാം.

കുറഞ്ഞതിന്നു ചൊല്ലുന്നതു് ശിരം അന്നിത കാണാം

നല്ല കണ്ടതിലുണ്ടാകാം വല്ലാത്ത വിഷയിത്തുകൾ 2

കാര്യം കേൾക്കട്ടെ.

സംസ്ഥാ. — എന്നിക്കാവശ്യമുള്ളതു് ഞാൻ പറയും, ഇതാ കാര്യം! — എന്തെന്തെ അളിതൻ മഹാരാജാവു് എന്നിങ്ങനെ അറിയുന്നതിന്നു് പുഷ്പകൗടംകൊണ്ടു് അറിയുന്നതിന്നു് തന്നിരിക്കുന്നു അതെന്നും അതിനെ അറിയു് ഉള്ളിപ്പിടിക്കുന്നതിന്നു് അറിയുന്നതിന്നു് അറിയുന്നതിന്നു്

മറന്നു അതിന്റെ പൊക്കം. ഇന്നു രാത്രിയിലെ അതിന്റെ പൊയ്മ്പും അതിന്റെ കടന്നു— അയാളാ! എന്തിന്റെ പടി യാവുന്നു. പറയാൻ.—കുറുപ്പാഴ്ചയുടെ ഗവൺ.

അധി:—ആ സ്ത്രീ ഏതാണെന്നറിവുണ്ടോ?

സംസ്ഥാ.—അന്നിയില്ലേ? അവളുടെ വശത്തുനിന്നു നഗ്നതയിലെല്ലാം കീഴ്ത്തിക്കെട്ടി വ. മന്ത്യാശനം—പൊന്നു കൊണ്ടു നില്ക്കുക! ഉണ്ടാക്കി ഇട്ടുകൊണ്ടു നടക്കുന്നവരും. ഏതൊരു മഹാപാപി അവളുടെ മേൽക്കണ്ണുണ്ടോ? ശാശ്വതിച്ചു, ഉദ്യോഗത്തിൽക്കൊണ്ടുവന്നു കഴിയിൽക്കൊണ്ടുവന്നു. യോനല്ല—(പ്രവേശനം നിറഞ്ഞു വാ പൊതുവു)

അധി:—രക്ഷിപ്പുക്കാരെ (പൊലീസുകാരനെ) അന്നുവെക്കു അധികാരമെന്നു. കന്നുകൾ കരളാലും, ആവലാ ധിക്കാരമെന്തെങ്കിലും കമ്മീഷനിൽ 'യോനല്ല' എന്നു പാശ്ചാത്യരോടുകൂടി കർമ്മം ചെയ്യുകയും ചെയ്യും.

കാല -- ഉത്തരവ് -- (എന്നാൽ)

സംസ്ഥാ.--(വിചാരം) പരിശോധനയിൽ അറക്കൽ പറ്റിയിട്ടുണ്ടാകാം. ആദ്യം നിന്നു ചിട്ടയോടെ. (പ്രവേശനം) അതികഴിഞ്ഞുപോകുന്നതും, നിങ്ങളുടെ നിന്നുപോകുന്നതും. ഏതു നേരിട്ടു 'യോനല്ല കമ്മീഷൻ' എന്നു പറയാൻ വന്നേയ്ക്കും. അതിന്നു നേരേ നിങ്ങളുടെ നാക്കിനെ കേൾപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടാകാം.

(കാലസ്ഥാനത്തിൽ കാലുകൊണ്ടുവന്നുവെക്കുന്നതിനായി)

അധി:--ആരാണ് മോശ്ശിപ്പു കഴിഞ്ഞിൽക്കൊണ്ടു വന്നു എന്നു? അങ്ങനെയൊന്നു അറിഞ്ഞു?

സംസ്ഥാ -- കഴിഞ്ഞു കഴിവാൻ കഴിഞ്ഞു. അതേ മണ്ണിൽ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു നേർത്തുവെച്ചു.

ശ്ലോകം — അതു യോജിക്കുന്നുണ്ട്.

സംഭവം:—(വിചാരം) ഏനിക്കുറിച്ചു തിരിച്ചുകിട്ടി.

അധി—എന്നാൽ പ്രേതപരിമലാധനസ്സു് അളി
യച്ചിട്ടു് വേണം ശേഷം വ്യവഹാരം കേൾക്കണം.

സംസ്ഥാ.—അതിൻ ശുദ്ധകാലം മുദാധരണമു.
ഇനി പ്രേതകരകിൽ ചരവലേടുത്തു നോക്കിയാളെ.
അപ്പോഴെന്നു പീണെ എന്റെ തോട്ടത്തിൽ കാക്കൻ കടിച്ചു
ശവം ഇറക്കിയോ?

അധി.—ശവം കറവുചെയ്താൽ അധികാരത്തിൽ
കവിഞ്ഞു വെച്ചുതരിയാണം.

സംസ്ഥാ —ചങ്ങല്ലാമൻ രാജശ്രീ സംസ്ഥാനക
നായ ഏനിക്കു താനൊന്നും പറഞ്ഞുതരണം

ശ്ലോകം — (അധികരണിക്കനോടു് സ.കാശ്ചരായിട്ടു്)
അപ്പോൾ വരുന്ന പോത്തിനോടു് നാം ഏനിക്കു വേദമാ
ല്ലോ? ഈ മുൻപാൻ പറഞ്ഞുവെച്ചതു് പറയുക (അപ്പോൾ
കിട്ടി) ഈ വ്യവഹാരത്തിൽ സങ്കാരമാണാണു്.

അധി—ഇപ്പോൾ കണ്ടതായാ ഉൾക്കൊള്ളുവാനും
പോയതാ സ്വഗതി വാസ്തവമാണെങ്കിൽ വേദാന്തം
പോയ ഗതാവസ്ഥയ്ക്കു് ഇവിടെ സങ്കടമാവി, ആ സ്ത്രീ ഒരു
പോളി ഈ സംഗതി ക്രമിച്ചില്ലെന്നും വരാം. അതു
കൊണ്ടു് അപ്പോൾ ആ സ്ത്രീയെ വിളിച്ചുവരുത്തി
പോയിക്കൊണ്ടു.

പ്രധാനസമസ്യൻ.—അതാണു സ്ത്രീയെപ്പറ്റിയൊ
ന്നതി.

അധി—എന്തോ യോഗ്യത, താൻപോൾ വേദാന്ത
സേനമുഖേ മാതാവിനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു വരണം.

'സുതാപരത്തിൽ അധികമണിക്കര നിങ്ങളാൽ' ഒരു സഹസ്രം ചോദിക്കേണ്ടതുണ്ട്.' എന്നുമാത്രം ഗ്രഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഭക്താഭിമാനം ഇടയൊന്നുമില്ല.

ശേഖര — ഉത്തരവ്. (പ്രേമം)

ശ്രോതാവി — (സംസാരകരണം) കൊലപാതകക്കാരനെപ്പോലെ, ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിൽ ഉത്തരവ്.

അവസ്ഥ — സമയസന്ധിയിൽ പരസ്പരം കൈയ്യിലുള്ള കൈകൾക്കായി കൈകൾക്കടുത്തു മിഥ്യയിൽ കൈകൾ കൈകൾക്കടുത്തായിരിക്കും എന്നുവന്നിരിക്കും തോന്നുന്നു.

ശ്രോതാവി — അങ്ങനെയൊരു അറിവുണ്ടോ?

അധി — ഇതേ വക ചോദ്യങ്ങൾക്കും അന്വയിക്കുവാൻ പാടില്ല.

(അവസ്ഥ സന്ധിയിൽ പ്രകാശം ഉണ്ടാകും ശോധന കരം പ്രകാശിക്കും.)

ശ്രോതാവി — എന്റെ കൈകൾ മിഥ്യയിൽ കൈകൾക്കടുത്തായിട്ട് ഇതുവരെ ചെന്നിട്ടു അധികമായിട്ട് ചെന്നിട്ട് എന്തൊരു വന്നിരിക്കുന്നു. എന്തു സംഗതിയോ ആവാം? ഇതാകാൻ കഴിയില്ല. (അടുത്ത കൈകൾ) അങ്ങനെയൊരു വന്നിരിക്കും.

അധി — മിത്ര, സഹസ്രം ഇരിക്കാം.

(പ്രേമം ഇരിക്കുന്നു)

സംസാരം — (അവസ്ഥയിൽ കിഴക്കായിട്ട് വന്നിരിക്കും.)

അധി — മിത്ര, നിങ്ങളുടെ വന്നിരിക്കും തോന്നുന്നു.

ശ്രേഷ്ഠി:--ശമിതനെ.

അധി:--ധനത്തെ, വസ്തുക്കൾക്കു ആർക്കു വേണ്ടതെന്ന് ഗ്രാമത്തിൽ ചോയിക്കുന്നു എന്ന് വ്യവഹാരത്തിലേറെ മുന്നോട്ടുചോയിട്ട് എഴുത്ത്. (ഭാഗ്യദായകനായ) ആർക്കു വേണ്ടതെന്നും ആഹ്വാനം ചെയ്തു നീക്കിയിരിക്കുന്നു. അപ്പോൾ വ്യവഹാരമാണ് ആഹ്വാനം ചെയ്യുന്നത് ചോധനക, ചോയി ആർക്കു വേണ്ടതെന്ന് ചോയിക്കുകയും, താൻ അറിഞ്ഞെടുത്ത് ഈ വിധം അറിഞ്ഞാൽ ഗ്രാമപ്രിയനും -- "പ്രസാദം കൽ അധികം അറിയാൻ എന്തും ഇവിടെ ചോയിക്കുന്നുണ്ടുണ്ട്, സേവകർ ചോയിക്കുന്നതും മറ്റും വേണ്ടതും ചോയിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ചെയ്യണം" എന്ന്.

ശോധ:--ഉത്തരവ്. (പോയി)

ശ്രേഷ്ഠി:--"സാക്ഷാത്കാരി" അധികത്തിൽനിന്നും ഈ മുഖത്തെ വാക്കു പ്രമാണിച്ച് നമുക്കു വിധാ പ്രവർത്തിക്കേണ്ടിവന്നു.

അധി:-- അൻ കൈയ്യററിയിരിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ ഇഷ്ടമനുസരിച്ച് കഴുവുവെട്ടി അപരിഹാരമാണ്.

സ്വർഗ്ഗം നാൻ കരളിപ്പൊട്ടും; ബാഹ്യത്തെക്കൊണ്ട്
 ചോയിക്കുന്നതിനും,
 സത്യം പൂർണ്ണമാകും; മോശിയിത്തുകകളാൽ
 സ്വർഗ്ഗം നാൻ കരളിപ്പൊട്ടും;

ശ്രേഷ്ഠി:--"സാക്ഷാത്കാരി" ഉത്തരവ്
 ധർമ്മത്തിനും,

മോശിയിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർ പഴിക്കാൻ
 ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതും.

ശ്ലോകം 1:--അതിതന്നെ ഏതൊരു അർദ്ധം നാം
സ്ഥിതിക്കുതൊട്ടും സ്ഥാനത്തിനുള്ള ഇരവക നമുക്കു
മോശങ്ങളെക്കൊണ്ടും പ്രാപ്തമാക്കുൻ അവകാശിപ്പെ
ന്നാണു് എന്റെ അനുഭവം.

അർദ്ധം 1:--സദാ, അങ്ങനെയു് എന്റെ ചേരിലുള്ള
മൃഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും ഗന്ധവസ്ത്രവിപണിയുടേണു് ഇങ്ങനെ
തേ.സി.പ്പിക്കുന്നതു്, പ്രാപ്തമാകുന്നു വിധിപ്പെട്ടു്
ഇങ്ങനെയെല്ലാം മനുഷ്യജാതിയിൽ നികത്തുവാൻ അനേക
മേലും തന്നെയാണു് നോക്കൂ.--

വെട്ടിത്തൊട, കറുത്തുപോയതൊക്കും,
താഴ്ന്നുപോയതൊക്കും മറ്റും,
സാക്ഷി മിന്നിപ്പോകയിൽ, തെളിയാതെ--
തൊഴുത്തൊരു നിർമ്മാണം,
പുറത്തു് പ്രതിപാദി, ചേർത്തുപോയ,
മണ്ഡലത്തിലേക്കു്,
സാക്ഷിയാക സുരനായിരത്തിനേ
സർവ്വവിധമൊക്കെയും.

4

ശ്ലോകം 2:--(മനോഹരം) ഇതാ അടുത്തു് ചേർത്ത
അതിർ വരണം.--

പൊന്നിപ്പൊന്നി, വിശദമാകയും വിശദമാകയും,
കാണു മേലും കുറുകുകയും വരുന്നതാകയും
മനോഹരമാകയും തെളിയാതെ
ചിന്തിക്കുകയും പ്രകൃതിയെക്കുറിച്ചു് മനോഹരം.

അർദ്ധം 2:--അതിന്നു സംശയമുണ്ടാകു് എന്നാൽ ഇതു
മുഖ്യത സമ്മതിപ്പിക്കണമല്ലോ.

(അനേകം ചോദ്യങ്ങൾ ചിന്തിക്കുകയും ചെയ്തു)

ച 2408 — (വിനയം)

ചാലിത്തത്തിൽ ചിലമുഖം വീണതൽ അനന്തരം റി. ശങ്കരപ്പിള്ള, വി. ശിവപ്പിള്ള, ശ്യാമലധരൻ എന്നിവർക്കു നേർപേർക്ക് നേർത്തു. 7 കോടി രൂപയ്ക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്ത അതിൽ ഇന്നത്തെ കാലത്തും കൈമാറ്റം ചെയ്ത ചാലിത്തത്തിൽ അന്നത്തെ വരുമാനം 10

ശോധ.-=നതിശല വകാ.

ചാക്കു — വഴി കണ്ടിട്ടും, തൊന്നിത്ത വരുന്നു

கே.யு.—என்றுத் தாதுகொள்ளுதலும் ஐயம்
எதிர்த்துவிடிகளும், தாதுகொள்ளுதலும் சூதாக்காரனும்.

ചാർ:--എനിക്ക് ഇന്നേദിനം കാരണത്തെപ്പറ്റി
 ഉത്തരമേതും ചോദനത്തക്കിന് ഏകാദശ ചൊമ്പതു
 വർഷം ജീവിക്കട്ടെ. (നാകരൻ യു. രാമവേണിമകരൻ വിചാരിച്ചു)

എന്നും തുടങ്ങിയതും ഗവൺമെന്റിന്റെ,
പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും

**ചാർജ്ജ് വച്ചുകൊടുത്തതിനുള്ള
കാര്യവും അറ്റാക്കിടും.**

മുഖ്യ അതിർത്തി അന്വേഷണ ഓഫീസർ,
നാഗ്പാർ ഓഫീസറുടെ

പ്രാർത്ഥനാദിനാമം : ഇഹാമിനാമം
പ്രാർത്ഥനാദിനാമം : ഇഹാമിനാമം

(അടുത്തവേണിട്ട്) ധർമ്മാധികാരികളാണെങ്കിലും അവർ വിജയം.

അധി:—ആദ്യത്തെ സചര. തര. ഇതി.ഭാഗം.
(വാചകത്വം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു)

സംസ്ഥാനം:--(ദക്ഷിണഭാഗത്തുള്ള) വടക്കുകിഴക്കുവശത്തുള്ള
 ഒരു ജാതിപ്രവാസി റേഷന്റെ ഇത്രയൊക്കെ പൂജിക്കുക
 രണ്ടാം ധാരാളമായി, നൂറായിട്ട് ആട്ടിപ്പറന്നു. ൧൫ ലം
 കാണിക്കട്ടെ.

അധി.--ആയുധമെന്തെ, ഈ വൃദ്ധസ്ത്രീയുടെ പുതിയമായി അങ്ങയ്ക്കു സംസ്കർമ്മം. സ്നേഹമോ പ്രീതിയോ, മാറ്റമെന്തിലും ഇടപാടുകളോ ഉണ്ടോ?

ചാരു.--ആരുടെ പുതി?

അധി.--ഈ വൃദ്ധസ്ത്രീയുടെ. (ചുണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു)

(ചരമങ്ങൾ ഏഴുനോറു വൃദ്ധയോടു് ഉപചാരം പറയുന്നു)

വൃദ്ധ.--കൊച്ചുശിശുക്കൾ ഭീർഷായുസ്സു് (വിചാരം) ഈ മഹാശരണം പരാജയം ചരമത്തെന്തി കറുത്തല്ല കറുത്തുപോയ ഇടമെന്തിന്റെ പേരിൽ അകൃത്രിമമായ പ്രണയം മെന്തു്.

അധി.--ഗാനിക അങ്ങയ്ക്കു മിത്രമാണോ?

ചാരു.--(ചുണ്ടിക്കാണുന്നു)

സംസ്ഥ.--പണ്ടു് മോഹിച്ചു മിണ്ടാതെ
പെണ്ണിനെക്കൊലപാതകൻ
പൊന്നുതാലം നീർമീറ്റും
നാണിക്കിന്നു നോക്കണം.

8

ശ്രേണി--ആയുധമെന്തെ, പറയാമല്ലോ; മരിക്കുന്നു. വൃദ്ധമാക്കപ്പെടാതെ ഇതു്?

ചാരു.--(വരുമ്പോഴേക്കു) ആയുധമാരെ, ഗണിക സംസ്കൃതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പ്രസ്താവം ലക്ഷ്യവഹമാണു്. എന്നാൽ ഇതു് യൌവനത്തിന്റെ മോഹമെന്നല്ലാതെ ചാരിത്രത്തെ സ്വർശിക്കയില്ല.

അധി.--ഈ വൃദ്ധമാക്കത്തിൽ അങ്ങയുടെ ഉത്തരം അപകടമായിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ ലക്ഷ്യവഹമായു മധ്യ ബാണല്ല, വൃദ്ധമാക്കം ഈ ചോദ്യം മെന്തു്.

ചാരു -- എനിക്ക് ആരുമായിട്ടുണ്ട്? റൂറ, മറ രാ
സംസ്ഥാനം - (ചാരി എഴുതിച്ചു) എങ്കോ, ദത്താത്രേയൻ്റെ.

ചാരു -- എനിക്ക് അങ്ങനെയൊരു റൂറ, മറ രാ വകുപ്പ്
ഇല്ല.

സംസ്ഥാനം -- എങ്കോ! ചെങ്കൽകൊല്ല ചെങ്കൽവരൻ! ആ
ചെങ്കൽ ചാരിനടക്കുന്ന ചന്ദ്രൻ്റെ വരൻകുമാരനെ
നീ കൊണ്ടുവരി. ഇപ്പോൾ നീക്കം അറ തടവറപോലെ നല്ല
പിള്ളയായിട്ടു നടക്കുന്നു.

ചാരു -- അസംസ്ഥാനം മറ്റൊരാളിടേ!

അധി -- ആരു ചെങ്കൽ, അങ്ങനെയോ ഇപ്പോൾ
തെറ്റാതെ കലഹം വേണ്ട എന്റെ ചെ. മൃതൻ്റെ അന്തരം
പറയണം, വസന്താസന അങ്ങനെയോ മിത്രമേനോ?

ചാരു -- അതെ, മിത്രമേനോ.

അധി -- ആരു, വസന്താസന ഇപ്പോൾ എന്റെ?

ചാരു -- ഗ്രാമത്തിലേക്കു പോയി.

അധി -- എങ്ങനെ പോയി, എപ്പോൾ പോയി,
ആരെങ്കിലും കൂടെയുണ്ടായിരുന്നോ?

ചാരു -- (വിചാരിച്ചു) നേരെകണ്ടിട്ടില്ലാത്ത സംഗതി
സ്ത്രീയസമേതം പ്രസ്താവിക്കുന്നതെങ്ങനെ?

അധി -- അയ്യോ! മരിക്കാതെ പറയണം.

ചാരു -- ഗ്രാമത്തിലേക്കു പോയി എന്നു എനിക്ക്
റിവുള്ളൂ.

സംസ്ഥാനം -- എന്റെ വക പഴയകുമാരന്മാരായ
വരിൽ കൊണ്ടുപോയ കഴിഞ്ഞു കൈയെടുത്തു കൊണ്ടുവരിക
ഇപ്പോൾ വീട്ടിലേയ്ക്കായി എന്തെ പറയുന്നു?

വാത — രാമ! അതു ബന്ധം പുലർന്നു ഈ മുൻ
 ചെന്നു മുഖത്തു നേക്കിയാൽ അറിയാമല്ലോ 'മിഥ്യാപ
 വ'ം കെട്ടിട്ടു ചുരുക്കുകയാണെന്നു്.

അധി — 'ശ്രേഷ്ഠിയോടു' സ്വകാന്തം

സ്വസ്വത്തുതന്നെ വേറെ, ഗിരിതോരണമെന്നപോൽ,

മേൽഗ്രാമാന്യം പാലെ ചാത്താണിപ്പുറത്തു ൭

(നേരിപാതിട്ട്) ചാത്താണന്റെ ചാരിത്രശ്രദ്ധി രോകവി
 ലതമാണു്, അദ്ദേഹം കൈയ്യും കൈയ്യും തായിട്ടിട്ടുവരെ
 കേട്ടിട്ടില്ല

സംസ്ഥാ — പക്ഷാഭേദം പിടിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ
 ധ്യാനമാർഗ്ഗം നേർത്തുനീട്ടി നല്ല ജ്ഞി.

ശ്രേഷ്ഠി — (അധികത്തിനോടു്) സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ അ
 പര്യവേഷിച്ചു നമു മഗ്നനിക്കേണ്ടതാണു്.

അധി — ശരിതന്നെ, എന്നാൽ മനസ്സിൽ വ്യാപ
 നീകനമുദ്രയുടെ അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കുകയാണു് ഒരു
 വെളി വാക്കിനെക്കൂടിയില്ല സമസ്തവിവേകം ചെയ്യുക.
 അങ്ങനെയല്ല പക്ഷാഭേദം? സമസ്തമാർ ഏതു
 വാഗ്ദാനിക്കുന്നു?

സമസ്തർ — അതിന്നു സഹായമില്ല.

കാതസ്ഥി — (ശ്രേഷ്ഠിയോടു സ്വകാന്തമായിട്ട്) ഈ
 ദൃഷ്ടി സാധാരണമാല്ലാതെ ഉദ്ദേശ്യവല്ലാത്തതാണു് അതു
 കെട്ടു് ഇവന്റെ മനോവാക്കമഗ്നനിക്കേണ്ടതും വക
 തീർപ്പു

ശ്രേഷ്ഠി — മതി, മതി, വ്യാഖ്യാനം മതി കാര്യം മന
 സ്സിലായി. ഇവനെ കിമങ്കിയാൽ നമുക്കു ശക്തിയില്ല.

അധി:—ചാത്തമേന്മൻ ഇരപ്പുവശത്തീൽ പ്രതി
യർണമിളം വീശ്ശാക്കത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒൻപതു തുരു
വമെടുത്തു നമഞ്ഞു വിവരവെണ്ണാതിരിപ്പാൻ പാടില്ല-

തോകവർത്തം കൂവണക്കുന്നിക്കു കൊടുത്തു
മൊക്കെത്തന്നുപ്രിയ നിരർത്ഥമാക്കാൻ
തന്നിട്ടു ധന്യനിവരണങ്ങൾ നീപോയ
പണ്ഡിതധർമ്മൻ ഇനിതന്നിട്ടുതന്നു 10

വൃദ്ധ:—ആദ്യ ചാത്തമേന്മൻ കരിയെടുത്തു അന്നെ തെ
ളിപ്പിക്കുക ചെയ്യുന്ന ആദ്യം അന്നെത്തന്നു ക്കുറുപ്പൻ
പോയി ആദ്യംതന്നെ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കാൻ എല്ലാ
മുഴുവൻ ചാത്തമേന്മൻ ആ സംഗത കൂടിത്തന്നെ
അന്നായിത്തന്നെ പകരത്തായിട്ടു വിവരത്തിക്കാൻ വെട്ടാക്ക
തന്നാലടി തരികയുണ്ടു. യി. ആ മറ്റൊന്നു ചാത്തമേന്മൻ കരി
നിശ്ചയമായ ഇക്കയ്യുവെന്ന് ഇര കടന്നാകെ പ്രവ
ർത്തിച്ചു നന്നായി ഒരിക്കലും സംഭാവ്യമല്ല അപ്പോ!
എന്റെ കൈതാല (കരയുന്നു)

അധി:—ആദ്യ ചാത്തമേന്മൻ, വസന്തസന കാൽനട
യായിട്ടോ വെളിച്ചംവെളിച്ചം പോയതു്

ചാത്ത:—ഞാൻ കാൽകൈയല്ല അവർ പോയതു്.
(അനന്തരം സമുദായത്തെ വിരക്തൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വിരക്തൻ:—നാശശാസന അനുഷ്ഠിക്കുമ്പോൾ എന്തെ
അധിഷ്ഠിപ്പിച്ച ആ മൂർത്തി പരന്നുകൊണ്ടു പകരം
ചോദിക്കാത്തതു സംഭവിക്കുകയു് ഇര നാലഞ്ചുമുറ്റത്തെ
കാലം ഞാൻ ഒരു യുഗംപോലെ കഴിച്ചുകൂട്ടി അതു
കൊണ്ടു അപസരം കാത്തുനില്ക്കു കന്മ ഉടൻതന്നെ ആവ
ലാധി വേറായിട്ടുണ്ടു. (അടുത്തുവെന്ന്) അധി:—ത
ന്നാൽ വരണം, സഖാ ചെയ്യുന്നു;

അധി -- (വിചാരം) വ്യവഹാരങ്ങളുടെ ഗതി വിചാരിക്കുന്ന --

മുഖാന്തരത്തിൽപോലും സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ട്
നോക്കുന്നതും സങ്കടം തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ;
വ്യാപാരം നീതിപ്പെടുത്തുവാൻകൊണ്ടാൽ
അതിലേറ്റവും പ്രയത്നം ചെയ്യണം.

12

ചന്ദ്രൻ -- (വിചാരം)

സർവ്വതരങ്ങളിലെപ്പോലെയും സർവ്വതരങ്ങളിലെയും വിചാരം
വിചാരം അറിയാൻ, പൊതുവെനോക്കുന്നതും ചെയ്യണം
എന്നതാണ് സർവ്വതരങ്ങളിലെയും സർവ്വതരങ്ങളിലെയും
സർവ്വതരങ്ങളിലെയും സർവ്വതരങ്ങളിലെയും വിചാരം 18

അധി -- ചന്ദ്രൻ, വിചാരം പറഞ്ഞുകൊടുത്ത്
അതിൽ പ്രകാരം വന്നു സർവ്വതരങ്ങളിലെയും സർവ്വതരങ്ങളിലെയും
വിചാരം ചെയ്യാൻ കഴിയും. ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ
ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ, ചന്ദ്രൻ.

ചന്ദ്രൻ -- അങ്ങനെ ഒരു ഏർപ്പാട് ഞാൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നു, ഫലിച്ചതായി എനിക്കറിവില്ല.

അധി -- എന്തിനാണ് അങ്ങനെ ഉദ്യോഗത്തിലേക്ക്
കൊണ്ടുപോകാൻ നിശ്ചയിച്ചത്?

ചന്ദ്രൻ -- മരിച്ചുകൊണ്ട്.

സംഗ്രഹം -- പരമാർത്ഥമാണെങ്കിൽ 'മരിച്ചുകൊണ്ട്'
എന്നു മറിച്ചുപറയണം.

അധി -- വസന്തസന ഉദ്യോഗത്തിൽ പോയില്ലെങ്കിൽ
പിന്നെ എന്തിന്?

ചന്ദ്രൻ -- എന്തിന്നു നിശ്ചയിച്ചില്ല.

അധി -- എന്തു ചെയ്യണം, സത്യം പറയണം.

മാതൃ—മുൻകൊട്ട മുൻകാൻ പകുത്തു പഴിച്ചുപൊല്ലാ
 വെള്ളാവാക്കുന്നതിനാൽതാൽക്കാരം?
 ഇങ്ങനെ മുൻകാൻ പകുത്തുന്നതിനാൽതാൽക്കാരം?
 താൽക്കാരം ഇല്ലാത്തതിനാൽതാൽക്കാരം? 14

എന്നിങ്ങനെ ചിന്ത—

വെള്ളാവാക്കുന്നതിനാൽതാൽക്കാരം—
 വെള്ളാവാക്കുന്നതിനാൽതാൽക്കാരം,
 താൽക്കാരം ഇല്ലാത്തതിനാൽതാൽക്കാരം
 താൽക്കാരം ഇല്ലാത്തതിനാൽതാൽക്കാരം? 15

സംസ്ഥാനം — താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 പഴിച്ചുതന്നെത്താൽ താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം

താൽക്കാരം — താൽക്കാരം, താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം, താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം

മാതൃ — താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം

സംസ്ഥാനം — താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം

മാതൃ — താൽക്കാരം, താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം
 താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം താൽക്കാരം

തെളുത്ത, നീളവിശ്വകിണ്ഡാമുതോടിമുതോ?
 മിഥുനമേള, കഥയിത്തമത്തെ നീക്കം കേൾപ്പോ?
 ഹാ! രാജാസേന, ശിതകളി നശിക്കുൻ നീ!
 ആരോരോവ ഗുഹിണിത്തൻരെ നീ ഗുഹിപ്പോ? 16

കന്യോ! ആ തൊഴുതൻ ഇപ്പോൾ എവിടെയോ? വസന്താസനത്തെ അനാപനിക്കാനല്ലയെങ്കിലും അയാളെ അയച്ചത് അദ്ദേഹത്തെ അവസ്ഥയാ കൂടാതെ ആയി, രാജാസേനന്റെ ചേരിയ്ക്കുള്ളി അവരും ആ വാത്സല്യമെന്നായല്ലോ, എന്റെ പൈതൃകം, നിനക്കെ നീനാണിനി കളിപ്പാറം! അവരും അത്ര പ്രിയപ്പെട്ട പൊന്നു വണ്ണിയുണ്ടാക്കുൻ കൊടുത്തു ആരോടൊന്നും ഞാൻ തിരിച്ചുതന്നു കര കഠിനമായിപ്പോയി. ആ ആരോടൊന്നും ഇനി വാങ്ങാൻ ആരു? അസൂയാ ചിന്തിതം കാഴ്ച വൈദഗ്ദ്ധ്യം ചിന്തിതം.

(അനന്തരം തലയിൽ ഹകവച്ചു മറവു് കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വീടു കകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വീടു — തോഴി! തോഴി! എന്റെ തോഴി! അയാൾക്ക് എന്തെങ്കിലും പണി? ഏതു രഹസ്യം അയാൾ ചെയ്തു അത് കേൾപ്പാനിടം മോഷ്ടം ചെയ്തിട്ടില്ലല്ലോ. അയാൾപ്പോൾ ദ്രവ്യമാരെ ഉത്സാഹിക്കുക എന്നത് സംഭവിക്കുമോ? (സമൃദ്ധം നോക്കിത് പലരുന്നെങ്കിലും, എന്റെ തോഴിയെക്കുറിച്ച് എന്തെങ്കിലും കാണിക്കണം.

സംസ്ഥാ — മാഷോ! അതികൃതമായ, വഴിയേ പോകുന്ന പോക്കിരിക്കുക കേറിവന്നു തെന്താസം പരയാക്കുകയാണോ ഇത്?

ശ്രേഷ്ഠി — ചാത്തകേരളൻറെ സ്നേഹിതനാണ് ഇരു സാധു ബ്രഹ്മന്മാർ ഇവിടെ നടന്ന സംഗതികൾ വല്ല വരും പരഞ്ഞുകൂട്ട് അന്വേഷിക്കാൻ വന്നതായിരിക്കണം.

അധി — (വിട്ടുകൊണ്ടു്) അങ്ങു ചാത്തകേരളനെ അന്വേഷിക്കാൻ വന്നതാണോ?

വിട്ട — എന്റെ പൊന്നെമ്മമാണു, ഏനിക്കു് അദ്ദേഹത്തിനെ കണ്ടു കണ്ടാൽ മതി.

അധി — ചാത്തകേരളൻ ഇതാ ഇരിക്കുന്നു. കണ്ടു സംസാരിക്കാം.

വിട്ട — (ചാത്തകേരളൻറെ അടുത്തുപോന്നു കാഴ്ചയ്ക്കിട്ടിട്ടു്) തോഴരേ, ഇതെന്തുകഥയാണു്?

ചാത്ത. — ഇശ്ശാപരൻതന്നെ അറിയാം.

വിട്ട — ഞാൻ അങ്ങു് ആഴത്തോലിപ്പുതുറപാലെ വേലയാടത്തിലധികമേപോകുമ്പോൾ വഴിക്കുവെച്ചു നമ്മുടെ ബന്ധു കേരളവൻ പരഞ്ഞിട്ടാണു വന്നുതന്നു് എനിക്കു് അങ്ങു ആണു് കുററവായിത്തന്നിട്ടു്? എന്താണു കുററം?

ചാത്ത. — തോഴരേ, ഇതു മുഷ്ടാന്തമാണു് എന്റെ റീഷാധി. (സംസാരനക്കനെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു) കുററമെന്തെന്നു് ഇതാമുഖ്യമെന്നു ചോദിക്കണം.

സംസാര. — ഇതു മുഷ്ടബ്രഹ്മന്മാർ അറിയാതെ വരുമാ? എന്തെന്നു് അങ്ങു പറയിക്കേണമെന്നാണു് കേരളമാ; കുററം. ഇവൻ ആരെന്നു മോഹിച്ചു വരുന്ന ശോചനക്കേണമെന്നു മതിയോ?

വിദ്വ.—എങ്കോ പരമേശ്വര, നീയല്ലെ ആന്ത സന്ധ്യ
 യു വസന്തസേനയെ കാണിച്ചതും കൊല്ലാൻ രാവീച്ചതും.
 എനിക്കു സഹിക്കുന്നില്ല, ഇനി നീ ഇതുപോലെ തരൊ
 ത്തത്തനെ പഴിക്കരുത്. (സംസ്ഥാനകന്ററ നേരെ കറുപ്പി
 കാണുന്നു, അതൊക്കൾക്കു കൈക്കൂട്ടിൽ ഇടുക്കിയിരുന്ന ആരേണ
 മാസം അങ്ങു ചീറ്റുന്നു)

സംസ്ഥാ.—(ചാക്കിത്തടന്നൊരു മാസംകൊള്ളു് അടിച്ചു
 കാണിച്ചിട്ട്) എല്ലാവരും കടങ്ങാട്ടിൽ! ഇതാ ആ പാവ
 ക്കൂട്ട വേർപെടുത്തുക ആരേണത്തരം. ഇതിനാവണിയല്ല
 മറ്റു മാപാവം കൊടുചുരുക്കം ചെയ്യുതു്!

(എല്ലാവരും തല താഴ്ന്നു മിന്നാഞ്ഞതിരിക്കുന്നു)

ചാ. —(വിദ്വ.കക്കന്നാടു സ്വകാശമായിട്ട്)

നല്ല ചെളിയിലാണല്ലോ ചെളിയിലുള്ള തുണ

വല്ലാതിയ വെളിപ്പെടുത്തലാൻ കാലദോഷം 17

വിദ്വ.—അങ്ങനൊക്കെ ഉണ്ടായതുപോലെ നടന്ന
 സംഗതി ചുറ്റത്തു് എതിർവാക്കു ചെയ്യാത്തതു്!

ചാ. —ഒരുപിടിച്ച വീര്യമൊത് റാറ്റിയൻ

കളവെന്നവരു നീതിശ്ലോക്കം,

മുഖവായുപോൽ നടന്നതെല്ലാം

ബലിയാടൊന്നൊരു സാക്ഷി ഇശ്ശാക്കൻ താൽ 18

അധി.—കപ്പലി കപ്പലി ഞാ കപ്പലി

കപ്പിണിച്ചിരുന്ന ഗിരുന്നൻ

കേജാണിപ്പുതളപ്പി നെടുമുടിനായി

വരണിപ്പനാട്ടുവീട്

കൊന്നായിട്ടുവരുകയുമായിക്കൊണ്ടി

മന്ത്രാധിപി — (വൃദ്ധനോട്) അത്ര, ഇത ആരോടൊന്നും നിങ്ങൾ വൃദ്ധിച്ചുവന്നുവെന്നും! ഇതു നിങ്ങളുടെ പുത്രിയുടെ വകയാണോ?

വൃദ്ധ: — (നോക്കിട്ട്) ഇത് അതാചാമിനിക്കുന്നു; അതുതന്നെ എന്ത പദവാൻ എനിക്കു് ധൈര്യമില്ല.

സംസാരം. — ഇതമൃതമുതലിപ്പിച്ചി കളഞ്ഞുകൊണ്ടു പറ്റത്തക്ക നാക്കുകൊണ്ടു മറയ്ക്കുന്നു.

വൃദ്ധ: — പോകാ പൊല്ലാപ്പുകാരാ.

അധിപി — ആചാമിച്ചുപറയണം. ഇതു നിങ്ങളുടെ പുത്രിയുടെ ആരോടൊന്നാണോ, അല്ലയോ?

വൃദ്ധ: — ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ? അപരിചിതാകാരാ; അല്ലാതെയും വന്നാ, നല്ല കാര്യമുണ്ടു്. ഇതിലധികം എനിക്കു പറയാനില്ല.

അധിപി — ചാരദത്ത, ഇതു അങ്ങടെ വകയാണോ?

ചാര. — അല്ല — കർമ്മമുണ്ടല്ലോ

അധിപി. — എന്നാൽ ചിലന്നെ ആരുടെ?

ചാര. — ഇതവൃദ്ധസ്ത്രീയുടെ പുത്രിയുടെ വകയാണു്.

മന്ത്രാധിപി — ഇവനങ്ങനെയെ അങ്ങനെയെ കൈവശം വന്നു കേൾക്കു്!

ചാര. — അവരും എന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ഇട്ടുവെച്ചു പോയതാണു്

മന്ത്രാധിപി. — ആസ്ത്രചാരദത്ത, കരുതിപ്പറയണം. സത്യത്തിൽപ്പരം മറന്നാണല്ലോ.

ചാര. — ആരോടൊന്നും ഞാൻ കണ്ടില്ല. എന്റെ ഗൃഹത്തെ തന്നിന്നാണു കൈക്കൊണ്ടവന്നതെന്നു മാത്രം എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ടു്

സംസ്ഥാ. — ഉദ്യോഗത്തിൽ വെച്ചു കൊണ്ടുണ്ടിട്ട് ഇപ്പോൾ മറയ്ക്കുവാൻ അതുമിതും പറയുന്നു.

അയ്യോ — ധനമന്ത്രി, ആരോഗ്യമന്ത്രി എന്നിവരെയോ ബന്ധിപ്പിച്ച് സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. (ചാങ്ങത്തൻ നമ്പ്യാർ തിരിഞ്ഞു) സത്യം പറയണം! അപ്പോഴത്തെപ്പോഴെയോ ചാവി അടിക്കുക അറയ്ക്കാമല്ലോ! സമ്മതം വാങ്ങുന്നതു കഷ്ട കാര്യമാകുന്നു—

ചാങ്ങത്തൻ, ഗവർണ്ണറും, മോശയും നീ ചർച്ചകളിൽ
ചാങ്ങത്തൻ നിന്റെ ശബ്ദത്തിൽ മേലും ചുവർ

[പ്രവേശനം] 20

ചാ. — അദ്ധ്യക്ഷനായാൽ ഞാൻ

ചാവിയില്ലാത്ത നിർമ്മാണം

പിന്നാലെയും ഞാൻ ചൊല്ലാൻ

ചാവിയില്ലാത്ത ചെങ്കോലിൽ ഞാൻ 21

(പ്രവേശം) വസന്തം സന്നദ്ധമായിരിക്കട്ടെ! ഇനി ജീവിച്ചിട്ടുള്ള നിങ്ങളെ എന്തു ചെയ്യും? (വെളിച്ചമായിട്ട്)

പരമേശ്വരൻ ജീവിച്ചിട്ടുണ്ടാകുന്നതിന് മുമ്പേയും

നാലിങ്ങനെയെ അനന്തം—

(സംസ്ഥാനത്തെ നോക്കിട്ട്) ഉദ്യോഗസ്ഥനായും 22

സംസ്ഥാ. — കൊലപാതകൻ 'ഞാൻ കൊലപാതകൻ' എന്നു പറഞ്ഞേക്കാം!

ചാ. — അങ്ങനെയൊരു പറഞ്ഞിട്ടല്ല, അതുമതി.

സംസ്ഥാ. — എല്ലാവരും കേട്ടാകട്ടെ! ഇതാ ഇവൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു സർക്കാരെയല്ലേ തീന്നു. ഇവൻ ശരിയായ ശിക്ഷകൾ കൊടുക്കണം.

അയ്യോ — ചാങ്ങത്തൻ, അൻ കററും സമ്മതിച്ചുവോ?

(ചാങ്ങത്തൻ ഒന്നും മിണ്ടാത്തതിനാൽ)

സംസ്ഥാ:—മനമനുവാദമാണെന്ന് എല്ലാവരും കേട്ടിട്ടില്ലേ! വെച്ചായാഗ്രനായിട്ടു നടന്നെച്ച് കഷ്ടകാലം കൊണ്ട് മരണവും പറ്റിപ്പോയാൽ അത് വിളിച്ചു പറയാൻ എങ്ങനെയും സമ്മതം വരുമോ?

അധി.—ചാക്കിരൻ, കേട്ടാൽ ഈ സമയത്ത് വെച്ച വിശ്വകീഴ്പ്പെട്ട സാക്ഷികളുടെ മുമ്പായിപ്പോ അറവനത്തിൽ കണ്ടുകിട്ടുന്നവനെ തെളിയിച്ചും അറിയാനാണുണ്ടെന്നിനിന്റെ ചേരിൽ ഞാൻ കെട്ടുപാതകൾക്കുറും ചുമത്തിയിരിക്കുന്നു. ശോധനക, പള്ളി കളം. മരണത്തെ വിളിച്ചു എപ്പിക്ക്.

(അന്തർ ചാക്കിരനെ പിടികൂടുന്നു. വില്ലുകൾ വായിട്ടു കറയ്ക്കുന്നു)

വൃദ്ധ.—അധികൃതന്മാർ പ്രസംഗിക്കുന്നു, പ്രസംഗിക്കുന്നു! ഇദ്ദേഹം കററം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് എനിക്കു നല്ല വിശ്വാസമുണ്ട്. എന്റെ പത്നിയെ ഇദ്ദേഹം കൊല്ല ചെയ്തതുകൊണ്ട് അവർ ഇനി ജീവിച്ചുവരികയില്ല ഇദ്ദേഹത്തെ എനിക്കു ജീവിച്ചിരുന്നു കണ്ടാൽ മതി. എന്നു മാത്രമല്ല, ഈ വ്യവഹാരത്തിൽ അന്നോണം സമരക്കൊടി. എനിക്കു ആവലാധിയില്ലെങ്കിൽ പ്രതിയെ വിടുതൽ ചെയ്താമല്ലോ!

സംസ്ഥാ:—കിഴുതവശ്യ! കോ! മറയ്ക്കൂ. നിന്നെ വിവരണിക്കാഞ്ഞെന്നു പ്രമോദനം!

അധി.—സ്കായവും ചട്ടവുമൊന്നും നിങ്ങൾക്ക് അറിവില്ല. നിങ്ങൾ ആശ്ചര്യം ഗ്രഹത്തിൽപോയി വിട്ടുമാറുന്നു. ശോധനക, ഈ വൃദ്ധസ്ത്രീയെ സഹായിക്ക!

വൃദ്ധ.—ഓ! പത്രക! പത്രക! (വിചിത്രമായി ചോദിച്ച്)

സംസ്ഥാ.—എന്റെ കാൽക്കൽനിന്നു ഇന്നിപ്പോൾ. (ചോദിച്ച്)

അധി.—(സംസാരം) ഈ വൃദ്ധന്റെ ഉത്തര സാധനങ്ങൾക്കു കൈമാറ്റം ഉണ്ടാകുമെന്ന് എന്റെ അഭിപ്രായം. (സംസാരം) ഈ വൃദ്ധന്റെ ഉത്തര സാധനങ്ങൾക്കു കൈമാറ്റം ഉണ്ടാകുമെന്ന് എന്റെ അഭിപ്രായം. (സംസാരം) ഈ വൃദ്ധന്റെ ഉത്തര സാധനങ്ങൾക്കു കൈമാറ്റം ഉണ്ടാകുമെന്ന് എന്റെ അഭിപ്രായം.

സംസ്ഥാ.—ശരിതന്നെ. എന്നാൽ ആദ്യം അന്യർ ചെന്നുപോകട്ടെ. (സംസാരം)

അധി.—അങ്ങനെയൊന്നും. (ചോദിച്ച്)

വൃദ്ധി.—ചാത്താന്റെ പേരിൽ കറം ചോത്തിയതിനെക്കുറിച്ചും ശരിതന്നെയാണെന്ന് സത്യം ഉറപ്പാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്റെ പക്ഷം.

കാതസ്ഥാ.—എന്തായാലും അദ്ദേഹം കൈമാറ്റത്തിൽ നിന്നു വന്നതാണ്. സത്യം കൈമാറ്റം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എന്തിനാണിത്? പറയുക. (സംസാരം)

വൃദ്ധി.—എന്നാൽ ഇതിലൊരു കഴിവില്ല. 'സത്യം ഉറപ്പാക്കി' എന്ന വചനത്തിൽ എനിക്ക് വിശ്വാസം ഉണ്ടാകുകയുണ്ടാകുന്നു.

കാതസ്ഥാ.—ഈ വക വൃദ്ധന്റെ ഉത്തരം കൈമാറ്റത്തിലുള്ളതാണ്. (സംസാരം) ഈ വക വൃദ്ധന്റെ ഉത്തരം കൈമാറ്റത്തിലുള്ളതാണ്.

[illegible]

(കമ്മ്യൂണിസ്റ്റ് വാദം) പരമശിവൻ

പട്ടികാശയകാദ്യന്തിൽ വസന്തസനയുടെ ശരം ഇന്ദ്രകവചമേ തൻ കടന്നതായി കേളി സംസ്ഥാനകൻ ആചാര്യന്റെ നിലയിൽ ബോധിപ്പിച്ചു. പ്രേത മാതാവായ വൃദ്ധയെ വിളിച്ചു ചോദിച്ചതായ വസന്തസന ഇന്നലെ സന്ധ്യയ്ക്കു ചാക്കത്തേന്റെ ഗൃഹത്തിൽ പോയ എന്തും അതാതാമൽ വിദ്യാമക ചാവരമേ സ്വഗൃഹമെന്ന് മേൽ എത്തിയിട്ടില്ലെന്നും അവിടെ ഭാഗത്തു ചാവരമെന്ന വരുത്തി വിദ്യം പൂരിൽ അധനാർകാരി ദസന്തസന സ്വഗൃഹത്തിലുണ്ടായിരുന്നതായി സമ്മതിച്ചു. വസന്തസന ഇന്ദ്രകവചമേ ചാവരമേന്റെ വേഷത്തിൽ കയറി പട്ടികാശയകത്തിലേക്കു പോകുന്നതു കേൾക്കുന്നവരിന് കേൾ കഴിയാത്തതു വിദ്യാമകയ്ക്കു പ്രസംഗവശാൽ തെളിവുകിട്ടി ദസന്തസനയുടെ ഉദ്യമമാത്രം തൻ ഏർപ്പാട് ചെയ്യുന്നതായെന്നും ചാവരമേൻ സമ്മതിച്ചു. എന്നാൽ ആ ഏർപ്പാട് എന്തോ കാണാശ്വാൽ നന്നല്ലെന്നു അതാൻ വാദിച്ചു. ഇദ്ദേഹത്തിൽ വസന്തസനയുടെ ആരോണീകരം ചാവരമേന്റെ ആരോണമായ കൈമാത്രമേൻ കൈവശം കയ്യെടുത്തതായി ആരോണത്തിന്റെ ഉടമയെപ്പറ്റി ചാവരമേന്ത തമ്മിപ്പു, സ്വഗൃഹത്തിൽനിന്നു കൊണ്ടുവന്നതാണെന്നും സമ്മതിക്കുന്നതെന്നാൽ, ഉദ്ദേശ്യം ആരോണം അവിടെ ഇട്ടുവെച്ചു പോന്നതാണു എന്നാകുന്ന അതാളുടെ വാദം, ഇതെല്ലാം കേട്ടിട്ടു, ഇന്നു കേൾക്കുന്നവർ ചാവരമേൻ വസന്തസനയെ

കൊന്നിട്ട് ആരോടും അപഹരിച്ചു എന്നു് ആയിരക്കൾ ചെയ്യുന്ന വാക്കു് ദേവരീക്കുന്നു. മറ്റൊരു ആവലാധിക്കു് റിയായ വൃദ്ധ കുറുക്കാരന്റെ മുൻനടപടികളെ ഉദാഹരിച്ചു് ഈ വാക്കെ നിഷേധിക്കുന്നു പ്രതി, സഹനം കളുക്കാനും മതികൂടാതെ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്ന വ്യവഹാര പരിമേയ കൊലപാതകവും ആരോടൊന്നും കണ്ടുതെ സ്വന്തവാക്കുകയും ഏറ്റെടുപ്പു, മനസ്സുവെക്കുന്നതിന്നുവശമുതൽ തരികയും ചെയ്തു. അതായ് ഏതൊരു ഒരു കളുക്കുമായി സ്പഷ്ടമായില്ല.

അതിനാൽ വാക്യാനുസാരേണ നേക്കുവാൻ ഈ വ്യവഹാരത്തിൽ സാധനസംഗ്രഹിക്കുന്നതിന്നു കിട്ടുന്ന തെളിവു സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതും കുറുക്കു മിഴി ചെയ്തതാണു്. ഇന്നു അമ്മാനസാരേണ പ്രധാനം കുറുക്കു വിഭവമാണെന്നുള്ളതു പ്രതികരിച്ചു നേക്കുന്ന അയാൾ ചാക്കത്തു കടന്നു ചെയ്തതായ കൂടെ ഒരു സാക്ഷിക്കു വിശ്വാസം വന്നിട്ടില്ല ആരുന്നിനാൽ ഈ വ്യവഹാരത്തിൽ നിഷ്ണയം ചെയ്യുന്ന കടം ഗുഹ മുഴങ്ങിയതായ അഗ്നിയുണവാറിന്റെ ഇരമാകുന്നതിന്നു വിശ്വാസം വരുന്നതിന്നു തിരുവടികളിൽ വൃദ്ധ പ്രതിമയായിരിക്കുന്നു. കുറുക്കു മുഴങ്ങുന്നപക്ഷം, ചാക്കത്തു ഒരു ബ്രാമണനായാൽ സാമൂഹ്യരും ഒന്നു നീക്കം ചെയ്താൽ അയാളെ രാജ്യത്തിൽനിന്നു നീക്കം കാണുന്ന ചെയ്തതാകുന്നു, മനുസംഹിത ഏഴാമദ്ധ്യായം ൪൪൦-ാം ശ്ലോകപ്രകാരം വിധിച്ചിട്ടുള്ള ഗുഹ.

സമസ്തർ.—വിചാരണയുടെ ഒരു സാക്ഷ്യം ഇതിൽ അന്നു നാനതിരിക്കുമായിട്ടുണ്ടു്.

അധി — ഏതോ ധനമുള്ള, ഈ അനുചര്യന്മാർ
 ചന്ദ്രൻ മുറപ്രകാരം ഉപകൃതമാവേണ്ടതാകട്ടെല്ലാം
 ചോദ്യം ക്ഷിപ്രം തെളിവാക്കിക്കൊണ്ടുവരൂ.

ശ്രേഷ്ഠി — ഏന്നാലിനി സ്വർ പരിവേഷമേയുള്ളൂ?

അധി: — അങ്ങനെയെന്നു (ഏതെന്നാൽ)

(ഏതെന്നാൽ ചോദ്യം)

പരിതാപ അർത്ഥം

(അനന്തരം ചാക്കുചേതൻ അയാളുടെ രണ്ടു ചന്ദ്രന്മാർ
 പ്രവേശിക്കുന്നു)

ചന്ദ്രന്മാരുമാർ — മാറി നിൽക്കിൻ മാമലാകരൻ;
 മാറി നിൽക്കിൻ കൈവെട്ടിയ ഒരു ഇതാ ബ്രഹ്മരോപ
 നാൽക്കിൻ കൊണ്ടുപോകുന്നു.

ചാക്കു — (വീക്ഷണം) പാലകന്മാരായാലും ധാർമിക
 നല്ലവരും ഏനിക്കു മുഖ്യമെന്നു അറിയാം, നീതിമന്ത്ര
 മല്ലെന്ന് ഇപ്പോൾ മോശമല്ലെന്ന് അധികരണികന്റെ
 അഭിപ്രായത്തെ അദ്ദേഹം തീരെ നിരസിച്ചുകൊള്ള
 ന്നതല്ലെന്ന്.

നിരപരാധനം ചോക്കുചേതൻ
 നരപരൻ. വധംകൊണ്ട് കീഴിയും
 നരകത്തെക്കുറിച്ച് നിന്ദിച്ചിട്ടുണ്ടോ?
 നിരപരാധനം നിന്ദിത വരും.

ഒന്നാം ചണ്ഡാ:—എങ്ങോ ഗോഥാ, പുളി നക്കേ
ന്നിട്ടില്ലേ. ഈ മട്ടിൽ ചോഷയാത്രയായാൽ എപ്പോഴോ
ണാവോ നാം മമ്മിണഗൃഹാനന്ദിൽ എത്തുക?

ഗോഥൻ.—എങ്ങോ കൂവ, അമ്മിന്ത, പുളിയുടെ
മനസ്സിലെ സങ്കടങ്ങൾ നമുക്കു മിക്കവാറും

ചാത:—ഓ കഷ്ടം! ചണ്ഡാചന്ദ്രാക്ഷി അന്തർ
യമനീയനായി തീർന്നല്ലോ. (കാക്ക കുറേയ്ക്കു പറഞ്ഞുവെ
ന്നോക്കിട്ട്)

ചുവടെവെട്ടു കമനനക്കൊമ്പും
ചുട്ടമിടിന്നിരുണിഞ്ഞു പൊക്കമേറേറ
മുഖമിട്ടു ബലിപീഠധാരണം ചെയ്തി-
ക്കുറേക്കിടത്തൊഴുത്തുറന്നു കാകൻ

3

ഗോഥൻ.—മഹാജനങ്ങളെ! നിങ്ങളെന്തിനു മുററി
ശുശ്രൂഷ? ഇതു പൂർണ്ണപ്രാണോന്നോ കണ്ടു സിംഹാൻ?
പഴയക്കാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടില്ലേ?

നോക്കുന്നതരിനമു(ക്കു)തും,
ശക്തൻ തൻ കൊരിയിറക്കമകൃതകൾ,
പൈശ്വര്യമേറിയനൊമ്പല-

മുക്കൊടുത്തുനന്തന്നു നാമെന്തും

4

ചാത — (വീഥിയുടെ ഇരുവശവും നോക്കിട്ട്) ചണ്ഡാ
ചന്ദൻ പറഞ്ഞതതുപോലെ എന്തെന്ത ഈ യാത്ര കാര്യങ്ങൾ
ചോദ്യമറിയാതെ ബാലന്മാർ പൂർണ്ണപ്രാണപോലെ തന്നെ
കൈതുകുറുക്കുമായിരിക്കുന്നു.—

കൊലക്കോട്ടിലവർക്കും കോലമൻ കോലമീനന്ദൻ!
കോലമിനീനന്ദൻ നോക്കൂ കോലമന്ദിരകുട്ടികൾ

5

ചാരു — (വിജയത്തോടെ ചെവി പൊന്തിട്ട്) ഓ! പ്രിയെ! വസന്താസ്വാമി. ഇതെന്നിരിക്കെ കേൾക്കേണ്ടിവന്നല്ലോ.

ചങ്ങനാശ്ശേരി — ഭൂമിത്തേറ്റിയിരിക്കിൽ, മഹാജനങ്ങളെ കഴിഞ്ഞു നൽകിൽ.

ചാരു — എത്രതന്നെ ചെയ്താൽ ചെവിപ്പിട്ടാണോർത്തു മനസ്സ് വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടുപോകുന്നു അപ്പോൾ ഒരു കൊല്ലം ഇവിടെ ഏതാർ അധികം ഇത്ര ദൈവപ്പെട്ടുപോയല്ലോ—

വസ്ത്രാഭരണകൊണ്ടു മഹാമാച്ച
മിത്രമോളംകാഴ്ചയൊഴിച്ചിട്ടു
സ്വാധീനമാനി ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം,
ഭൂമിയെ കൈക്കൽ കൈക്കൊള്ളാം

6

ചങ്ങനാശ്ശേരി — പെരുമ്പടലിൽ ആളുകൾ ഒരു വീടാ കയ്യട. ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

അങ്ങനെയായിൽ. — ഓ! താത, ഓ! കതാഴ്വര!

ചാരു — (കെട്ടിട്ട്) അപ്പോൾ പെരുമ്പടലിൽ ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം, ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

ചങ്ങനാശ്ശേരി — അപ്പോൾ പെരുമ്പടലിൽ ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം, ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

ചാരു — ഇതെ പെരുമ്പടലിൽ ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം, ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

ചങ്ങനാശ്ശേരി — അപ്പോൾ പെരുമ്പടലിൽ ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം, ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

ചാരു — (കെട്ടിട്ട്) അപ്പോൾ പെരുമ്പടലിൽ ചെവിപ്പിടിച്ചിരിക്കാം, ഇതിനകത്തു പുളിപ്പിച്ചുവെക്കുന്നവെള്ളത്തിൽ നെക്കടാം.

(അന്നന്ദൻ രോഹിണി നായകന്റെയും വിദ്യാകന്തൻ പ്രാവശ്യം)

ചാരു. — (പുരുഷനെയും വിദ്യാകന്തനെയും നോക്കിട്ട്) ഹോ! പുത്രാ! ഹോ മൈത്രേയ!

ഗോമന്തൻ. — അമ്മിന്ത, ഈ സമാഗമം നമ്മുടെ മനസ്സിനെപ്പോലും അവിച്ഛിന്നമാക്കുന്നു.

ചാരു. — (അമ്മിന്ത അവിച്ഛിന്നം ചെയ്തിട്ട്) മൈത്രേയ, ഈ ബാലന്റെ കയ്യിൽക്കൊള്ളുന്ന വെള്ളംകൊണ്ട് എന്തിനു പരമമകരന്തൽ ജാഹ്നം ശമിക്കുമോ?

വിദ്യാ. — (മുറയെ വാർത്ത കരയുന്നു)

അമ്മിന്തൻ. — പുത്രമിത്രാകീകരം പരമവാകരണയ്യും പോകുന്ന മനുഷ്യനെ മനുഷ്യാന്റെ പിരിഞ്ഞുപോകയില്ല. രാജാജ്ഞാനത്തോടു നമ്മുടെ അമ്മിന്തൻ പാട്ടുണ്ടോ, ചാരുദത്താ നീക്കം.

ഗോമന്തൻ. — എന്തേ അമ്മിന്താ, ആദ്യചാരുദത്തനെ നീ വെറും പെരുപറഞ്ഞു വിളിക്കുന്നു? നമ്മുടെ ഈ അവസ്ഥയിലും അദ്ദേഹം മനുഷ്യനായോ—

കമ്പിളിത്തമത്തോടും നാം

വൻചരത വൻപുരുഷിയായും,

പാമ്പു മിഴിത്തൊഴുതിയും—

അവിളിത്തമത്തോടും ചാരുദത്താ

7

ബാലൻ. — എന്തേ ചാരുദത്താ, നീ എന്റെ അമ്മിന്തനെ എങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുപോകുന്നു?

ചാരു. — പൈതൃകം,

തോതത്തോളം, കരവീരോളം

ഗുരുതൽ, നെഞ്ചത്തോളം വാരിയ

മൃതാനന്ദത്തോളം ശമിച്ചിട്ടെന്നാൽ

കൊല്ലിയാതെത്തന്നെപ്പോലെപ്പോലും

8

ഗോഹൻ.—കോട്ടേച്ചുപ്പുറം,
 ചണ്ഡാലനങ്ങളെല്ല
 ചണ്ഡാലപ്പുരികയിൽ പിന്നാലും,
 ചണ്ഡാലനായതവരേ
 ചണ്ഡാലനവൻ സാധുവർഷമെല്ലാം 9

ബാലൻ.—എന്നാൽ നിങ്ങളും താതനെ ഏന്തിൻ
 കൊല്ലൂന?

ഗോഹൻ.—മരശാസനയല്ലതോ അടിയത്തിൻ?

ബാലൻ.—താതനെ വിട്ടുവെച്ച് എന്തെ കൊ
 ന്നോളിൻ.

ഗോഹൻ.—കോട്ടേച്ചുപ്പുറൻ ഏറിയോരു കാലമി
 മിക്കുന്നു.

ചാരു —(ബാലനെ ആവിശ്വസിക്കുകയും)
 ഭരണിക്കെന്തിനെന്നും, നേതൃനായകനായിട്ട്,
 പുരുഷാർജ്ജുനനായ ഭരിതന്തിൻ സമൻ 10

അധിപൻ —വിളംബരം വായിക്കുന്നതിനു മുമ്പെ
 മുമ്പെ അറയ്ക്കുന്നിട്ട്.

ഗോഹൻ.—ശക്തിതന്നെ. (വായിക്കുന്നു)

ചാരു —മുമ്പെയാറായിപ്പോയിട്ടിൻ
 മുമ്പെയാറായിപ്പോയിട്ടിൻ
 പ്രിയപ്പെട്ടവനെക്കൊണ്ടുപോയിട്ട്—
 നായകപ്രാജ്ഞതാൻ മുമ്പെ 11

ചണ്ഡാലനൻ —ആർക്കുപോയിട്ട്, ഇനി നടക്കും
 (എല്ലാവരും നടക്കുന്നു)

ഗോഹൻ —ആർക്കുപോയിട്ട് വീണ്ടും വന്നു നിൽക്കുന്നി
 കൊണ്ടു, വിളംബരം വായിക്കുമ്പോഴാണ് ഇതു ചൊല്ലി.

അഹിംസൻ.—ഇനി ശുശ്രൂഷയിൽ ചെന്നിട്ട് മതിയല്ലോ വ.യന.

ഗോപൻ —വഴി തരുവിൻ മേൽ നടക്കരുത്, വഴി തരുവിൻ.

അഹിംസയിൽ —തന്നെത്തന്നെയെന്നും വഴി മാറിയാൽ അകം ഏതെങ്കിലും നീക്കം.

അഹിംസൻ —(നോക്കിട്ട്) ശ്യാമൻ തമ്പുരാന്റെ തെരുവുകളിലാണ് മുൻവശം. ഇങ്ങോട്ടെഴുന്നള്ളരുതെന്നു തോന്നുന്നു.

അഹിംസൻ —(അഹിംസയുടെ സമ്പ്രദായം പ്രശ്നം ചെയ്ത്)

സംസ്ഥാ.—ഏതു ലക്ഷ്യം ഉണ്ടിട്ട്? പട്ടണത്തിൽ ഇറങ്ങരുതല്ലോ?

ച. അഹിംസൻ.—(സംസ്ഥാനത്തെ വെട്ടിച്ച്) ഉത്തരവല്ല തമ്പുരാന്റെ, വ്യക്തമാണ്.

അഹിംസൻ തമ്പുരാന്റെ.

ഉ. ഉണ്ടിട്ട് തമ്പുരാന്റെയല്ലേ?

അഹിംസൻ വെട്ടിപ്പാളി.

അഹിംസൻ കളയുന്നു.

13

സംസ്ഥാ —നല്ല അഭിനയം! അതല്ല കേവലം അഭിനയം.

ഗോപൻ —(അഹിംസയെ സ്വാഗതം ചെയ്ത്) ഇത തമ്പുരാൻ നമ്മുടെ അതിർത്തിയിൽ ഇരിക്കണമെന്നായിരുന്നു. (അഹിംസയെ) തമ്പുരാൻ, അതല്ല അതല്ല ഇതല്ല ഇതല്ല അതല്ല അതല്ല എന്നു പറഞ്ഞു—“കളികളല്ലേ”,

‘ധർമ്മം അസ്സമീച്ചല്ലേ.’ ഉത്തരയിനി വെള്ളരിക്കാപ്പട്ടണ
മായി ഏന്നാ മറുമാണം” ഓലാകർ വിളിച്ചു പറയു
ന്നതു്. തന്മൂലം മാത്രമേ കറിച്ചു പറഞ്ഞു ന്നാരുള്ളു.

സംസ്ഥാ — ഏന്തൊ നീ പറഞ്ഞതു്? ഈ ഏഴു
നെയ്യെങ്കൽ കളിക്കണം. വേഗം കൊണ്ടുപോയി കഴി
വിനുകെട്ടേഴ്.

ചണ്ഡാലന്മാർ — (നീമസ്ഥാവരങ്ങൾ) നടുക്കു,
അതു ചാക്കത്ത.

സംസ്ഥാ. — (വിചാരം) ഭക്തിമാരുടെയെൻ ഇവനെ
യ്ക്കു് ഇനീം അതു ചാക്കത്തൻ തന്നെയാ? (പ്രവർത്തിച്ചു്)
ഈ കൊച്ചുനല്ലായാ വഴി തടയുന്നതു്. നിങ്ങളെ നീ
വനെ കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു്.

അമ്മിന്തൻ. — അപ്പനെക്കുഴു് കുറുപ്പിടത്തെ മന്ത്ര
പരയണമെന്ന യെങ്ങോപേക്ഷിച്ചു്.

ഗോപൻ. — ഏന്തിൻ നീ മംഗിപറയുന്നു? പകർ
കൊന്നൊന്നല്ലായാ കൊച്ചുക്കുഴു പറഞ്ഞതു്.

സംസ്ഥാ — ഏന്നാ മെന്തിനേ ഒന്നിച്ചുകുട്ടിച്ചിട്ടു.

ചണ്ഡാലന്മാർ — അങ്ങ് യന്തിക്കു് അത നെ കട്ട
നയില്ല.

ചന്ദ. — ഉണ്ണീ, അപ്പയുടെ അടുക്കൽ പോക
കെമന്ത്രയ, പൈതലിനെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോക. ഇവനും
ബ്രാഹ്മണിയും തടപാവനത്തിൽ പാതി താമസിക്കട്ടെ.
ഇവരെ ഞാൻ അപ്പനെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

വിട്ടു — വേഗ പോട്ടിയാൽ മേം വളയുമാ?

ചണ്ഡാലന്മാർ — തന്മൂലം നാർത്തങ്ങാഴുന്ന കളണം.
ഇനിയത്തെ പോക്കു് വേറെയാണു്.

വിട്ടു — ഉണ്ണി! അപ്പനെ നമസ്കരിക്കൂ.

(ബാലൻ നമസ്കരിക്കുന്നു)

വിട്ടു — രോമാസെന്നാ വത്ര, ഞാൻ എടുത്തുകൊള്ളാം.

(ബാലനെ കൈക്കലിടിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നു)

സംസ്ഥാ. — ആശ്ചര്യം ഇവയെക്കൊല്ലാ. ഇനി പള്ളിയെ ദേശം കൊണ്ടുപോവാനു.

അണിയറയിൽ — അമ്മയെ, അമ്മയെ! ആത്മീയമായ കാരണമെങ്കിലുമെന്തെ!

ഗോപാൽ. — ആകാശത്തിനിടയിൽ അശ്വമേധി വാക്കു കേൾക്കുന്നു.

അമ്മിണൻ — ഇക്കാലത്താണ് അശ്വമേധി വാക്കു?

സംസ്ഥാ. — (പ്രിയം, ആ ശാമിട്ടുവെക്കുന്ന സമാവേശം കൊണ്ട് വിളിക്കുന്നു). എൻ അമ്മയെ വിവരമെന്തെല്ലാ നന്നായല്ലോ. (ബഹുമാനം) ദേശം നേടാൻ! ഇതുകൊണ്ടുപള്ളിയെ എന്തെന്തെങ്കിലും പട്ടണത്തിൽ താമസിപ്പിക്കണം.

ഗോപാൽ. — (സഹോദരനായി) അമ്മിണ, തമ്പരൻ ഇത്ര തിടുക്കമൊന്നിൽ നമ്മളെ എന്തിന് ആകെ പെട്ടെന്നു? തന്നത്തന്നെ കഴിവുവരെ കഴിഞ്ഞു.

അമ്മിണൻ. — അതിനും ഇങ്ങനെയൊന്നില്ല.

അണിയറയിൽ. — എനിക്ക് സമ്മിക്കുന്നില്ല. വന്നതു വന്നു വരും.

പണ്ഡിതൻ. — ഇതാ ആത്മ മാനുഷികമായി നോക്കുക.

അന്നത്തെ രാജകീയർ നിങ്ങളെ കമൽപ്പൂവായി നോക്കിയിരുന്നതുകൊണ്ട് പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

സംസ്ഥാനം:—(വീലാസം കമ്പംതൊട്ടി വെട്ടിയായിട്ട്) ഞാൻ മേലിൽ ചങ്ങലയെ ചുട്ടിയിട്ട് പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തുകൊണ്ട് ചാടിപ്പോകണമോ? (അപ്പോൾ ചെന്ന്, ചാടിപ്പോകണമെന്നു പറയുക).

സ്ഥാപനം:—(വീലാസം) കൈകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്,

മോഹൻ:—ഇങ്ങനെയോ കൊല്ലത്തോളം മറ്റൊരു വിളിച്ചു. പാലം കണ്ടിട്ടുവെന്ന് മിണ്ടാൻ വരുത്താമെന്നായി.

സംസ്ഥാനം:—പ്രായശ്ചിത്തം ഇവനെ ഞാൻ ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അപ്പോൾ ചാടിപ്പോകണമോ. പാലം കണ്ടിട്ടുവെന്ന് കൈകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

മോഹൻ:—കൈകൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നും ഇങ്ങനെയോ പാലം കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നും.

സംസ്ഥാനം:—(വീലാസം) ഇവൻ സംഗതിയെല്ലാം വിളിച്ചു പറയുമ്പോൾ ഇവനെ ഇവിടുന്ന് തടയണം (വെട്ടിയായിട്ട്) അതുകൊണ്ട് (അ പാലം കണ്ടിട്ടുവെന്ന്)

പരി—മുതലായത്.

സംസ്ഥാനം:—ഇതേ സ്ഥാപനം കൊണ്ടുപോയി ഇങ്ങനെയായി.

പരി:—മുതലായത് (സ്ഥാപനം കൊണ്ടുപോയി)

അമ്മിണി:—(വീലാസം) ചങ്ങലയിൽ, ഇതിൽ ചെങ്കുണ്ടാമെന്ന് കണ്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ. നമ്മുടെ നിയമപരമായതിൽ കേൾപ്പോൾ? ഇതു കൊണ്ടാലോ ഇതുവെക്കണ്ടിട്ടില്ല.

ഗോപാൽ — ഇന്നത്തെപ്പോളി സാമാന്യക്കാരനെ
 പ്രൊട്ടാ അല്ല, ഇന്ന് നിന്നെ ഉൾക്കൊള്ളൂ!

അഹിന്തൻ -- അല്ല, നിന്ററതാണു്.

ഗോപാൽ:-- ഏനിക്കുണ്ടോ മനസ്സു കിടക്കുന്നു.

സംസ്ഥാ.--(പ്രിദ്ധാരം) ഇനി ആ കിഴാട്ടാമി കൂടി
 ചാടി വരുന്നതിന്നു വേണ്ടി കാര്യം നടത്തിക്കുന്നു (പെങ്കിലാ
 യാ) ചങ്ങാലത്താലെ, നിശ്ചയിച്ചതാണെന്നുമാനിക്കു
 ന്നതു്

അഹിന്തൻ.-- ഭയമില്ല. തമ്പുരാനെ, വേഗം ചേ
 രുകയും ചൊല്ലേണ്ടതു്.

സംസ്ഥാ.-- ഏന്നാൽ നടക്കുൻ(എല്ലാവരും നടക്കുന്നു)

ചാരു --(പ്രിദ്ധാരം) ഇതു കേൾക്കാൻ വേണ്ടല്ലോ
 ടന്നു. ഏനിക്കു പരമലോകഗതിയായ പ്രിയതമ സന്ധി
 യാൻ ഉൾക്കൊള്ളു വേണ്ടതു്

അഹിന്തൻ -- ഇതു കന്നിയിൽ കാണുന്നതാണു്
 ചുറുചുറു. അങ്ങോട്ടു കേൾക്കു, തന്നെ ഇതു ചെയ്യു
 ത്തിന്റെ പട്രിമെന്ററെച്ചു് വിളംബരം ഒരു കൂടി വായി
 ക്കാനുള്ളതു കഴിഞ്ഞുപോയി. (തക്കുകിടന്നു)

സംസ്ഥാ.-- തക്കുക കേട്ടു ശമ്പ്യകീട്ടു ഇതാ! ഇതു
 കിവരുന്നതല്ലല്ലോ, ഇന്നുവരുന്നതല്ലകൊള്ളു് കൊടുത്താൻ
 എല്ലാക്കും നന്മ!

ഗോപാൽ സാവധാനത്തിൽ വിളംബരം വായിക്കുന്നു)

അഹിന്തൻ.-- മഹാജനങ്ങളേ! നിങ്ങൾ ചെയ്യ
 ചെയ്തു് ഇവിടെ നിൽക്കുന്നു. തെക്കുള്ള പിന്നാലെ വര
 വതു്.

സംസ്ഥാ. --മാറിപ്പോയിൻ, മാറിപ്പോയിൻ (വെ
വിളമ്പ)

മ.ഡാമന്മാർ:--തന്മൂലം അഭിമാനത്തിന്റെ കൂട്ട
തരിശ്ശതന്നെയോ?

സംസ്ഥാ. --എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട വാത്സല്യം
ഞെരിയെന്ന ഈ ഭൂമിയിൽ ശിക്ഷിക്കുന്നതു കാണാ
ത്തത് എനിക്ക് കഷ്ടംതന്നെ!

ഗോപാൽ --ആശ്ചര്യം, ഇതാണു വാത്സല്യം.
ഇതുകൊണ്ടുവെച്ചു" ധൈര്യമായി കേൾക്കും.

ചാൽ --എനിക്ക് അധൈര്യം വേണ്ടിട്ടു.

(എല്ലാവരും കേൾക്കും)

അധിപതി. --ആശ്ചര്യം, ഇതാണു വാത്സല്യം.
ഇതുകൊണ്ടുവെച്ചു" ധൈര്യമായി കേൾക്കും.

(ചാൽക്കൽ പീഠത്തിൽ ഇരിക്കുന്നു.)

ഗോപാൽ. --ജനിപ്പാൽക്കൽ, മാറിപ്പോയിൻ;
എളിയമാൻ പെരിയന്നാക്കം, പെരിയന്നാൻ എളിയ
നാക്ക. വാത്സല്യം കിട്ടിയതും കരകൾ (ഗ്രഹണ)പ്രീതി
യുണ്ടാം. ധൈര്യം ഇതാണു" ഭൂമിയിൽ ഉള്ളതും ചാൽ.
ഇനി അഭിമാനം കൈക്കൊണ്ടു" ചാൽക്കൽ പെരിയന്നാ.
തന്മൂലം" ഇതാണു വാത്സല്യം ഇതുകൊണ്ടുവെച്ചു
തേങ്ങാ അതിനെ സ്മരിച്ചുകൊള്ളണം.

ചാൽ --(കണ്ണുനീർ പുറപ്പെടുവിക്കുക)

പ്രിയതമൻമാർ താനെ, കീഴ്മലകൾക്കും

പാശ്ചാത്യവർത്തികൾക്കും, ധൈര്യം

നയതന്ത്രപദ്ധതി നീക്കിക്കൊണ്ടുവെച്ചു!

നിഷേധത്തിനുമുമ്പും ധൈര്യമായി.

ഹാ! പ്രിയേ! വസന്തസേന!

അങ്ങിനെയിൽ — ഇതാ വസന്തസേന! ഇതാ വസന്തസേന! (എന്നു കോലാഹലം)

സംസ്ഥാ:—(അഭിഞ്ജനംനോക്കിട്ട്) അയ്യോ! പുരുഷൻ മെല്ലാം ഇഷ്ടാട്ടു പാഞ്ഞെത്തുന്നു!

(അഭിഞ്ജനംനോക്കിട്ട്) വസന്തസേനയും ചാക്കച്ചൻ സന്യാസിയും കാക്കിക്കേറി പ്രവേശിച്ചിട്ട് സന്യാസി ചണ്ഡാലന്റെ നെക്കു തട്ടുന്നു, വസന്തസേന ചാക്കച്ചന്റെ ആഖ്യാനം മെച്ചുനും)

ചണ്ഡാലന്മാർ.—എന്ത് വസന്തസേനയും നമുക്കുതോന്നും.

സംസ്ഥാ — അയ്യോ! ചതിച്ചല്ലോ! പഞ്ചമാപാവി ചരിച്ചല്ലോ! ഇനി ഏതെ വെച്ചുതോമാ?

(ഭാര്യൻ ഭാവിച്ചെന്നു, ചണ്ഡാലന്മാർ കരയുന്നു.)

വസന്ത — എന്റെ ആദ്യ പാഞ്ഞൊരുതെത്തുകൾ യാതൊന്നും!

ചാക്ക — കണ്ണു മൂടുകൊണ്ടുതന്നെ ഹാ! പ്രിയേ വസന്തസേന, നമ്മുടെ ഈ സമാഗമം ഇഹലോകത്തിലോ പരലോകത്തിലോ!

വസ. — ആയുസ് കണ്ണു മൂടുന്നു നോക്കണം, മരണമെന്നൊരു ഇണമു. നമ്മുടെപേരും ഇഹലോകത്തിൽതന്നെയാണു്.

ചാക്ക.—(ചന്ദ്രനോക്കിട്ട്) എന്തുകൊണ്ടു വിഗ്രഹം വരുന്നില്ല. പ്രിയേ, നീ സ്വപ്നലോകത്തുനിന്നു് ഏതെ ഇണയ്ക്കുൻ വന്നതല്ലല്ലീ.

വസ.—ആയുർ ഈ വധുപീഠത്തിൽ നിന്നെഴുന്നേൽക്കണം. ഞാൻ സംഗതിയെല്ലാംപറയാം (കണ്ടുപോയെഴുന്നേൽക്കുന്നു)

ചാത്ത —(സന്ത്യാസിത നോക്കിട്ട്) ഈ ധാമിയിൽനിന്നുതാൻ.

വസ —(സംസ്ഥാനകരണ ചുണ്ടിക്കാണുവ്വിട്ട്) ഈ ഉദ്യോഗത്താലു് എന്തെന്നുതാൻ. (ഭീഷ്മവചനം നോക്കിട്ട്) ഈ ധാമി കൽ എന്തെന്നും അങ്ങനെയും മീനാ ദൂഷിച്ചു

— ചാത്ത — അതെങ്ങനെ?

വസ —ചൈത്രനദിന്റെ നദീതീരത്തു് വീരും ബാലാധാമിയിൽനിന്നുതാൻ എന്തെന്നു വീരും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നതും, ഉദ്യോഗത്തിൽ മുതലായിട്ടുണ്ടെന്നുപോലും ചൈത്രനദീതീരത്തു് കൊണ്ടുപോയതും ഇപ്പോൾതാൻ.

സന്ത്യാ. —ആയുർ സംവാദകനായിത്തന്നെ എന്തെന്നു കാർമ്മിഷണനെപ്പോലെ.

വസ —ഇപ്പോൾ മുതലായിട്ടു് തോററ വൈരാഗ്യത്താൽ ഇവിടെ സന്തുസിച്ചതാൻ.

സന്ത്യാ. —ഈ ആയുർ എന്തെന്നു സഭികനിൽ നിന്നു കേൾച്ചു.

ചാത്ത —പ്രിയപ്പെട്ട എന്തെന്നുതാൻ പററിയതു്?

സമാവാദകൻ. —(ചാരിക്കാണി പൂർവ്വമായിട്ട്) ഭാര്യയും ഈ ഉദ്യോഗത്തിൽ ബോധിപ്പിക്കാം. (സംസ്ഥാനകരണ നോക്കിക്കാണു്) ഞാൻ ഈ കണ്ടുപോലിയുടെ വണ്ടിക്കാണുതാൻ ഇപ്പോൾതാൻ വണ്ടി ഞാൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ ചേർന്നു കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ ആയുർ പടിവാതത്തിൽ സ്വപ്നം നിറയ്ക്കിട്ട് ഭാര്യയെക്കണ്ടു സമാധിയാൻ എന്നിങ്ങനെ പാടുകണ്ടിവന്നു. അപ്പോൾ കൊച്ചമ്മ

തൊറിയായിട്ട് എന്റെ വണ്ടിയിൽ വന്നുകൊണ്ടുവരി-
യതെ ഞാൻ ഈ സാധുവിയെ ഉദ്യോഗത്തിൽ കൈയെ-
വിട്ടു ശേഷം കൊച്ചമ്മതന്നെ പറഞ്ഞപ്പോൾ.

സംസ്ഥാനം.--ഇന്നിതാനിങ്ങനെയാണുചെയ്യേണ്ടതു്.

മാരു - പ്രിയതമ വസന്തസദനേ, ഞാൻ ഉദ്യോഗി-
ച്ചതു് പോലെ ഈ മുൻപൻ തന്നെയാണു നിന്നെ ഹിം-
സിച്ചതു്, പഴി എന്റെ പേരിലും അറിയാപിക്കാൻ
ശ്രമിച്ചു.

നമകത്തിൽ പതിക്കുന്നു നമകങ്ങളെന്നെയും,

അന്നോക്കി പതിപ്പിക്കാൻ; തിന്നിക്കി പതിപ്പു 14

സംസ്ഥാനം --ദരി...അല്ല, ആർക്കു മാരുത്തേ, എന്നി-
ക്കവരും പിണങ്ങരുപോയി.

വസ --ധർമ്മിണ്ണസന്ത ആർക്കു മാരുത്തേത്താൽ
എല്ലാം മാരുത്തേക്കി കലശലിച്ചു.

മാരു.--പ്രിയത, മേന്മയുടെ പ്രണയപ്രഭാവം
ആശയവും തന്നെ, എന്നിക്കാകട്ടെ ഇപ്പോൾ--

വധവാലയകുമാരന്മാരായി,

പുരുഷസ്ത്രം വന്നുളള മന്ത്രാകാശി;

മേന്മയുടെ ധർമ്മത്തോളം ഗൗരവം;

കൊച്ചമ്മതന്നെ കലശലായതായിത്തീർന്നു 15

സന്യാസി:-- പാപാപകാശിയായ ആർക്കു മാരുത്തേ
കൾ വരാനിരിക്കുന്നതയല്ല.

അങ്ങനെയായിട്ട്:--(കൊച്ചമ്മതന്നെക്കിടയിൽ)

വിജയി മേന്മയായിട്ട് കേൾക്കുന്നതേ ദേവൻ;

വിജയി ധർമ്മത്തിൽ കണ്ടെത്തുന്ന വീരൻ;

വിജയി മേന്മയെല്ലാം പാപകൻ പാപത്തിന്നും

വിജയിയെല്ലാം വാണോരാട്ടുകൻ വിജയിയുടെ 16

(എല്ലാവരും കേട്ടു വിസ്മയിക്കുന്നു)

ശവിവകൻ.—ബലപ്പെട്ട പ്രാവശിച്ചിട്ട്

ശുദ്ധാചാര്യനായ പാലകനെ താൻ

വചനിച്ച കൃസാൽ താൻ;

മേഘപാലാജനാകരാജ്യകേന്ദ്രം—

ഭാഗന്ന ഭാഗ്യചിന്ത

ശുദ്ധാചാര്യകേമകീർത്തി—

മാതൃതാൻസാരേണ ചൈ-

ന്നാവല്ലഭാജനാൽ മണൽക്കുതിരി

ശ്രീചാരുതന്ത്രം

17

(ശുദ്ധാചാര്യൻ ചാരുതന്ത്രം സാധാരണ നേർപ്പാടിത്തന്നു)

ചാരു.—(ശുദ്ധാചാര്യനോടു്) മഹാമഹാപ്രഭുവായ ഞാൻ
ആരാണു്? എന്നതിന്നു മറ്റൊന്നു വന്നിട്ടു!

(ശവിവകൻ വസന്തസേനയെ നോക്കുന്നു)

വസ.—ആദ്യത്തെമറ്റേതെന്റെ കൈയിൽനിന്നു്
എന്റെ ആകേണം നിമ്മാനം വാങ്ങിയ പുരുഷിയാ
ണിതു്.

ശവി.—ആ അപരാധത്തിന്നു താൻ ക്ഷമായാ
ചെന്നു ചെല്ലുകൊള്ളുന്നു.

ചാരു.—ശവിവകന്റെ കൈത്താൽ തഴിപ്പിന്നാക്കു മേല
മഗവാൻ ഉപഹാരം ആവശ്യപ്പെട്ടതത്രെ ഇല്ലല്ലോ.
അതിന്റെ ഫലം എന്നിക്കും വരിച്ചു.

വസ.—ആതുശവിവക, ഈ കോലാഹലം കേട്ട
തിന്റെ സംഗതി മനസ്സിലായില്ലല്ലോ.

ശവി.—ശ്രീമതിയുടെ പ്രിയതമൻ ബന്ധനമുണ്ടു
നായ ഒരു ശോചനീയമായിട്ട് പ്രാണങ്ങൾ ചെയ്തുകയ
ഞ്ഞായി.

ചാതുരൻ:— മഹാനഭാവനായ ആയുധൻ അദ്ദേഹത്തിന് സിദ്ധാർത്ഥം ഫലിച്ചല്ലോ?

ശർവ്വ:—ഉവ്വ്. നമ്മുടെ മാഗ്യാകൊണ്ടു ഫലിച്ചു.

അന്നിന്ദനൻ:— (വിജയി കൈമാറ്റത്തിൽ ....) (10-16) എന്ന ശ്ലോകം പഠിപ്പിക്കും ചെയ്യുന്നു)

(എല്ലാവരും കേട്ടു വിസ്മയിക്കുന്നു)

ചാതുരൻ:—നമുക്കു സന്തോഷത്തിന്മേൽ സന്തോഷം.

ശർവ്വ:—ഈ ആയുധകരമാകാമാവ് സിംഹാസനം രോഹിണി ചെയ്തു ക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ അജ്ഞിതപ്പെട്ടു. ആയുധം അനുഷ്ഠിക്കാനാണോ? അത് ഇവിടെ വന്നത്.

ചാതുരൻ:—ശ്രീമാനായ ആയുധകരമാകാമാവിന്റെ കല്പന എന്താണോ?

ശർവ്വ:—“സുപ്രാതീതത്തിൽ കശംവതീനഗരിയും ചന്ദ്രമുഖ പ്രാദേശവും മഹാമാതാവ് ആയുധവിദ്യതന്നിക്കുന്നു. അതിനെ ആയുധൻ സ്വീകരിക്കണം” എന്നു.

വസു:—(വിചാരം) ഇതും വാങ്ങിക്കൊള്ളാണോ?

ചാതുരൻ:—മഹാമാതാജയെ അത് ശിക്ഷയും വഹിക്കുന്നു.

ശർവ്വ:—ആയുധം വസന്താസനം, പരിമുഖനായ മഹാമാതാവ് ശ്രീമതിക്കു കലസ്ത്രീസ്ഥാനം തന്നിരിക്കുന്നു. (വെൺപട്ടു സമർപ്പിക്കുന്നു)

വസു:—എന്നിങ്ങു ഇതിന്മേൽ കൃതാർത്ഥത വരാതില്ല.

ശർപ്പി:--(സന്യാസിയുടെനേരെ തിരിഞ്ഞിട്ട്) ഭഗവൻ
ജിഷ്ട, ആർക്കുമാരാജാവിന്റെ മഹാമാതൃനായ
ശർപ്പികൻ അങ്ങക്കു കലപതിസ്ഥാനം തരുന്നു.

സന്യാസി:--ഉപാസക, ബുദ്ധാഭവൻ അങ്ങ
അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ.

ശർപ്പി:--സ്ഥാവരക, നീ ഇന്നുതൽ ഭാസനല്ല.

സ്ഥാവ:--എനിക്കനുഗ്രഹമായി.

ശർപ്പി:--ചണ്ഡാലന്മാരെ, ആർക്കുമാരേതെന്നു
ശരീരസ്തംഭം ലഭിച്ചതൊട്ടുകൂടി നിങ്ങളുടെ ചണ്ഡാലത്വം
പോയിരിക്കുന്നു.

(ചണ്ഡാലന്മാർ ചങ്ങരുന്നെ നമസ്കരിക്കുന്നു)

ശർപ്പി:--(സംസ്ഥാനകൻ്റെ നേരെ തിരിഞ്ഞിട്ട്) എന്താ
മഹാപാപി, നീന്നെ.....

സാസ്ഥാ:--ആർക്കുമാരേതോ ശരണം! ശരണം!

ശർപ്പി:--ആർക്കുമാരേതോ സ്ഥാനത്തിൽ അനുകമ്പ ചെ
യ്ക്കുതന്നെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ചാരു:--നല്ല ശരണം ഗമിച്ചാൽ

ശസ്ത്രത്തിൻ പാതമല്ല തൽഗാത്രം;

അപകാരത്തിൻ ബന്ധം

പുപകാരം ചെയ്തതാനവൻ വധം

18

ശർപ്പി:--എന്നാൽ ഇവനെ വധിക്കുന്നില്ല; നേറ്റി
യിൽ കാക്കക്കൾ കാട്ടിയെടുത്തു വിട്ടെണ്ണാം.

വസന്ത:--ആർക്കുമാരോ ഇനി നമുക്കുചെന്ന് ആർക്കു
യായ ധൃതാഭവിയെ ആശ്വസിപ്പിക്കണം.

ചാരു:--ശമിതനെ.

ശ്രീ:- --ആദ്യ ചാർജ്ജ്, അങ്ങനെയോ? ഇനി ഏതു പ്രിയമാണ്? ഞാൻ ചൊല്ലുന്നത്?

ചാർജ്ജ്:- ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ), ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ)
 ശ്രീമാൻ മുഖത്തുനിന്നും,
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) നിശ്ചയിച്ചതായിരിക്കുന്നു.
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) നോക്കൂ;
 നോക്കൂ ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ); ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ)
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);

19

എന്നാലും ഇതിനെക്കുറിച്ച്:-

[ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ)]

ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);
 ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ);

20

(ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ) ചാർജ്ജ് (ശ്രീമാൻ))

ശ്രീമാൻ.

ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ

		രൂ.	പ.
ചെറുപ്പം 1-4, 5-6 മാതൃക	—	1	12
ചെറുപ്പം 7-10, 11-12 മാതൃക	—	2	—
ചെറുപ്പം 13-16 മാതൃക	—	1	—
ചെറുപ്പം 17-20 മാതൃക	—	3	—
ചെറുപ്പം 21-24 മാതൃക	—	1	10
ചെറുപ്പം 25-28 മാതൃക	—	0	1
ചെറുപ്പം 29-32 മാതൃക	—	2	0
ചെറുപ്പം 33-36 മാതൃക	—	1	8
ചെറുപ്പം 37-40 മാതൃക	—	1	—
ചെറുപ്പം 41-44 മാതൃക	—	1	8
ചെറുപ്പം 45-48 മാതൃക	—	1	0
ചെറുപ്പം 49-52 മാതൃക	—	1	8
ചെറുപ്പം 53-56 മാതൃക	—	1	11
ചെറുപ്പം 57-60 മാതൃക	—	1	1
ചെറുപ്പം 61-64 മാതൃക	—	1	7
ചെറുപ്പം 65-68 മാതൃക	—	1	8
ചെറുപ്പം 69-72 മാതൃക	—	1	18
ചെറുപ്പം 73-76 മാതൃക	—	2	18
ചെറുപ്പം 77-80 മാതൃക	—	1	8
ചെറുപ്പം 81-84 മാതൃക	—	3	1
ചെറുപ്പം 85-88 മാതൃക	—	3	0
ചെറുപ്പം 89-92 മാതൃക	—	1	0
ചെറുപ്പം 93-96 മാതൃക	—	1	1

ഇവിടെ ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ & ചില പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ
 നിങ്ങൾക്കായിട്ടുണ്ട്. (ചെറുപ്പം) ഉപയോഗിക്കുക.